

АГАТА КРИСТА

Хикъри Дикъри Док

Selekma

АГАТА КРИСТИ ХИКЪРИ ДИКЪРИ ДОК

Превод: Павел Антонов, Герасим Славов

chitanka.info

Мисис Николетис е собственица на студентско общежитие. Тя е лукава и властна жена, която има своя тайна. Но не от това се плаши тя...

Силия Остин е симпатична влюбена девойка, но същевременно и клептоманка...

Мис Лемън е идеалната секретарка. Тя никога не се уморява, никога не проявява небрежност. Ала когато Еркюл Поаро открива три грешки в едно писмо, той разбира, че нещо не е наред...

ГЛАВА ПЪРВА

Еркюл Поаро се намръщи.

— Мис Лемън — каза той.

— Да, мосю Поаро?

— В това писмо има три грешки.

В гласа му прозвуча недоверие, защото мис Лемън, тази ужасно прилежна жена, никога не грешеше. Тя никога не боледуваше, никога не се уморяваше, никога не се разстройваше, никога не допускаше неточности. Човек можеше да си помисли, че на практика тя въобще не е жена. Тя беше машина — идеалната секретарка. Знаеше всичко, справяше се с всичко. Тя ръководеше живота на Еркюл Поаро вместо него и затова той също функционираше като машина. Преди много години думите ред и методичност се бяха превърнали в девиз на Еркюл Поаро. С Джордж, идеалния прислужник, и мис Лемън, идеалната секретарка, редът и методичността бяха върховни господари в живота му. Особено сега, след като започнаха да правят козуначените кифли и квадратни, и кръгли, вече нямаше нищо, от което да се оплаква.

И все пак тази сутрин мис Лемън беше направила три грешки, докато печаташе едно съвсем обикновено писмо и, освен всичко друго, дори не ги беше забелязала. Сякаш звездите бяха спрели небесния си път!

Еркюл Поаро ѝ подаде оскърбителния документ. Той не беше подразнен, той беше просто изумен. Едно от нещата, които не можеха да се случат, се бе случило!

Мис Лемън взе писмото и го погледна. За първи път в живота си Поаро я видя да поруменява — силна, грозна, непристойна руменина, която оцвети лицето ѝ до корените на нейната гъста сива коса.

— Боже мой! — каза тя. — Не мога да си представя как съм могла... Това е заради сестра ми.

— Сестра ви?

Още една изненада. Поаро никога не беше допуснал, че мис Лемън може да има сестра. Или въобще баща, майка, дядо или баба. Мис Лемън толкова приличаше на машина — на прецизен инструмент, така да се каже — че мисълта тя да има чувства, грижи или семейни проблеми беше просто нелепа. Добре известно бе, че цялата душа и ум на мис Лемън, когато не беше на работа, бяха посветени на усъвършенстването на нова система за картотекиране, която щеше да бъде патентована и щеше да носи нейното име.

— Сестра ви? — повтори Еркюл Поаро с недоумяващ глас.

В потвърждение мис Лемън кимна енергично с глава.

— Да — каза тя, — мисля, че никога не съм споменавала за нея пред вас. На практика тя прекара целия си живот в Сингапур. Мъжът ѝ беше в каучуковия бизнес.

Еркюл Поаро кимна с разбиране. Струваше му се много уместно това, че сестрата на мис Лемън е прекарала целия си живот в Сингапур. Местата като Сингапур бяха точно за това. Сестрите на жени като мис Лемън се омъжваха в Сингапур, за да могат всичките мис Лемън на този свят да се посветят с усърдието на машини на делата на работодателите си (и, разбира се, в свободното си време да измислят нови системи за картотекиране).

— Разбирам — каза той. — Продължавайте.

Мис Лемън продължи.

— Преди четири години остана вдовица. Няма деца. Успях да я настаня в един много хубав малък апартамент срещу доста изгоден наем.

(Разбира се, че мис Лемън би успяла да направи това почти невъзможно нещо.)

— Положението ѝ е прилично и макар парите да не са същите, както преди, нейните вкусове не са разточителни и тя има достатъчно, за да се чувства удобно, стига да е по-внимателна.

Мис Лемън направи пауза, след това продължи:

— Всъщност истината е, че е самотна. Никога не е живяла в Англия, няма стари познанства и приятели, а разполага с много свободно време. И така, преди около шест месеца тя ми каза, че смята да приеме тази работа.

— Работа ли?

— Мисля, че го наричат управител... или домакин... на общежитие за студенти. Собственост е на една жена, наполовина гъркиня, която иска някой да го ръководи вместо нея. Да се занимава със снабдяването и да се грижи нещата да вървят гладко. Намира се в една старомодна къща с много стаи; на Хикъри Роуд, ако знаете къде е. — Поаро не знаеше. — Преди там беше скъп квартал и къщите са хубави. На сестра ми се полагаше спалня, дневна, малка кухничка и собствена баня.

Мис Лемън млъкна. Поаро издаде насърчаващ звук. До този момент в историята нямаше нищо ужасно.

— Самата аз съвсем не бях убедена, но виждах силните доводи на сестра ми. Тя никога не е могла да седи по цял ден със скръстени ръце, а в същото време е много практичен човек и умее да ръководи такива неща. Разбира се, не мислеше да влага някакви пари или нещо подобно, беше си чисто и просто длъжност на заплата — не голяма, но на нея не ѝ трябваше кой знае колко, пък и не се изискваше тежка физическа работа. Винаги е обичала млади хора и е била внимателна с тях, освен това е живяла толкова време на изток и разбира расовите различия и човешката чувствителност. Виждате ли, студентите в общежитието са от всички националности; повечето са англичани, но някои от тях всъщност са чернокожи.

— Естествено — каза Еркюл Поаро.

— Половината от сестрите в болниците ни днес като че ли са чернокожи — каза мис Лемън колебливо, — при това са много приятни и внимателни от англичанките. Но този случай не е точно такъв. Обсъдихме плана подробно и в края на краищата сестра ми се премести там. Нито тя, нито аз се интересувахме много от собственичката, мисис Николетис, жена с доста непостоянен характер, понякога очарователна, а понякога — съжалявам, че трябва да го кажа — точно обратното. В същото време е и стисната, и непрактична. И все пак, ако беше една оправна жена, нямаше да се нуждае от помощ, естествено. Сестра ми не е човек, който да се притеснява от нечии капризи и избухвания. Тя няма да отстъпи пред никого и не може да търпи глупости.

Поаро кимна. В този разказ той долови далечна прилика между мис Лемън и сестра ѝ — една омекотена от брака и климата на Сингапур мис Лемън, но жена със същия здрав разум.

— И сестра ви прие работата, така ли? — попита той.

— Да, тя се премести на Хикъри Роуд 26 преди около шест месеца. Като цяло харесва работата си там и я намира интересна.

Еркюл Поаро слушаше. До този момент приключенията на сестрата на мис Лемън бяха отчайващо скучни.

— Но от известно време тя е много притеснена. Много притеснена.

— Защо?

— Ами, разбирате ли, мосю Поаро, не ѝ харесват нещата, които се случват там.

— Общежитието смесено ли е? — запита Поаро деликатно.

— О, не, мосю Поаро, нямам предвид *това*! Човек винаги е готов за такива проблеми, човек ги *очаква*! Не, виждате ли, там изчезват разни неща.

— Изчезват ли?

— Да. При това толкова странни неща. И по много необичаен начин.

— Като казвате, че изчезват неща, имате предвид, че тези неща са откраднати?

— Да.

— Викана ли е полиция?

— Не. Още не. Сестра ми се надява, че може да не е необходимо. Тя е много привързана към младите хора... към някои от тях, разбира се... и би предпочела да се справи с проблема сама.

— Да — каза Поаро замислено. — Разбирам. Но това не обяснява, ако мога така да кажа, вашето притеснение, което аз приемам като отражение на притеснението на сестра ви.

— Положението не е приятно, мосю Поаро. Никак не е приятно. Непрекъснато ми се струва, че се случват неща, които не разбирам. Не мога да намеря никакво нормално обяснение на фактите, просто нищо задоволително не ми идва наум.

Поаро кимна замислено.

Ахилесовата пета на мис Лемън беше нейното въображение — тя нямаше такава. Когато ставаше въпрос за факти, тя беше непобедима. Но щом се появише необходимост от догадки, беше загубена.

— Не става дума за обикновена дребна кражба, така ли? Клептомания, може би?

— Не мисля. Четох по въпроса — рече съвестната мис Лемън — в *Енциклопедия Британика* и в един медицински труд, но не останах кой знае колко убедена в това.

Еркюл Поаро мълча в продължение на минута и половина.

Искаше ли да се забърква в проблемите на сестрата на мис Лемън и в страстите и неправдите в едно многонационално общежитие? От друга страна беше много досадно и неприятно мис Лемън да прави грешки, докато печата писмата му. Той си каза, че ако въобще се забърка в тази работа, то причината ще е тази. Не признаваше пред себе си, че напоследък е твърде отегчен и че самата баналност на случая го привлича.

— „Магданозът потъва в маслото в горещ ден“ — промърмори си той.

— Магданоз? Масло? — мис Лемън изглеждаше обърквана.

— Цитат от един от вашите класици — каза той. — Без съмнение сте запозната с приключенията, да не кажа подвизите, на Шерлок Холмс.

— Имате предвид онези, които пращат писма до Бейкър Стрийт и прочее? — каза мис Лемън. — Как може възрастни хора да бъдат толкова наивни! Но всички мъже са такива. Умират да си играят с влачета. Не бих казала, че някога съм имала време да прочета някоя от тези истории. Когато ми остане време за четене, което не се случва много често, предпочитам някоя поучителна книга.

Еркюл Поаро наклони елегантно глава.

— Как бихте погледнали, мис Лемън, на това да поканите сестра си тук на една лека закуска? Следобеден чай, може би? Предполагам, че бих могъл да ѝ окажа известна помощ.

— Колко любезно от ваша страна, мосю Поаро! Наистина много любезно. Сестра ми винаги е свободна следобед.

— В такъв случай какво ще кажете за утре, ако можете да го уредите?

След това верният Джордж получи указания да осигури квадратни козуначени кифли с много масло, симетрични сандвичи и другите необходими съставки на един разточителен английски следобеден чай.

ГЛАВА ВТОРА

Между мис Лемън и сестра ѝ, на име мисис Хабърд, определено съществуваше прилика. Тя имаше по-жълта кожа, бе по-закръглена, прическата ѝ бе по-свободна, а поведението ѝ — не така стриктно. Иззад любезното изражение на заобленото лице обаче гледаха същите проницателни очи, които проблясваха и през пенснето на мис Лемън.

— Много любезно от ваша страна, мосю Поаро — каза тя, — много любезно. И толкова хубав чай. Сигурна съм, че ядох доста повече, отколкото трябва... Е, може би само още един сандвич. Чай ли? Само половин чашка.

— Първо ще похапнем — каза Поаро, — а след това ще се заемем с работата.

Той ѝ се усмихна приветливо и засука мустак, а мисис Хабърд рече:

— Знаете, ли, вие изглеждате точно така, както си ви представях, докато Фелисити ви описваше.

След секунда трескаво осъзнаване на факта, че Фелисити е собственото име на суровата мис Лемън, Поаро отговори, че, имайки предвид нейната прилежност, не би могъл и да очаква нещо друго.

— Разбира се — отвърна разсеяно мисис Хабърд, докато си взимаше втори сандвич, — Фелисити никога не се е интересувала от хората. Но аз се интересувам. И затова съм толкова притеснена.

— Можете ли да ми обясните какво точно ви безпокои?

— Да, разбира се. Би било напълно нормално да изчезват пари... малки суми тук-там. Или бижута — това си е напълно в реда на нещата... тоест, съвсем не е в реда на нещата, тъкмо напротив, но по би подходило на клеptomан или престъпник. Но нека само ви прочета списъка на задигнатите вещи, който съм направила.

Мисис Хабърд отвори чантата си и извади малък бележник.

- Вечерна обувка (едната от нов чифт) Гривна (от комплект)
- Пръстен с диамант (намерен в чиния супа)
- Пудриера
- Червило
- Стетоскоп
- Обици
- Запалка
- Стар вълнен панталон
- Електрически крушки
- Кутия шоколадови бонбони
- Копринен шал (намерен разкъсан на парчета)
- Раница (също като шала)
- Борова киселина
- Ароматични соли за баня
- Готварска книга

Еркул Поаро пое дълбоко дъх.

— Забележително — каза той, — и много, много интересно.

Изглеждаше очарован. Премести поглед от суровото и неодобрително лице на мис Лемън към любезното, обезпокоено лице на мисис Хабърд.

— Моите поздравления — обърна се той топло към нея. Тя го погледна слисано.

— Но за какво, мосю Поаро?

— Поздравявам ви за намирането на толкова неповторима и прекрасна загадка.

— Ако вие, мосю Поаро, откривате някакъв смисъл във всичко това, то.

— Не откривам абсолютно никакъв смисъл. Не ми прилича на нищо друго, освен на играта, в която наскоро едни млади приятели ме принудиха да участвам по време на коледните празници. Разбрах, че се нарича „Дамата с три рога“. Всеки от участниците произнася, когато му дойде редът, фразата: „В Париж аз бях и купих си...“ и добавя наименованието на някакъв предмет. Следващият повтаря същото, като добавя нов предмет. Целта на играта е да запаметиш предметите в

реда, по който са били казани, част от които, трябва да призная, са от чудовищно и абсурдно естество. Парче сапун, бял слон, сгъваема маса и московска патица са някои от думите, които си спомням. Трудността на запомнянето идва, разбира се, от напълно безразборния характер на предметите — липсата на последователност, така да се каже. Точно както в списъка, който току-що ми показахте. И когато са споменати около дванадесет предмета, става почти невъзможно да ги изброиш в правилния им ред. Който пръв не успее да го стори, получава един картонен рог и на следващия път продължава декламирането с думите: „С един рог дама в Париж аз бях“ и прочее. Който събере три рога, задължително излиза от играта, а последният останал се обявява за победител.

— Сигурна съм, че вие сте били победителят, мосю Поаро, — каза мис Лемън с увереността на лоялен служител. Поаро се усмихна сияйно.

— Действително беше така — каза той. — Дори и на най-разбъркания сбор от предмети човек може да придаде ред, а с малко изобретателност и да ги подреди един след друг, така да се каже. Просто човек си казва наум: „С калъп сапун изпирам мръсотията от голям бял мраморен слон, който стои върху маса с извити крака.“ и прочее.

Мисис Хабърд каза почтително:

— Навярно ще можете да направите същото със списъка, който ви дадох.

— Несъмнено бих могъл. Една дама с обувка на десния си крак поставя гривна на лявата си ръка. После си слага пудра и червило и слиза на вечеря, изпуска си пръстена в супата и прочее — така бих запааметил вашия списък — но не това е нашата цел. Защо ще се крадат такива предмети, които нямат никаква връзка помежду си? Има ли някаква система зад това? Някаква фиксидея? Тук се налага много обстоен анализ. На първо място трябва да огледаме този списък много внимателно.

Настъпи тишина, докато Поаро вършеше именно това. Мисис Хабърд го наблюдаваше с онзи захлас, с който момченцата са се втренчили в някой фокусник и очакват да се появи заек или поне снопче цветни панделки. А невъзмутимата мис Лемън насочи мислите

си към по-прецизните детайли на своята система. Когато Поаро най-сетне проговори, мисис Хабърд подскочи.

— Първото нещо, което ми прави впечатление — каза Поаро, — е следното: повечето от всички изчезнали вещи са без особена стойност (някои дори без такава изобщо), като можем да изключим само две — стетоскопа и диамантения пръстен. Бих искал да оставим засега стетоскопа настрана и да насочим вниманието си към диамантения пръстен. Казвате, че бил ценен — колко ценен?

— О, не бих могла да кажа с точност, мосю Поаро. Имаше един голям диамант, ограден отгоре и отдолу с по-малки. Доколкото ми е известно, бил е годежният пръстен на майката на мис Лейн. Тя много се притесни, когато разбра, че го няма и всички изпитахме облекчение, когато същата вечер се появи в супата на мис Хобхауз. Помислихме, че е просто някаква глупава шега.

— Много е възможно. И все пак аз смятам, че неговата кражба и връщане имат определено значение. Ако изчезне червило, или пудра, или някоя книга — това съвсем не е достатъчно, за да се вика полиция. Но един ценен пръстен е вече нещо друго. За него със сигурност *ще се повика* полиция. И пръстенът се връща.

— Но защо ще се взима, ако след това ще се връща? — свъсено попита мис Лемън.

— Защо наистина? — повтори Поаро. — Но да оставим това засега. Ще се опитам да класифицирам кражбите и ще започна с пръстена. Коя е тази мис Лейн, от която е бил откраднат?

— Патриша Лейн? Много симпатично момиче. Учи там — или как се казва? — специализира история ли беше, археология ли — нещо такова.

— Добре ли е материално?

— О, не. Не разполага с много пари, но не е разточителна. Пръстенът, както казах, бил на майка ѝ. Мис Лейн притежава две-три хубави бижута, но няма толкова много нови дрехи, а наскоро отказа и цигарите.

— Как изглежда? Опишете ми я с ваши думи.

— Ами малко е бледичка, дори може да се каже посърнала. Кротка и женствена и не е много енергична. Как да кажа — едно доста сериозно момиче.

— И пръстенът се появява в супата на мис Хобхауз. Коя е мис Хобхауз?

— Валъри Хобхауз ли? Умно и мургаво момиче. Има доста остър език. Работи в козметичен салон. Сабрина Феър — сигурно сте го чували.

— Двете приятелки ли са? Мисис Хабърд се замисли.

— Бих казала — да, макар да нямат много общи интереси. Патриша по принцип се разбира добре с всички, без да е особено популярна или нещо такова. С този остър език Валъри Хобхауз си има неприятели, но има и други, на които е симпатична, ако разбирате какво искам да кажа.

— Мисля, че разбирам — каза Поаро. — Значи Патриша Лейн е симпатична, но безлична, докато Валъри Хобхауз е с характер.

Той отново се загледа в списъка.

— Най-интригуващо е това, че нещата са толкова различни. Има дреболии, които биха изкушили някое бедно и суетно момиче — червилото, бижутата, кутията с пудра, солите за баня, да кажем кутията с шоколадови бонбони. После идват стетоскопът — вероятно е да го вземе човек, който знае къде може да го заложи или продаде. Чий е бил?

— Беше на мистър Бейтсън — един едър и симпатичен младеж.

— Студент по медицина?

— Да.

— Той много ли се ядоса?

— Беше направо бесен, мосю Поаро. Много е избухлив — в момента може да ти наговори какво ли не, но скоро му минава. Не е човек, който да обича да го крадат.

— Че кой обича?

— Е, един от нашите индийски студенти например — мистър Гопал Рам. Той посреща всичко с усмивка. Само махва с ръка и казва, че материалните неща не са от значение.

— Нещо да са откраднали от него?

— Не, нищо.

— А! А на кого е бил панталонът?

— На мистър Макнаб. Беше много стар и друг би казал, че отдавна си е изпял песента, но мистър Макнаб много държи на старите си дрехи и никога не изхвърля нищо.

— Значи стигаме до нещата, за които човек би казал, че не си струва да се крадат — стар вълнен панталон, електрически крушки, борова киселина, соли за баня и готварска книга. Може и да са важни, но по-скоро — не. Боровата киселина сигурно е взета погрешно; електрическата крушка — някой може да я е взел с намерение да я върне след време, но после е забравил; готварската книга може да е била взета назаем и да не е върната. А панталонът — може да го е взела някоя от чистачките.

— При нас работят две много свестни чистачки. Сигурна съм, че нито една от тях няма да направи нещо такова без разрешение.

— Може и да сте права. И една вечерна обувка, нали така? На кого са били тези обувки?

— На Сали Финч. Тя е американка, тук е с фулбрайтова стипендия.

— Сигурна ли сте, че обувката просто не е била пъхната някъде? Не мога да измисля причина да се взима само едната обувка.

— Не е била пъхната никъде, мосю Поаро. Претърсихме навсякъде. Вижте, мис Финч отиваше на парти и искаше да си сложи „официална дреха“ — така казва тя на вечерното облекло, а обувките ѝ бяха страшно необходими, защото нямаше други за тази рокля.

— Сигурно ѝ е причинило неудобство, навярно се е раздразнила — да, да. Питам се дали тук няма нещо.

Той помълча минута-две, после продължи:

— Има и още две неща — раница, нарязана на парчета и копринен шал в същото състояние. Тук нямаме работа нито със суетност, нито с цел обогатяване — вместо това имаме проява на последователна отмъстителност. На кого беше раницата?

— Почти всички студенти имат раници — много пътуват на автостоп, знаете. И повечето от тези раници си приличат — купуват ги от едно и също място и е трудно да ги различи човек една от друга. Но е почти сигурно, че тази принадлежеше на Ленърд Бейтсън или Колин Макнаб.

— А коприненият шал на кого беше?

— На Валъри Хобхауз. Получи го за Коледа. Беше зелен и с отлично качество.

— Мис Хобхауз значи. М-да.

Поаро притвори очи. В съзнанието му изплуваха шарените стъкълца на калейдоскоп. Парченца от нарязани шалове и раници, готварски книги, червила, соли за баня; имена и мъгляви лица на безименни студенти. Никакви ясни очертания, никаква здрава основа. Случки и хора се носеха в пространството без никаква връзка помежду си. Ала Поаро знаеше, че някъде трябваше да има някаква схема. Въпросът беше откъде да започне.

Той отвори очи.

— Налага се да помисля по-сериозно. Дори много сериозно.

— О, разбира се, мосю Поаро — енергично изрази съгласието си мисис Хабърд. — Не исках да ви безпокоя.

— Не ме безпокоите. Това ме интригува. Ала докато аз размишлявам, може да се свърши нещо конкретно. Да сложим начало. Обувката, вечерната обувка — да, можем да започнем с нея, мис Лемън.

— Да, мосю Поаро? — Мис Лемън прогони от съзнанието си мислите за своята картотекираща система и машинално посегна към лист и молив.

— Навярно мисис Хабърд ще може да ви донесе втората обувка. После ще отидете до спирката на Бейкър Стрийт, където е бюрото за изгубени вещи. Кога изчезна обувката?

Мисис Хабърд се замисли.

— О, сега не мога да си спомня точно, мосю Поаро. Може би преди два месеца. Но мога да разбера от Сали Финч кога е било партито.

— Да. Е — обърна се той още веднъж към мис Лемън, — няма да е нужно да бъдете точна. Кажете, че сте я загубили в някой влак или автобус. Колко автобуса минават покрай Хикъри Роуд?

— Само два, мосю Поаро.

— Чудесно. Ако нямате късмет с Бейкър Стрийт, идете в Скотланд Ярд и кажете, че сте я изгубили в някое такси.

— Ламбът — поправи го машинално мис Лемън.

Поаро махна с ръка.

— Е, добре, вие ги знаете тези неща.

— Но защо мислите... — започна мисис Хабърд.

Поаро я прекъсна:

— Нека първо видим какви ще бъдат резултатите. В зависимост от тях ние с вас, мисис Хабърд, ще поговорим отново. Тогава ще ми кажете тези неща, които ще са ми необходими.

— Но аз мисля, че ви казах всичко, което мога.

— Не, не, не сте. Имаме работа с младежи от двата пола с различни характери и интереси, събрани на едно място. „А“ обича „Б“, но „Б“ обича „В“, а „Г“ и „Д“ са на нож, навярно заради „А“. Именно *това* ми трябва — плетеницата от човешки емоции. Кавгите, ревността, приятелствата, злобата и неблагонамереността.

— Едва ли — каза мисис Хабърд — мога да ви кажа много за тези неща. Аз почти не съм сред тях. Занимавам се само с управлението на общежитието, грижа се за прехраната и толкова.

— Но вие се интересувате от хората — нали така ми казахте? Обичате младите хора. Заловили сте се за тази работа не заради парите, а заради възможността да контактувате с хора. Има студенти, които са ви симпатични, а сигурно има и такива, които не обичате. Това ще ми кажете! Защото вие сте разтревожена — не от това, което се е случило, защото бихте могли да повикате полицията за него.

— Мисис Николетис не би одобрила посещение на полицията, уверявам ви.

Поаро продължи, без да обръща внимание на забележката:

— Не, вие се тревожите заради *някого* — заради някого, когото смятате отговорен за случилото се или поне замесен в него. Следователно заради някого, когото обичате.

— Но, моля ви, мосю Поаро.

— Да, така е. И мисля, че имате право да се тревожите. Този нарязан шал — това не е хубаво. Раницата — и това не е хубаво. Макар останалото да изглежда проява на детинщина, все пак аз не бих бил толкова уверен. Изобщо не бих бил толкова уверен!

ГЛАВА ТРЕТА

Като изкачи бързичко стъпалата, мисис Хабърд вкара секретния си ключ във вратата на Хикъри Роуд 26. Щом отвори, след нея нагоре по стълбите изтича висок млад мъж с огненочервена коса.

— Здравейте, мамче — каза той, защото това бе обичайният начин, по който Лен Бейтсън се обръщаше към нея. Той бе дружелюбен човек и освободен, за щастие, от какъвто и да било комплекс за малоценност. — Били сте на разходка, а?

— Бях на чай, мистър Бейтсън. Не ме бавете сега, закъснявам.

— Днес накълцах един чудесен труп — каза Лен. — Страхотно!

— Не бъдете толкова ужасен, лошо момче такова. Чудесен труп, значи! И таз хубава! Чак ми се догади.

Лен Бейтсън се разсмя и мощният му смях отекна в коридора.

— Да бяхте видели Силия — каза той. — Отидох в амбулаторията и й казах: „Ела да ти разкажа за един труп“, а тя побеля като лист и помислих, че ще припадне. Какво ще кажете за това, майко Хабърд?

— Въобще не се учудвам — каза мисис Хабърд. — И таз добра! Силия сигурно е решила, че имате предвид истински труп.

— Как така „истински“? Вие да не мислите, че нашите трупове са изкуствени?

От една стая вдясно бавно излезе строен младеж с невчесана дълга коса и сприхаво каза:

— О, това сте вие. Стори ми се, че отвън има най-малко цял отряд мъжаги. Гласът може да е само на един човек, но гърми като за десет.

— Сигурен съм, че не ви изкарва из нерви, нали?

— Не повече от обикновено — каза Найджъл Чапмън и се прибра обратно в стаята си.

— Нашето нежно цвете — каза Лен.

— Вие двамата да спрете да се заяждате — каза мисис Хабърд. — Човек трябва да прави взаимни отстъпки, това харесвам аз.

Огромният млад мъж ѝ се усмихна нежно.

— Нямам нищо против нашия Найджъл, мамче — каза той.

— А, мисис Хабърд, мисис Николетис е в стаята си и каза, че би искала да ви види, щом се върнете.

Мисис Хабърд въздъхна и тръгна нагоре по стълбите. Високото тъмнокосо момиче, което бе предало съобщението, се прилепи до стената, за да ѝ направи път. Докато събличаше шлифера си, Лен Бейтсън каза:

— Какво става, Валъри? Оплаквания от нашето поведение, които мисис Хабърд ще ни предаде, когато му дойде времето?

Момичето сви нежните си, елегантни рамене, слезе по стълбите и прекоси антрето.

— С всеки изминат ден това място все повече и повече се превръща в лудница — подхвърли тя през рамо.

Докато говореше, премина през вратата вдясно. Движеше се с онази небрежна, високомерна грация, присъща на хората, които са били професионални манекени. Всъщност Хикъри Роуд 26 се състоеше от две къщи с обща стена — номера 24 и 26. Бяха съединени на приземния етаж, така че там едновременно имаше обща всекидневна и просторна столова, а в дъното на постройката се намираха две гардеробиерни и малък кабинет. Две различни стълбища водеха към етажите нагоре, които бяха отделени. Момичетата живееха в спалните от дясната страна на сградата, а младежите — от другата страна, в някогашния номер 24.

Мисис Хабърд се качваше по стълбите и разкопчаваше яката на палтото си. Когато зави към стаята на мисис Николетис, тя въздъхна. После почука на вратата и влезе, като си мърмореше:

— Отново някое от нейните състояния, предполагам.

В стаята на мисис Николетис бе много горещо. Всички реотани на голямата електрическа печка работеха, а прозорецът бе плътно затворен. Мисис Николетис седеше и пушеше в едно канапе, сред множество доста замърсени копринени и кадифени възглавнички. Тя бе висока, тъмнокоса жена, с все още запазен вид и с ядно свита уста и огромни кафяви очи.

— А, ето ви и вас — изрече мисис Николетис с обвинителен тон.

Вярна на Лемънската си кръв, мисис Хабърд остана невъзмутима.

— Да — каза тя язвително, — тук съм. Казаха ми, че сте искали да ме видите спешно.

— Да, така е. Това е чудовищно, просто чудовищно!

— Кое е чудовищно?

— Тези сметки! Вашите сметки! — с жест на ловък фокусник мисис Николетис извади изпод една от възглавничките сноп хартийки. — С какво тъпчем тези нещастни студенти? Гъши пастет и пьдпъдъци? Това да не е хотел „Риц“? За какви се мислят тия студенти?

— Млади хора със здрав апетит — каза мисис Хабърд. — Имат нужда от добра закуска и прилична вечеря — обикновена храна, но питателна. Всичко излиза много икономично.

— Икономично? Икономично ли? Осмелявате се да кажете това на мен? На мен, която съм разорена?

— Вие си докарвате доста солиден доход от това място, мисис Николетис. За студенти наемите са твърде високи.

— Но не е ли винаги пълно? Има ли свободно място, за което да няма двама-трима кандидати? Не ми ли изпращат студенти от Британския съвет, от Лондонския университет, от посолствата, от Френския лицей? Нима за всяко свободно място не се подават по три молби за настаняване?

— Това в огромна степен се дължи на факта, че храната тук е вкусна и в достатъчно количество. Младите хора трябва да бъдат хранени добре.

— Ами! Тези суми са скандални. Всичко е заради онази италианска готвачка и съпруга ѝ. Те ви мамят с храната.

— О, не, съвсем не, мисис Николетис. Мога да ви уверя, че никой чужденец не може да ме преметне.

— Значи тогава самата вие ме ограбвате. Мисис Хабърд остана невъзмутима.

— Няма да позволя да ми говорите подобни неща — каза тя с тона, който една старомодна бавачка би използвала за някой извънредно непослушен свой повереник. — Не е красиво и някой ден може да ви вкара в беля.

— Ах! — Мисис Николетис драматично подхвърли във въздуха купчината сметки, вследствие на което те се разпиляха по земята на всички страни. Мисис Хабърд се наведе и ги събра със свити устни.

— Вие ме вбесявате! — изкрещя работодателката й.

— Може и да е така — каза мисис Хабърд. — Но, нали разбирате, за вас е вредно да се вълнувате толкова. Вредно е за кръвното налягане.

— Признавате ли, че тези суми са по-големи от сумите от миналата седмица?

— Разбира се, че са по-големи. В магазините на Лампсън имаше чудесни продукти на намалени цени. Взех повечко от тях. Следващата седмица сумите ще бъдат по-ниски от нормалните.

Мисис Николетис изглеждаше навъсена.

— Всичко обяснявате толкова правдоподобно.

— Ето — мисис Хабърд постави сметките в добре оформена купчинка върху шкафчето. — Нещо друго?

— Онази американка, Сали Финч, спомена нещо за напускане. Не искам да напуска. Тя е стипендиант на Фулбрайт. Ще доведе тук и други стипендианти на Фулбрайт. Тя не трябва да напуска.

— Какви причини има да напусне?

— Не си спомням. Не ми каза истината, сигурна съм в това, защото винаги усещам кога ме лъжат.

Мисис Хабърд кимна замислено. Бе склонна да повярва на мисис Николетис.

— Сали нищо не ми е казвала — промълви тя.

— Но нали ще поговорите с нея?

— Да, разбира се.

— И ако е заради тези цветнокожи студентки, заради тези индийки или негърки — те могат да си вървят до една, нали разбирате? Расовото разделение означава много за американците, а за мен американците са по-важни. Що се отнася до тези, цветните, те могат да си вървят!

Тя направи драматичен жест.

— Не и докато аз съм на работа — студено каза мисис Хабърд. — Освен това вие грешите. Сред студентите тук няма чувства от подобен род, а и Сали със сигурност не е такава. Тя се храни доста често с мистър Акибомбо, а никой не е по-черен от него.

— Тогава са комунистите — знаете отношението на американците към комунистите. Този Найджъл Чапмън, той е комунист.

— Съмнявам се.

— Да, да. Вие сигурно сте чули какви ги приказваше миналата вечер.

— Найджъл би казал всичко, за да дразни хората. Много е неприятен в това отношение.

— Вие ги познавате всичките така добре. Скъпа мисис Хабърд, вие сте чудесна! Отново и отново си повтарям — какво щях да правя без мисис Хабърд. Напълно разчитам на вас. Вие сте чудесна, чудесна жена.

— Фурнаджийска лопата — измърмори мисис Хабърд под носа си.

— Какво, какво?

— Не се притеснявайте. Ще направя, каквото мога.

Тя излезе от стаята, прекъсвайки леещия се поток от благодарности.

Като си мърмореше: „Само си губя времето с тази влудяваща жена“, тя се забърза по коридора към собствената си стая. Ала все още не ѝ бе писано да намери спокойствие. С влизането ѝ една висока фигура се изправи на крака и произнесе:

— Бих искала да поговоря с вас за няколко минути, моля.

— Разбира се, Елизабет.

Мисис Хабърд се изненада. Елизабет Джонстън бе ямайка и следваше право. Бе трудолюбива, амбициозна и доста необщителна. Изглеждаше винаги напълно уравновесена и компетентна и мисис Хабърд винаги я бе смятала за една от най-добрите студентки в общежитието. Макар видът ѝ да не издаваше безпокойство, мисис Хабърд усети лек трепет в гласа ѝ.

— Случило ли се е нещо?

— Да. Бихте ли дошли с мен в стаята ми, моля?

— Само за секунда — Мисис Хабърд захвърли палтото и ръкавиците си и последва момичето вън от стаята, за да изкачи стълбите за пореден път. Стаята ѝ бе на последния етаж. Тя отвори вратата и се отправи към масата до прозореца.

— Това са записките по моята работа. Те представляват няколко месеца усърден труд. Виждате ли какво се е случило с тях?

Дъхът на мисис Хабърд спря за миг.

Върху масата бе разлято мастило. Бе разсипано върху листовете и попило в тях. Мисис Хабърд го докосна с върха на пръста си. Бе все още влажно. Още преди да започне, тя знаеше, че въпросът ѝ ще прозвучи глупаво:

— Да не би да си го разсипала ти?

— Не. Случило се е, докато бях навън.

— Мислиш ли, че мисис Бигс.

Мисис Бигс бе чистачката, която се грижеше за спалните на най-горния етаж.

— Не е мисис Бигс. Това дори не е моето собствено мастило. То си е тук, на полицата до леглото ми. Не е докоснато. Направил го е някой, който е донесъл тук мастило, и го е направил умишлено.

Мисис Хабърд бе шокирана.

— Колко подло... и жестоко нещо.

— Да, много лоша постъпка.

Момичето говореше тихо, но мисис Хабърд безпогрешно долови нейните наранени чувства.

— О, Елизабет, просто нямам думи. Направо съм изумена, но ще направя всичко, което е по силите ми, за да открия този злосторник. Ти самата нямаш ли някакви предположения за това?

Момичето отговори веднага:

— Мастилото е зелено, нали видяхте?

— Да, забелязах това.

— Зелено мастило не се използва толкова често. Познавам само един човек тук, който го употребява — Найджъл Чапмън.

— Найджъл ли? Мислиш ли, че Найджъл би сторил подобно нещо?

— Не, не бих искала да си го мисля. Но той пише писмата и записките си със зелено мастило.

— Ще трябва да поразпитам. Много съжалявам, Елизабет, че такова нещо трябваше да се случи в този дом и мога само да ти кажа, че ще направя всичко възможно да го разнищя до конец.

— Благодаря ви, мисис Хабърд. Ставали са и... други работи, нали?

— Да... да.

Мисис Хабърд излезе от стаята и се отправи към стълбището, но внезапно се спря и вместо да продължи пътя си, тръгна към една стая в

дъното на коридора. Почука и гласът на Сали Финч я покани да влезе.

Стаята бе приятна, а и самата Сали Финч, жизнерадостно червенокосо момиче, бе приятен човек.

Тя пишеше нещо в някакъв бележник. Вдигна поглед нагоре; бузите ѝ бяха издути. Протегна кутия бонбони и произнесе нечленоразделно:

— Изпратиха ми ги от къщи. Вземете си един бонбон.

— Благодаря, Сали, не точно сега. Прекалено съм развълнувана.
— Тя направи пауза. — Знаеш ли какво се е случило на Елизабет Джонстън?

— Какво е станало с Черната Бес?

Прякорът бе приятелски и самото момиче го приемаше като такъв. Мисис Хабърд описа случилото се. Сали прояви искрено съчувствие и гняв.

— Според мен това е долна постъпка. Не бих повярвала, че някой ще направи такова нещо на нашата Бес. Всички я обичат. Тя е тиха, не се натрапва на никого и макар да не е много общителна, сигурна съм, че никой не я мрази.

— И аз така мисля.

— Да, това е пак някоя от онези работи, нали? Затова...

— Затова какво? — попита мисис Хабърд, след като момичето внезапно млъкна. Сали бавно изрече:

— Затова се махам отук. Каза ли ви мисис Ник?

— Да. Това много я е разтревожило. Изглежда смята, че не си ѝ казала истинската причина.

— Ами не ѝ я казах. Няма смисъл да я разстройвам. Нали я знаете каква е. Но истинската причина е, че просто не ми харесва това, което става тук. Странно как ми изчезна обувката, после шалът на Вальри бе съдран на парченца, после раницата на Лен. Не, че бяха откраднати толкова много неща, все пак това винаги може да се случи — не е хубаво, разбира се, но е горе-долу нормално, а това другото не е. — Тя спря за миг и се усмихна, после внезапно се изсмя. — Акимбо е уплашен — каза тя. — Той винаги показва, че е над тези неща и е много учтив, но човек просто усеща как вроденият му западноафрикански страх от магия се надига у него.

— Пфу? — възкликна ядосано мисис Хабърд. — Не мога да понасям суеверни глупости. Просто някакво нормално човешко

същество създава неприятности. Това е цялата работа.

Устата на Сали се изви в широка котешка усмивка.

— Ударението — каза тя — е точно върху думата „нормално“. На мен обаче ми се струва, че в този дом има някой, който не е нормален.

Мисис Хабърд продължи надолу по стълбите. Тя се отби във всекидневната на студентите на приземния етаж. В стаята имаше четирима души. Вальри Хобхауз се бе простряла на едно канапе и тънките ѝ елегантни крака стърчаха над страничната му облегалка. Найджъл Чапмън седеше на една маса с разтворена пред себе си дебела книга, Патриша Лейн се бе подпряла на камината, а едно момиче в шлифер, което току-що бе дошло, тъкмо свалеше вълнената си шапчица, когато мисис Хабърд влезе. Бе набито русокосо момиче с големи кафяви очи и леко разтворена уста, която неизменно ѝ придаваше изплашено изражение. Вальри извади цигарата от устата си и изрече с ленив, провлечен глас:

— Здравейте, мамче. Дадохте ли успокоително на стария дявол, нашата дълбокоуважаема хазяйка?

Патриша Лейн попита:

— Изровила ли е томаховката на войната?

— И още как — отвърна Вальри и тихо се засмя.

— Случило се е нещо много неприятно — каза мисис Хабърд. — Найджъл, искам да ми помогнеш.

— Аз ли, мадам? — Найджъл я погледна и затвори книгата си. Върху слабото му злобно лице изгря палава, но изненадващо мила усмивка. — Какво съм направил?

— Надявам се, че нищо — каза мисис Хабърд, — но всички записки на Елизабет Джонстън са били залети злоумишлено с мастило, и то със зелено мастило. А със зелено мастило пишеш ти, Найджъл.

Найджъл се загледа в нея и усмивката му се стопи.

— Да, наистина използвам зелено мастило.

— Ужасно нещо — каза Патриша. — Не бива така, Найджъл. Винаги съм ти казвала, че изглежда страшно предвзето от твоя страна.

— Харесва ми да съм предвзет — каза Найджъл. — Дори си мисля, че лилаво мастило ще върши още по-добра работа. Трябва да си купя и да опитам. Но сериозно ли говорите, мамче? За саботажа, имам предвид?

— Да, говоря напълно сериозно. Твое дело ли е, Найджъл?

— Не, разбира се, че не. Аз обичам да дразня хората, както знаете, но никога не бих направил такъв мръсен номер. Във всеки случай не и на Черната Бес — тя си гледа работата толкова добре, че може да служи за пример на някои хора, които мога да спомена. Къде е това мое мастило? Помня, че си напълних писалката снощи. Обикновено го държа на онази полица. — Той скочи и прекоси стаята. — Права сте. Шишенцето е почти празно. А трябваше да е почти пълно.

Момичето с шлифера тихо ахна.

— О, Боже — възкликна тя. — Божичко, това никак не ми харесва.

Найджъл се извърна към нея с обвинителен поглед.

— Ти имаш ли алиби, Силия? — попита той заплашително.

Момичето ахна.

— Не съм аз! Наистина не съм. Ами че аз бях в болницата през целия ден. Не бих могла да...

— Недей сега да дразниш Силия, Найджъл — каза мисис Хабърд.

Патриша Лейн гневно заяви:

— Не разбирам защо трябва да подозираме Найджъл. Само защото са взели неговото мастило...

Валъри измърка:

— Точно така, скъпа, защитавай малкото си.

— Това е толкова нечестно.

— Но аз наистина нямам нищо общо с това — протестираше сериозно Силия.

— Никой не смята, че имаш нещо общо, дете — каза нетърпеливо Валъри. — И все пак — очите ѝ срещнаха тези на мисис Хабърд и те си размениха един бърз поглед — всичко това излиза извън границите на шегата. Трябва да направим нещо.

— И ще го направим — мрачно каза мисис Хабърд.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

— Заповядайте, мосю Поаро.

Мис Лемън постави пред Поаро малък пакет, обвит в кафява хартия. Той махна хартията и огледа с преценяващ поглед една изящно изработена сребърна вечерна обувка.

— Беше на Бейкър Стрийт, точно както казахте.

— Това ни спестява доста проблеми — рече Поаро. — Освен това потвърждава предположенията ми.

— Напълно — съгласи се мис Лемън, която по природа не проявяваше никакво любопитство.

Но все пак подвластна на силата на семейната привързаност, тя каза:

— Бих искала да ви съобщя, ако не ви притеснявам, мосю Поаро, че получих писмо от сестра си. Там има някакво ново развитие.

— Ще позволите ли да го прочета?

Тя му го подаде и, след като прочете писмото, той нареди на мис Лемън да се свърже със сестра си по телефона. Скоро мис Лемън даде знак, че връзката е установена. Поаро взе слушалката.

— Мисис Хабърд?

— Да, да, мосю Поаро. Много мило от ваша страна, че ми се обаждате толкова бързо. Бях наистина много...

Поаро я прекъсна.

— Откъде говорите?

— Ами от Хикъри Роуд 26, разбира се. Но да, разбирам какво имате предвид. Намирам се в собствената си стая.

— Има ли дериват?

— Това е дериватът. Главният телефон е долу, в антрето.

— Има ли в къщата някой, който би могъл да ни подслушва?

— Всички студенти са навън по това време на деня. Готвачката е на пазар. Съпругът ѝ Джеронимо почти не разбира английски. Има и една чистачка, но тя е глуха и със сигурност не би си направила труда да ни подслушва.

— Много добре, значи мога да говоря свободно. Случвало ли се е да провеждате лекции или филмови прожекции вечерно време? Въобще организирате ли някакви развлечения?

— Понякога провеждаме лекции. Неотдавна тук бе мис Балтраут, изследователката, с цветните си диапозитиви. Разказите ѝ за пътешествията в Далечния Изток бяха интересни за всички, макар че, според мен, голяма част от студентите ги нямаше тогава.

— Аха, значи за довечера сте уговорили мосю Еркюл Поаро, работодателя на сестра ви, да дойде и да изнесе беседа пред студентите върху най-интересните случаи в своята практика.

— Това, разбира се, би било прекрасно, но мислите ли, че...

— Не става дума за мислене. Сигурен съм.

Същата вечер студентите, които влизаха във всекидневната, можеха да прочетат следната обява, окачена върху таблото на вратата:

Известният частен детектив мосю Еркюл Поаро любезно прие поканата да изнесе тази вечер беседа върху теорията и практиката на успешното разкриване на престъпленията, като ще разкаже някои от най-известните си криминални случаи.

Завръщащите се студенти коментираха оживено:

— Какъв е този частен детектив?

— За пръв път чувам за него.

— О, аз съм чувала. Бяха осъдили някого на смърт за убийство на чистачка, а този детектив го измъкна в последния момент, като намери истинския убиец.

— Хич не ми вдъхва доверие.

— Може пък да се окаже забавно.

— На Колин ще му хареса. Луд е на тема криминална психология.

— Е, не бих казал чак „луд“, но не отричам, че сигурно ще бъде интересно да поразпитам един човек, опознал престъпниците отблизо.

Вечерята бе от седем и половина и повечето студенти вече бяха насядали около масата, когато мисис Хабърд слезе от стаята си (където на високия гост бе предложена чаша шери), придружена от ниськ,

възрастен мъж с подозрително черна коса и чудовищни по размери мустаци, които той постоянно засукваше.

— Мосю Поаро, тук са някои от нашите студенти. Това е мосю Еркюл Поаро, който любезно се съгласи да говори пред нас след вечеря.

Размениха се поздравления и Поаро седна до мисис Хабърд, като се зае да опази мустаците си във от чудесната зеленчукова супа, която ниският и деен прислужник италианец сервираше от огромен супник.

Следваше гореща порция спагети с кайма и тогава момичето, което седеше от дясната страна на Поаро, свенливо го попита:

— Наистина ли сестрата на мисис Хабърд работи при вас?

Поаро се обърна към нея.

— Но да, разбира се. Мис Лемън е моя секретарка от много години. Тя е най-полезната жена на света. Често ме хваща страх от нея.

— О, да, разбирам. Питам се...

— Какво се питахте, мадмоазел?

Той се усмихна бащински и направи следното заключение наум: „Красива, притеснена, не много бърза в мисленето, уплашена...“

— Мога ли да науча името ви и какво изучавате? — каза той.

— Силия Остин. Не уча. Аптекарка съм в болницата „Света Катерина“.

— О, но това е интересна работа.

— Е, не знам, може и да е. — Гласът ѝ прозвуча доста неуверено.

— А останалите? Дали не бихте могли да ми разкажете по нещичко и за тях? Разбрах, че това е общежитие за чуждестранни студенти, но тези тук приличат повече на англичани.

— Някои от чужденците излязоха. Мистър Чандра Лал и мистър Гопал Рам са индийци, мис Рейнеер е холандка, а мистър Ахмед Али е от Египет и е толкова ужасно политичен!

— А тези, които са тук? Разкажете ми за тях.

— Ами от дясно на мисис Хабърд е седнал Найджъл Чапмън. Той следва средновековна история и италиански в Лондонския университет. До него, с очилата, е Патриша Лейн. Тя следва археология. Едрото, червенокосо момиче е Лен Бейтсън, медичка, а тъмнокосото момиче е Вальри Хобхауз, тя работи в моден салон. До нея е Колин Макнаб — кара следдипломен курс по психиатрия.

Докато описваше Колин, гласът ѝ леко се промени. Поаро я погледна внимателно и видя, че по лицето ѝ пропълзя червенина. „Значи тя е влюбена и трудно може да прикрие този факт“ — каза си той. После забеляза, че младият Макнаб сякаш въобще не поглеждаше към нея през масата, прекалено обсебен от разговора с усмихнатото червенокосо момиче до себе си.

— Това е Сали Финч, тя е американка. Фулбрайтова стипендиантка. После е Женевиер Марико — следва английски, както и Рене Але, който седи до нея. Нисичкото русо момиче е Джийн Томлинсън — също е в „Света Катерина“, физиотерапевт. Чернокожият младеж се казва Акибомбо — той е от Западна Африка и е страшно симпатичен. След това е Елизабет Джонсън от Ямайка. Тя следва право. До нас от дясната страна са седнали двама турски студенти, които пристигнаха преди около седмица. Не знаят нито дума английски.

— Благодаря ви. А добре ли се разбирате помежду си? Или може би имате някои спорове?

Лековатият тон смекчи сериозността на думите му. Силия отвърна:

— О, всички ние сме наистина твърде заети, за да се караме. Макар че...

— Макар че какво, мис Остин?

— Ами Найджъл, до мисис Хабърд, той обича да дразни хората, да ги ядосва. И Лен Бейтсън се ядосва. Понякога подивява от ярост, но иначе е много мил.

— А Колин Макнаб? Той също ли се дразни?

— О, не. Колин само повдига вежди и изглежда развеселен.

— Разбирам. А младите дами? Имате ли спорове помежду си?

— О, не, всички се разбираме прекрасно. Само Женевиер понякога се разстройва. Имам чувството, че всички французи са склонни да се превземат. О, исках да кажа... извинете.

— Аз съм белгиец — каза тържествено Поаро и побърза да продължи, преди Силия да се окопитила: — Какво имахте предвид, когато казахте преди малко, че сте се чудели за нещо? За какво се чудехте, мис Остин?

Тя си пое дъх на пресекулки.

— Ами, нищо. Нищо съществено. Просто напоследък се случиха едни глупави шегички и помислих, че мисис Хабърд... Доста глупаво от моя страна наистина. Нямах нищо предвид.

Поаро не настоя. Обърна се към мисис Хабърд и скоро бе въввлечен в тристранен разговор с нея и Найджъл Чапмън, който излагаше предизвикателното твърдение, че престъплението е вид творчески акт, а истинските неудачници на обществото са полицаите, захванали се с тази професия, за да удовлетворят своя прикрит садизъм. Поаро се развесели от откритието, че угрижената млада дама с очила, която седи до него, отчаяно се опитва да обяснява всичките му забележки. Найджъл сякаш изобщо не я забелязваше. Мисис Хабърд, изглежда, се забавляваше.

— Вие, младите, днес не мислите за нищо друго, освен за политика и психология — каза тя. — Когато бях момиче, ние бяхме много по-безгрижни. Толкова танцувахме. Подът във всекидневната е доста здрав и, ако навиеете килима, можете да танцувате до полуда, но никога не го правите.

Силия се засмя и каза злобничко:

— Но ти танцуваше, Найджъл. Аз самата съм танцувала с теб, макар че не се и надявам да си го спомниш.

— Танцувала си с мен? — каза недоумяващо Найджъл. — Къде?

— В Кеймбридж... през Майската седмица.

— О, Майската седмица! — Найджъл пропъди спомена за младежките безумия. — Всички минават през този незрял етап. За щастие, това бързо отминава.

Найджъл определено нямаше повече от двадесет и пет. Поаро потули зад мустаците си една усмивка.

Патриша Лейн заяви разпалено:

— Знаете ли, мисис Хабърд, имаме толкова много да учим. От ходене на лекции и водене на записки наистина не ни остава време за нищо, освен за сериозни неща.

— Но, скъпа, човек е млад само веднъж — рече мисис Хабърд.

Спагетите бяха последвани от шоколадов пудинг, а после всички се прехвърлиха във всекидневната и си наляха кафе от сложения на една маса термос. След това Поаро бе поканен да започне беседата. Двамата турци учтиво поднесоха извиненията си и се оттеглиха, а останалите седнаха и зачакаха.

Поаро се изправи и заговори с обичайната си самоувереност. Звукът на собствения му глас винаги бе галил слуха му и той говори четиридесет и пет минути в лек и увлекателен стил, като разказваше онези свои случаи, които се поддаваха на приемливо преувеличение. Той майсторски успя да събуди у слушателите си подозрението, че е някакъв самохвалко, при това така, че никой не забеляза измамата.

— И така — завърши той, — казах на този господин, че си спомням за един мой познат, производител на сапун от Лиеж, който отрови жена си, за да се ожени за красива руса секретарка. Казах го съвсем спокойно и постигнах моментален ефект. Той ми подаде откраднатите пари, които току-що му бях възвърнал. Пребледня и в очите му се появи ужас. Казах: „Ще дам тези пари на нуждаещите се“, а той отвърна: „Направете с тях какаото пожелаете“.

Тогавя многозначително му заявих: „Мосю, аз бих ви посъветвал да бъдете извънредно внимателен“. Той кимна, загубил ума и дума, и докато излизах, видях, че бърше челото си. Бе преживял голям страх, а аз... Аз му спасих живота. Защото сега, макар и свързан с русата си секретарка, той нямаше да се опита да отрови своята глупава и противна съпруга. Винаги е по-добре да предотвратиш болестта, отколкото да я лекуваш. Ние искаме да предотвратим престъпленията, а не да чакаме те да бъдат извършени.

Той разтвори ръце и се поклони.

— Е, това е. Навярно доста ви отегчих.

Студентите заръкопляскаха бурно. Поаро отново се поклони и, миг преди да седне, Колин Макнаб извади лулата от устата си и заяви:

— А сега може би ще ни разкажете за истинската цел на посещението си?

Настъпи моментно мълчание, след което Патриша укоризнено възкликна:

— Колин!

— Та ние можем да се досетим и сами, нали? — Той се огледа надменно. — Мосю Поаро ни разказа доста интересни неща, но той не е дошъл тук за това. Той е на работа. Нали не си мислехте, че наистина сме толкова глупави, мосю Поаро?

— Говори от свое име, Колин — каза Сали.

— Така е, нали? — продължаваше Колин.

Поаро отново грациозно разпери ръце в примирителен жест.

— Трябва да призная, че моята любезна домакиня сподели с мен някои случки, които са я... обезпокоили напоследък.

Лен Бейтсън се изправи, намръщен застрашително.

— Виж ти — рече той — каква била работата! Затова ли ни организирахте всичко това?

— Наистина ли го осъзнаваш едва сега, Бейтсън? — попита с мазен глас Найджъл.

Силия се огледа уплашено и промълви:

— Значи съм била права!

Мисис Хабърд заяви решително и твърдо:

— Аз помолих мосю Поаро да говори пред нас, но освен това исках да го попитам за съвет относно разни неща, които се случиха в последно време. Нещо трябваше да се направи, а според мен единственият друг вариант е полицията.

Веднага започна ожесточена караница. Женевиер избухна възбудено на френски:

— Позор! Срамота е да се ходи в полицията!

Надигнаха се и други гласове, за или против. Когато всичко започна да утихва, решително се извиси гласът на Ленърд Бейтсън:

— Нека чуем какво ще каже за нашите проблеми мосю Поаро.

Мисис Хабърд рече:

— Съобщих на мосю Поаро фактите. Ако той иска да зададе някакви въпроси, надявам се, че никой от вас няма да има нищо против.

Поаро ѝ се поклони.

— Благодаря.

С изражение на фокусник той извади чифт вечерни обувки и ги връчи на Сали Финч.

— Вашите обувки, мадмоазел?

— Но да... и двете! Откъде се появи другата?

— От бюро „Намерени вещи“ на станция „Бейкър Стрийт“.

— Но какво ви наведе на мисълта, че може да е там, мосю Поаро?

— Най-обикновен процес на дедукция. Някой взима обувка от стаята ви. Защо? Не за да я носи, нито за да я продаде! И тъй като всички ще се опитат да я открият и къщата ще бъде основно претърсена, обувката трябва да бъде изнесена от дома или унищожена.

Най-лесният начин е да се постави в кутия, да се отнесе в трамвай или влак през най-натовареното време и да се пъхне под някоя седалка. Това беше първото, което ми хрумна, и то се оказа правилно. Уверих се, че съм на прав път — някой е взел обувката, както казва вашият поет, за да подразни, защото знае, че така ще стане.

Валъри се изсмя.

— Следите недвусмислено водят до теб, Найджъл, любов моя.

— Глупости — каза Сали. — Найджъл не е взел обувката ми.

— Разбира се, че не е — добави Патриша. — Това е абсурдно.

— Не знам дали е абсурдно — каза Найджъл, — но наистина не съм правил нищо такова... както несъмнено би казал всеки от нас.

Поаро сякаш чакаше само тези думи, както актьорът чака знак от режисьора. Погледът му замислено се спря върху зачервеното лице на Лен Бейтсън, после изпитателно се плъзна по останалите студенти.

С преднамерено чуждестранен жест той каза:

— Положението ми е деликатно. Аз съм гост тук, дойдох по покана на мисис Хабърд да прекарам една приятна вечер и това е всичко. И, разбира се, да върна прекрасния чифт обувки на мадмоазел. За всичко останало — той направи пауза — мосю... Бейтсън? Да, Бейтсън, ме помоли да изложа мнението си. Би било твърде нахално от моя страна обаче да говоря, тъй като ме е помолил само един от вас, а не всички.

Черната къдрава глава на мистър Акибомбо кимна в знак на съгласие:

— Това извънредно правилна процедура — каза той. — Истински демократично питат се всички присъстващи.

Сали Финч нетърпеливо повиши глас:

— О, глупости — рече тя. — Тук сме на нещо като парти и всички сме приятели. Нека чуем съвета на мосю Поаро без повече приказки.

— Напълно съм съгласен с теб, Сали — намеси се Найджъл. Поаро кимна.

— Много добре — каза той. — Щом всички вие ми задавате този въпрос, то аз ще ви кажа, че съветът ми е твърде прост. Мисис Хабърд или, по-добре, мисис Николетис, трябва веднага да се обади в полицията. Няма време за губене.

ГЛАВА ПЕТА

Несъмнено изявлението на Поаро бе неочаквано. То не бе последвано от вълна коментари и несъгласие, а просто от внезапно и неловко мълчание. Под прикритието на тази временна неловкост Поаро последва мисис Хабърд в стаята ѝ, като ознаменува тръгването си с кратко и любезно:

— Лека нощ на всички.

Мисис Хабърд запали лампата, затвори вратата и настани мосю Поаро в креслото до камината. Върху хубавото ѝ, приветливо лице бе легнала сянка на съмнение и безпокойство. Тя предложи цигара на госта си, но Поаро любезно отказа, като обясни, че предпочита да пуши от своите собствени. На свой ред той ѝ предложи една от тях, но мисис Хабърд отвърна разсеяно:

— Аз не пуша, мосю Поаро.

После седна срещу него и след кратко колебание рече:

— Осмелявам се да кажа, че сте прав, мосю Поаро. Може би трябва да уведомим полицията за всичко това. Особено след онази отвратителна случка с мастилото. Но сякаш ми се иска да не го бяхте казали, поне не така направо.

— Х-м — произнесе Поаро, докато палеше една от своите тънки цигари и наблюдаваше издигащия се дим. — Мислите ли, че трябваше да проявя лицемерие?

— О, зная, че е хубаво човек да говори честно и прямо, но ми се струва, че може би щеше да бъде по-добре да се запази мълчание и просто да се покани някой служител, на когото всичко да се обясни дискретно. Искам да кажа, че който и да е извършителят на онези глупости, то той вече е предупреден.

— Може би сте права.

— Трябва да ви уверя — каза малко рязко мисис Хабърд, — че със сигурност съм права! Дори да е някой от прислужниците или студентите, които не присъстваха тази вечер, мълвата ще стигне до него. Винаги става така.

— Напълно сте права, винаги става така.

— Освен това съществува и мисис Николетис. Наистина не зная каква позиция ще заеме тя. С нея човек за нищо не може да бъде сигурен.

— Би било интересно да разберем.

— Естествено, не можем да повикаме полицията, ако тя не е съгласна. Ох, кой ли е пък сега?

Някой бе почукал силно и настойчиво на вратата. Чукането се повтори и като че ли още преди мисис Хабърд раздражено да каже: „Влез!“, вратата се отвори и в стаята нахълта Колин Макнаб, здраво стиснал лулата между зъбите си и с навъсено изражение. След като затвори вратата зад гърба си и извади лулата от устата си, той каза:

— Моля да ме извините, но много исках да разменя няколко думи с мосю Поаро.

— С мен ли? — Поаро се извърна и го погледна с най-невинна изненада.

— Да, с вас — строго отвърна Колин.

Той придърпа един доста неудобен стол и седна срещу Поаро, прехвърляйки крак върху крак.

— Разкажете ни доста интересни неща тази вечер — започна той снизходително, — и аз не мога да отрека, че сте човек с дълъг и разнообразен опит, но, надявам се да ме извините, налага се да ви кажа, че както методите, така и възгледите ви са остарели.

— Колин — каза мисис Хабърд, като се изчерви, — ти наистина си извънредно груб.

— Нямам намерение да се оправдавам, но съм длъжен да изясня нещата. Вашият хоризонт, мосю Поаро, не отива по-далеч от Престъплението и Наказанието.

— Според мен, те са в естествена последователност.

— Говорите от ограничената гледна точка на закона и, което е по-страшно, от гледната точка на един остарял закон. Защото в днешно време дори законът е принуден да се съобразява с най-новите теории за причините на престъплението. Важни са причините, мосю Поаро.

— Ама разбира се, както сега е модерно да се казва, просто не мога да не се съглася с вас! — повиши глас Поаро.

— В такъв случай трябва да вземете предвид причината за случилото се в този дом, трябва да откриете защо са били извършени

тези неща.

— Но аз продължавам да съм напълно съгласен с вас. Наистина това е най-важното.

— Защото всичко си има причина, която може да се окаже напълно основателна за съответния човек.

В този момент мисис Хабърд, която не можеше да се сдържа повече, се намеси:

— Глупости!

— Точно тук грешите — каза Колин, обръщайки се леко към нея. — Трябва да си дадете сметка за психологическата мотивировка.

— Психологическа дрън-дрън — рече мисис Хабърд. — Въобще не ми се слушат подобни неща!

— Така е, защото си нямате никакво понятие от тях — каза Колин с нотка на укор в гласа и отново погледна към Поаро. — Аз се интересувам от тези проблеми. В момента карам следдипломен курс по психиатрия и психология. Разглеждаме най-загадъчни и поразителни случаи и трябва да ви кажа, мосю Поаро, че не можете просто да посочите престъпника въз основа на догмата за първородния грях или за умишленото нарушаване на местните закони. Трябва да откриете корените на проблема, ако искате да постигнете възпитателен ефект върху младия престъпник. Тези идеи са били непознати и неприемливи по ваше време и, несъмнено, ще ви бъде трудно да ги възприемете.

— Кражбата си е кражба — упорито вметна мисис Хабърд. Колин нетърпеливо сви вежди.

Поаро кротко се намеси.

— Моите представи, без съмнение, са старомодни, но аз съм напълно готов да ви изслушам, мистър Макнаб.

Колин изглеждаше леко изненадан.

— Всичко това бе казано твърде общо, мосю Поаро. Сега ще се опитам да ви изясня тази материя, като използвам по-прости термини.

— Благодаря ви — учтиво каза Поаро.

— За удобство ще започна с чифта обувки, които донесохте и върнахте на Сали Финч. Ако си спомняте, открадната е била една обувка, само една.

— Спомням си, че бях потресен от този факт — каза Поаро.

Колин Макнаб се наведе напред; суровото му, но красиво лице бе озарено от вътрешна енергия.

— Да, но не сте разбрали колко важно е това. Това е най-хубавият и красноречив пример, който някога съм срещал. Тук безспорно се проявява комплексът на Пепеляшка. Сигурно знаете приказката за Пепеляшка?

— Френската приказка ли? *Mais oui*.

— Пепеляшка, безплатната слугиня, седи край огнището, а сестрите ѝ, облечени в най-хубавите си рокли, отиват на бала при Принца. Вълшебната Кръстница изпраща и Пепеляшка на този бал, но в полунощ роклята ѝ се превръща отново в дрипи, тя бързо побягва, като оставя след себе си една пантофка. В нашия случай имаме поведение, близко до това на Пепеляшка, несъзнателно, разбира се. Имам недоволство, завист, комплекс за малоценност. Момичето открадва обувка. Защо?

— Момиче ли?

— Момиче, разбира се. Не се изисква особена интелигентност — каза назидателно Колин, — за да се досети човек.

— Колин, прекаляваш! — намеси се мисис Хабърд.

— Продължавайте, моля — рече галантно Поаро.

— Може би самата тя не знае защо го прави, но вътрешният стремеж е очевиден. Тя иска да бъде Принцесата, да бъде разпозната от Принца и пожелана от него. Съществен е и фактът, че обувката е открадната от привлекателно момиче, което отива на бала.

Лулата на Колин отдавна бе изгаснала. Той я разпали с нарастващ ентузиазъм.

— Нека сега разгледаме някои от оставалите случаи. Колекция от откраднати лъскави вещи. Всички те са свързани с привлекателната женственост. Пудриера, червила, обици, гривна, пръстен — във всичко това има двойствено значение. Момичето иска да бъде забелязано, то дори иска да бъде наказано — често срещано явление при малолетните престъпници. Нито едно от тези неща не може да бъде наречено обикновена кражба, защото тези неща почти са лишени от стойност. По същия начин заможни жени влизат в магазин и крадат стоки, за които спокойно могат да си платят.

— Глупости — войнствено каза мисис Хабърд. — Просто някои хора са съвсем безчестни, там е цялата работа.

— Все пак сред откраднатите вещи има един диамантен пръстен, който притежава някаква стойност — вметна Поаро, без да обръща внимание на забележката на мисис Хабърд.

— Той е върнат.

— Освен това със сигурност ще се съгласите, мистър Макнаб, че стетоскопът не е сред най-красивите женски накити.

— Той има по-дълбоко значение. Момичетата, които чувстват, че им липсва женска привлекателност, могат да идеализират професионалната си реализация.

— Ами готварската книга?

— Символ на домашното огнище, съпруга и семейството.

— Ами боровата киселина?

Колин отегчено отвърна:

— За Бога, мосю Поаро, никой не би откраднал борова киселина. Та за какво му е?

— Точно това се питах и аз. Трябва да призная, мосю Макнаб, че имате отговор за всичко. Обяснете ми тогава, моля, значението на изчезналия стар вълнен панталон. Който, между впрочем, е ваш, доколкото разбрах.

Колин сякаш за първи път се почувства неловко. Той се изчерви и се покашля.

— Бих могъл да обясня това, но ще бъде малко объркано и може би... хм, неудобно донякъде.

— Добре, не ме карайте да се червя.

Неочаквано Поаро се наведе напред и потупа младежа по коляното.

— Ами разлятото мастило върху листовете на друга една студентка, ами съдраният и разкъсан копринен шал? Тези неща не ви ли тревожат?

В самодоволното и високомерно поведение на Колин настъпи внезапна и коренна промяна.

— Притесняват ме — произнесе той. — Повярвайте, наистина ме притесняват. Тя трябва да бъде подложена на лечение веднага. Медицинско лечение обаче, там е цялата работа. Случаят е сериозен, но не е за полицията. Тя е напълно объркана. Ако аз...

Поаро го прекъсна:

— Значи вие знаете коя е тя?

— Най-малкото имам сериозни подозрения.

Поаро занарежда с тон на човек, който прави равносметка:

— Момиче без особени успехи в отношенията с другия пол. Свенливо момиче. Чувствително момиче. Момиче, чийто ум е склонен да реагира бавно. Момиче, което се чувства разочаровано и самотно. Момиче...

На вратата се почука. Поаро млъкна. Чукането се повтори.

— Влез — рече мисис Хабърд. Вратата се отвори и влезе Силия Остин.

— А — каза Поаро, като кимна с глава. — Точно така. Мис Силия Остин.

Силия хвърли на Колин агонизиращ поглед.

— Не знаех, че си тук — каза тя на пресекулки. — Дойдох... дойдох...

Тя си пое дълбоко дъх и се спусна към мисис Хабърд.

— Моля ви, моля ви, не викайте полицията. Аз съм... аз взимах онези неща. Не зная защо. Просто не мога да си представя. Не исках да го правя. Всичко това просто... просто ме обсеби.

Тя се обърна към Колин.

— Ето сега знаеш каква съм. И сигурно никога вече няма да ми проговориш. Знам, че съм ужасна.

— Не, нищо подобно — каза Колин. Плътният му глас звучеше топло и дружелюбно. — Ти просто си малко объркана. Прекарала си нещо като болест, защото не гледаш спокойно на нещата. Ако имаш доверие в мен, Силия, мога да ти помогна бързо да се възстановиш.

— О, Колин, наистина ли?

Силия го гледаше с нескрито обожание.

— Бях толкова ужасно притеснена.

Той покровителствено пое ръката ѝ.

— Е, вече няма от какво да се притесняваш.

Той се изправи, хвана Силия под ръка и строго изгледа мисис Хабърд.

— Надявам се — рече той — да няма повече глупави приказки за полиция и тем подобни. Не е откраднато нищо действително ценно, а и Силия ще върне всичко взето.

— Не мога да върна гривната и пудриерата. Пуснах ги в канала. Но ще им купя нови.

— А стетоскопа? Него къде го пуснахте?

— Не съм взимала никакъв стетоскоп. За какво ми е притрябвал глупавият стар стетоскоп? — Тя се изчерви още повече. — И мастилото върху записките на Елизабет не съм го разливала аз. Никога не бих сторила подобна низост.

— Освен това сте съдрали и разкъсали шала на мис Хобхауз, мадмоазел.

Силия сякаш се притесни и изрече неуверено:

— Това нямаше значение. Искам да кажа. Вальри нямаше нищо против.

— Ами раницата?

— О, не съм я нарязала аз. Това беше само моментно избухване.

Поаро извади списъка, който бе преписал от тефтерчето на мисис Хабърд.

— Кажете ми — рече той — и нека този път бъде истината, за кои от случаите сте виновна и за кои не сте?

Силия погледна списъка и отговори веднага:

— Не зная нищо за раницата, електрическите крушки, боровата киселина и солите. А за пръстена — просто не знаех колко е ценен. Веднага щом научих, успях да го върна.

— Ясно.

— Защото наистина няхах намерение да бъда безчестна. Искан само...

— Само какво?

В погледа на Силия проблесна войнствена искра.

— Не зная, наистина не зная. Съвсем съм объркана...

Колин властно се намеси:

— Ще ви бъда много признателен, ако не я разпитвате повече. Мога да ви уверя, че тази работа няма да се повтори. Отсега нататък аз поемам пълната отговорност за нея.

— О, Колин, ти си толкова добър.

— Искам да ми разкажеш всичко за себе си, Силия. Ранното ти детство, например. Добре ли се разбираха майка ти и баща ти?

— О, не, беше ужасно... у дома.

— Ясно. И какво...

Мисис Хабърд се намеси решително:

— Престанете и двамата. Силия, радвам се, че дойде и си призна всичко. Създаде ни доста проблеми и тревоги, трябва да се засрамиш от себе си. Но ще ти кажа следното: вярвам ти, че не си разляла нарочно мастилото върху записките на Елизабет — не допускам, че ти би направила такова нещо. А сега си вървете, ти и Колин. Стига ми толкова за тази вечер.

Щом вратата се затвори зад тях, мисис Хабърд си пое дълбоко въздух.

— Е — рече тя, — какво ще кажете за това?

В очите на Поаро гореше пламъче. Той каза:

— Мисля, че участвахме в любовна сцена... модерен стил.

Мисис Хабърд даде израз на недоволството си.

— *Autres temps, autres moeurs*^[1] — измърмори Поаро. — Когато бях млад, младежите даваха на момичетата теософски книги или обсъждаха с тях „Косът“ на Метерлинк. Всичко бе сантименталност и възвишени идеали. В днешно време неприспособеността към живота и комплексите събират младите момчета и момичета.

— И всякакви такива глупости — допълни мисис Хабърд.

Поаро възрази:

— Не, не са само глупости. Основополагащите принципи са достатъчно сериозни, но амбициозен млад изследовател като Колин вижда навсякъде само комплекси и нещастния семеен живот на жертвата.

— Бащата на Силия е починал, когато тя е била на четири години — каза мисис Хабърд, — но детството ѝ преминало доста спокойно с красивата ѝ, но глупава майка.

— Е, да, но тя е достатъчно умна, за да не го признае пред младия Макнаб. Тя ще говори това, което той желае да чуе. Твърде влюбена е.

— Вярвате ли на тези врели-некипели, мосю Поаро?

— Не вярвам, че Силия има комплекс на Пепеляшка или че е краля разни неща, без да осъзнава какво върши. Мисля, че е поела риска да открадне една-две маловажни дрънкулки, с цел да привлече вниманието на целеустремения Колин Макнаб — цел, която тя успя да постигне. Ако си бе останала хубаво, свенливо и обикновено момиче, той може би никога не би погледнал към нея. По мое мнение —

завърши Поаро — едно момиче има право да предприема всякакви отчаяни мерки, за да спечели своя избраник.

— Не бих и помислила, че тя е достатъчно умна, за да замисли подобно нещо — рече мисис Хабърд.

Поаро не отговори и се намръщи. Мисис Хабърд продължи:

— Значи всичко е било просто любовна история! Наистина съжалявам много, мосю Поаро, че ви изгубих времето за толкова обикновен проблем. Както и да е, всичко е добре, когато завършва добре.

— Не, не — поклати глава Поаро. — Все още не мисля, че сме достигнали края. Изяснихме картината, като премахнахме един доста обикновен проблем, който стоеше на преден план, но има доста неща, които остават необясними и на мен ми се струва, че тук има нещо сериозно, наистина сериозно.

— Действително ли мислите така, мосю Поаро?

— С такова впечатление останах. Питам се, мадам, дали не бих могъл да поговоря с мис Патриша Лейн. Бих искал да огледам пръстена, който е бил откраднат.

Патриша Лейн скоро се появи с любопитно изражение на лицето.

— Съжалявам, че ви безпокоя, мис Лейн.

— Няма нищо, не бях заета. Мисис Хабърд каза, че желаете да видите пръстена — тя го свали от ръката си и му го подаде.

— Този диамант наистина е доста голям и обработката, разбира се, е старинна. Това е годежният пръстен на майка ми.

Поаро, който изучаваше пръстена, кимна.

— Майка ви все още е жива, нали?

— Не, и двамата ми родители са починали.

— Съжалявам.

— Да, бяха много добри и двамата, но някак си все не успявах да бъда толкова близо до тях, колкото ми се иска сега. Човек винаги съжалява, когато вече е късно. Майка ми искаше да има лекомислена, красива дъщеря, която да си пада по тоалети и светски забави. Много се разочарова, когато записах археология.

— Винаги ли си поставяте сериозни цели?

— Струва ми се, че да. Усещам, че животът е твърде кратък и човек трябва да се занимава с нещо действително полезно.

Поаро замислено се вгледа в нея.

Патриша Лейн бе на около тридесет, тридесет и две години. Не носеше грим, само дискретно сложено червило. Белезникавата ѝ коса бе сресана назад от лицето в проста фризура, а иззад очилата ѝ гледаха доста приятни, сериозни сини очи. „Никакъв чар, *bon Dieu* — каза си прочувствено Поаро. — Ами дрехите ѝ? Как му казваха на това? Като излязъл от гората. Господи, колко точно казано!“

Патриша определено не му допадаше. Нейният школуван, лишен от акценти говор, бе досаден за слуха му. „Тя е интелигентно и културно момиче — мислеше си той — и, уви, с всяка изминала година ще става все по-отегчителна.“ Мисълта му за миг се стрелна към спомена за графиня Вера Русакоф. Колко екзотичен блясък притежаваше тя в своята разруха! Днешните момичета...

„Но аз просто остарявам. Това чудесно момиче може да се превърне в същинска Венера за някого“ — помисли си Поаро, без много да си вярва.

Патриша казваше:

— Абсолютно съм изумена от случилото се с Бес... с мис Джонстън. Струва ми се, че това зелено мастило е опит нещата съзнателно да се представят като дело на Найджъл. Но, уверявам ви, мосю Поаро, Найджъл никога не би сторил такова нещо.

— Хм — Поаро я изгледа с по-голям интерес. Бе поруменяла и гласът ѝ звучеше твърде разпалено.

— Не е лесно да разбереш Найджъл — продължи тя сериозно. — Разбирате ли, детството му е било твърде тежко.

— *Mon Dieu*, още един!

— Не ви разбрах?

— Нищо. Та значи казвате...

— За Найджъл. Той е трудно достъпен. Винаги се е стремил да се противопостави на всякакви правила. Умен е, страшно е умен, но трябва да се признае, че понякога има твърде неуместния навик да се подиграва, освен това е прекалено надменен, за да обяснява или да се защитава. Дори ако всички тук си мислят, че той е автор на номера с мастилото, няма да си помръдне и пръста, за да ги разубеди. Просто ще каже: „Нека си го мислят, щом искат.“ А подобно отношение е много глупаво.

— И със сигурност може да бъде изтълкувано погрешно.

— Според мен това е нещо като гордост... защото винаги са го разбирали погрешно.

— Вие отдавна ли го познавате?

— Не, само от около година. Запознахме се на една екскурзия из замъците по Лоара. Той прекара една настинка, която прерасна в пневмония, а аз се грижех за него през цялото време. Много е крехък, а въобще не полага грижи за здравето си. В някои отношения за него трябва да се грижиш като за дете, при все че е така самостоятелен. Той наистина има нужда от някой, който да се грижи за него.

Поаро въздъхна, внезапно почувствал се изморен от толкова любов. Първо Силия, с влажния поглед на кокер шпаньол, сега пък Патриша, с вид на праведна мадона. Несъмнено любов трябва да съществува и младите да се събират, но, за щастие, Поаро бе отминал този етап. Той се изправи на крака.

— Ще позволите ли, мадмоазел, да задържа пръстена ви? Ще ви бъде върнат невредим утре сутринта.

— Разбира се, щом искате — малко учудено отвърна Патриша.

— Много мило от ваша страна. И моля ви, мадмоазел, пазете се.

— Да се пазя ли? Но от какво?

— И аз бих искал да зная — отвърна Еркюл Поаро.

Той все още бе неспокоен.

---

[1] Други времена, други нрави (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ШЕСТА

На следващия ден мисис Хабърд бе в раздразнително настроение. Събудила се бе с чувство на известно облекчение, защото болезнената мисъл за възникналите напоследък проблеми най-после я бе напуснала. Виновницата бе открита — едно глупаво момиче, постъпило в духа на глупавата днешна мода (към която мисис Хабърд проявяваше все по-голяма нетърпимост), и отсега нататък редът щеше да бъде възстановен.

Когато обаче слезе на закуска с тази успокояваща мисъл, мисис Хабърд откри, че току-що постигнатото душевно равновесие е застрашено. Точно тази сутрин всички момчета и момичета сякаш си бяха поставили за цел да го нарушават и всеки допринасяше посвоему за постигането на тази цел. Мистър Чандра Лал, узнал за саботажа срещу записките на Елизабет, бе развълнуван и приказлив.

— Потисничество — пелтечеше той, — преднамерено потисничество над цветнокожите раси. Презрение и предразсъдъци, расови предразсъдъци. Това е много показателен пример.

— Вижте какво, мистър Чандра Лал — отсече мисис Хабърд. — Нямайте никакви основания за подобно твърдение. Никой не знае кой и защо го е направил.

— Но, мисис Хабърд, мисля, че Силия сама е дошла при вас и е направила пълни самопризнания — каза Джийн Томлинсън. — Мисля, че е постъпила чудесно и всички трябва да ѝ бъдем признателни за това.

— Винаги ли трябва да си толкова противно благородна, Джийн? — гневно запита Вальри Хобхауз.

— Мисля, че се държиш твърде нелюбезно.

— „Направила пълни самопризнания“ — повтори Найджъл, като потръпна. — Що за език? Пфу, каква гадост!

— Защо да е гадост? Така казват в Оксфорд и...

— О, за Бога, необходимо ли е да ставаме и да сядаме с това, което се казва в Оксфорд?

— Какво става тук, мамче? Кажете, наистина ли Силия е свивала тези неща? Затова ли не е слязла на закуска?

— Аз не разбира, моля — намеси се мистър Акибомбо.

Никой обаче не го осветли по въпроса. Всички бяха твърде заети да изразяват собствените си становища.

— Горката — продължаваше Лен Бейтсън. — Да не би нещо да е закъсала с парите?

— Знаете ли, не съм много изненадана — бавно рече Сали. — През цялото време подозирах нещо.

— Твърдите, че Силия е разляла мастилото върху моите записки? — Елизабет Джонстън изглежда се съмняваше. — Това е толкова невероятно! Не, не мога да го повярвам.

— Силия не е изсипвала мастило върху работата ти — рече мисис Хабърд. — Освен това бих искала да спрете да обсъждате този въпрос. Сама щях да ви разкажа всичко на спокойствие по-късно, но...

— Но Джийн подслушваше пред вратата снощи — довърши Валъри.

— Не съм подслушвала, просто минавах оттам.

— Хайде сега, Бес — обади се Найджъл, — много добре знаеш кой е разлял мастилото. Аз, злият Найджъл със зеленото мастило, аз го разлях.

— Не е той, само се преструва. О, Найджъл, как може да си толкова глупав?

— Но аз всъщност спасявам теб, Пат. Кой взе назаем мастилото ми вчера сутринта? Ти!

— Аз не разбира, моля — каза мистър Акибомбо.

— Не ти и трябва — рече му Сали. — На твое място бих стояла далеч от тази работа.

Мистър Чандра Лал се изправи на крака.

— Искате да знаете кой стои зад Мау Мау^[1]? Искате да знаете защо в Египет не одобряват Суецкия канал?

— О, по дяволите! — яростно се намеси Найджъл, като стовари чашата в чинийката си. — Първо оксфордски превземки, а сега политика! При това на закуска! Без мен.

Той рязко блъсна стола си назад и напусна стаята.

— Навън духа. Вземи си сакото — изтича след него Патриша.

— Ко-ко-ко — злобно каза Вальри. — Скоро ще ѝ пораснат перца и ще започне да маха с крилца.

Французойката Женевиер, която не говореше толкова добре английски, че да разбере всички тези езикови пируети, и която бе слушала до този момент просъсканите в ухото ѝ обяснения на Рене, изписка нещо като скоропоговорка френски:

— *Comment donc? C'est cette petite qui m'a vole mon compact? Ah, par exemple! J'irai á la police. Je ne supporterai pas une pareille...*^[2]

Колин Макнаб от известно време се опитваше да вземе думата, но неговият дълбок и властен глас бе удавен в общата врява. Пренебрегвайки високомерното си държание, той стовари пестник върху масата със силен трясък, който стресна всички в стаята и вдвори тишина. Купичката с портокалово сладко се плъзна по масата и се разби на пода.

— Ще млъкнете ли всички, за да чуете какво ще кажа? Не бях чувал досега толкова глупости и злоба! Нима никой от вас си няма и най-бегло понятие от психология? Слушайте, момичето не трябва да бъде обвинявано. То е преживяло тежка емоционална криза и има нужда от лечение с огромно внимание и симпатия — в противен случай може да си остане лабилна цял живот. Предупреждавам ви — тя има нужда от огромно внимание.

— Но все пак — намеси се Джийн с ясният си, педантичен гласец, — макар че съм напълно съгласна да се държим любезно, не можем да простим подобно нещо. Имам предвид кражбата.

— Кражба ли? — каза Колин. — Но това не е кражба. Уф! Направо ми се повдига от всички вас.

— Интересен случай е тя, а, Колин? — запита го с усмивка Вальри. — От гледна точка на проявите на човешката психика.

— Да.

— Разбира се, тя не е взела нищо мое — започна Джийн, — но си мисля...

— Да, не е взела нищо твое — ядосано се обърна Колин към нея, — но ако знаеше причината за това, надали щеше да си толкова спокойна.

— Наистина не виждам...

— О, хайде стига, Джийн — прекъсна я Лен Бейтсън. — Стига толкова заяждане и празни приказки. И двамата закъсняваме.

Те излязоха заедно.

— Кажете на Силия да се стегне — подхвърли той през рамо.

— Искам да протестирам официално — каза мистър Чандра Лал.

— Взета ми е боровата киселина, която е крайно необходима за възпалените ми очи.

— И вие закъснявате, мистър Чандра Лал — авторитетно заяви мисис Хабърд.

— Преподавателят ми често закъснява — отвърна мрачно мистър Чандра Лал, изтегляйки се все пак към вратата. — Освен това става раздражителен и безразсъден, когато му задавам много въпроси от изследователски характер.

— *Mais il faut qu'elle me le rende, ce compact*^[3] — каза Женевиев.

— Трябва да говориш на английски, Женевиев. Никога няма да научиш английски, ако всеки път, когато си развълнувана, преминаваш на френски. А тази седмица си получила неделен обяд, за който все още не си платила.

— Ами, да, само че чантичката ми не е с мен в момента. Довечера. *Viens, René, nous serons en retard*^[4].

— Моля — каза мистър Акибомбо, оглеждайки се умолително, — аз не разбира.

— Да вървим, Акибомбо — обърна се към него Сали. — Ще ти разкажа всичко по пътя към института.

Тя кимна успокоително на мисис Хабърд и изведе объркания Акибомбо от стаята.

— О, Боже — пое дълбоко въздух мисис Хабърд, — защо въобще се захванах с тази работа!

Валъри, която единствена бе останала в стаята, се усмихна дружелюбно.

— Не се притеснявайте, мамче. Добре, че всичко излезе наяве. Бяхме започнали да се тревожим.

— Трябва да призная, че съм много изненадана.

— От това, че се оказа Силия ли?

— Да. А ти не си ли?

Валъри отговори доста разсеяно:

— Твърде очевидно наистина, трябваше да се досетя.

— Нима си си го мислила от самото начало?

— Едно-две неща ме озадачаваха; във всеки случай тя се добра до Колин, което бе нейната цел.

— Да, но все си мисля, че греша.

— Мъжете не се ловят с пушка — засмя се Валъри. — Но малко клептомания явно върши работа! Не се тревожете, мамче, и накарайте, за Бога, Силия да върне на Женевиев онази пудриера, защото инак никога вече няма да се нахраним спокойно.

Мисис Хабърд отбеляза с въздишка:

— Найджъл разби чинийката си, счупена е и купичката за сладко.

— Ужасна сутрин, нали? — каза Валъри и излезе от стаята. Мисис Хабърд я чу да казва бодро в коридора:

— Добро утро, Силия, теренът е чист. Всичко се знае и всичко ще бъде забравено — по заповед на Щуката. А Колин ревеше като лъв в твоя защита.

Силия влезе в столовата. Очите ѝ бяха зачервени от плач.

— О, мисис Хабърд...

— Много късно идваш, Силия. Кафето изстина, а и ядене не е останало.

— Не исках да се срещам с другите.

— Така си и помислих. Но рано или късно ще ти се наложи.

— Да, зная, но си помислих, че може би довечера ще ми бъде полесно. И, разбира се, няма да остана тук. Ще се изнеса в края на седмицата.

Мисис Хабърд се намръщи.

— Не смятам, че това е необходимо. Можеш да очакваш някои малки неприятности, това си е напълно в реда на нещата, но вие като цяло сте свободомислещи млади хора. Естествено, ще трябва да възстановиш щетите колкото се може по-скоро.

Силия енергично я прекъсна:

— Да, да, ето, донесла съм чековата си книжка. Това е едно от нещата, които исках да ви кажа — тя сведе поглед към ръцете си. Носеше чекова книжка и пощенски плик. — Написах ви писмо в случай че не ви видя, когато слизам надолу. Написах колко ужасно много съжалявам за всичко и мислех да пъкна вътре и чека, за да можете да се оправите с хората, но ми свърши мастилото.

— Ще трябва да направим списък.

— Аз съм го направила, доколкото е възможно, но не зная дали да се опитам да купя същите неща или просто да дам парите на хората.

— Ще обмисля този въпрос. Трудно ми е да преценя в момента.

— Нека да ви дам един чек сега. Ще ми олекне.

Миг преди да заяви безкомпромисно: „Нима? И защо трябва да ти олеква?“ мисис Хабърд разсъди, че студентите винаги страдат от недостиг на пари и това може да се окаже удобен начин за приключване на случая. Така и Женевиер щеше да се успокои и нямаше да отнесе проблема до мисис Николетис (с нея и без това щеше да има достатъчно проблеми).

— Е, добре — каза тя, докато очите ѝ се плъзгаха по списъка на предметите. — Трудно е веднага да се каже колко ще са необходими.

Силия нетърпеливо се намеси:

— Нека да ви дам чек за някаква грубо пресметната сума, а вие после ще разберете точно колко са необходими и, ако трябва, ще ми върнете или ще доплатя.

— Добре тогава — мисис Хабърд неуверено назова една сума, която, по нейни изчисления трябваше да остави обилен резерв и Силия веднага прие. Тя отвори чековата си книжка.

— О, по дяволите, писалката ми! — тя се приближи към полиците, където студентите оставяха всякакви дреболии. — Тук май няма никакво друго мастило, освен ужасното зелено на Найджъл. Е, ще го използвам, Найджъл няма да има нищо против. Да не забравя да купя ново шише мастило, като излизам.

Тя напълни писалката, върна се и написа чека. След като го подаде на мисис Хабърд, погледна часовника си.

— Няма да закузвам, защото ще закъснея.

— По-добре хапни нещо сега, Силия, дори да е само филийка хляб с масло. Не е хубаво да се излиза на гладен стомах. Да, какво има?

Джеронимо, прислужникът италианец, бе влязъл в стаята и жестикулираше енергично с ръце, а съсухреното му, подобно на маймунско лице се гърчеше в комични гримаси.

— Господарка, тя току-що влиза. Тя иска види вас — и с финален жест добави: — Тя много бясна.

— Идвам.

Мисис Хабърд напусна стаята, докато Силия бързо си режеше филия хляб.

Мисис Николетис се разхождаше напред-назад из стаята си, като доста успешно имитираше поведението на тигър в зоопарк, чието време за хранене приближава.

— Какво чуват ушите ми? — избухна тя. — Викате полиция? Без да ми кажете и една думичка? За каква се мислите? Боже мой, за каква се мисли тази жена?!

— Не съм викала полиция.

— Лъжете!

— Вижте, мисис Николетис, не можете да ми говорите по такъв начин.

— Не мога, така ли? Разбира се, че не мога! Сигурно пак аз греша, а не *вие*. Все аз! А всичко, което вие правите, е безпогрешно. Полиция в моето почтено общежитие!

— Нямахте да е за пръв път — каза мисис Хабърд, като припомни няколко неприятни инцидента. — Имаше един студент от Ямайка, когото издирваха за неморални доходи, както и известния млад комунист агитатор, който бе настанен тук под фалшиво име и...

— Аха, мен обвинявате, така ли? Сякаш аз съм виновна, че тук идват хора и ме лъжат, представят подправени документи и полицията ги издирва като свидетели на убийства! Обвинявате ме, а не знаете какво съм преживяла!

— Нищо подобно. Просто посочвам, че ако полицията бе дошла тук, това не би било прецедент. Дори ще се осмеля да кажа, че това е неизбежно при толкова много студенти, събрани на едно място. Но работата е там, че никой не е „викал полиция“. Един частен детектив с голяма репутация бе мой гост снощи за вечеря. Той изнесе много интересна беседа по криминология пред студентите.

— А защо е било необходимо да се говори за криминология пред нашите студенти? Те и без това вече знаят твърде много. Достатъчно, за да крадат, рушат и саботират, както си искат! И нищо не е направено по този въпрос, нищичко!

— Направих нещо по този въпрос.

— Да, разказали сте на този ваш приятел всичко за нашите домашни проблеми, като по този начин грубо злоупотребахте с моето доверие.

— Съвсем не! Аз нося отговорност за управлението на този дом и със задоволство мога да ви съобщя, че нещата вече са изяснени. Една

от студентките си призна, че е виновна за повечето от инцидентите.

— Малка лисичка — произнесе мисис Николетис. — Изхвърлете я на улицата.

— Тя е готова да напусне по собствено желание, освен това напълно възстанови щетите, които е причинила.

— И за вас това е достатъчно, така ли? А доброто име на моя чудесен Студентски дом вече е опетнено. Никой повече няма да стъпи тук! — Мисис Николетис се строполи на канапето и избухна в плач. — Никой не го е грижа за моите чувства — хълцаше тя. — Всички се отнасят отвратително с мен, аз съм изоставена, изтикана встрани! Кой ще го е грижа, ако утре умра?

Мъдро избягвайки отговора на този въпрос, мисис Хабърд излезе от стаята.

— Нека Всевишният ми дари малко търпение — каза си тя и слезе в кухнята да разпита Мария. Мария бе мрачна и необщителна. Макар и неизречена, думата „полиция“ витаеше във въздуха.

— Аз бъда обвинена, аз и Джеронимо. Аз и клети Джеронимо. Каква справедливост може очаква в чужда страна? Не, не мога готвя ризото. Както вие иска — пращат лош ориз. Вместо това направя спагети.

— Спагети ядохме снощи.

— Няма значение. В моя страна ядем спагети всеки ден, всеки Божи ден. Човек може яде това винаги.

— Да, но сега сте в Англия.

— Много добре, тогава сготвя задушено. Английско задушено. Няма да харесате, но сготвя... сурово, сурово, лук свари в много вода, а да не пържи в олио. И сурово месо по кокали.

Мария говореше толкова застрашително, че мисис Хабърд почти възприе думите ѝ като описание на някакво убийство.

— О, готви, каквото искаш — гневно каза тя и напусна кухнята.

В шест часа вечерта мисис Хабърд отново се бе превърнала в познатата делова жена. Бе оставила бележки по стаите на всички студенти, като ги молеше да я посетят преди вечеря; когато призованите се явяваха, тя обясняваше, че Силия я е помолила да уреди нещата. Всички се отнесоха с голямо разбиране, помисли си тя. Дори Женевиев, размекната от щедрата оценка на нейната пудриера, бодро заяви, че всичко ще бъде наред и добави в конструктивен дух:

— Известно е, че има такива нервни кризи. Тази Силия е богата и няма нужда да краде. Просто нещо бушува в главата ѝ. Мосю Макнаб има право.

Лен Бейтсън дръпна настрана мисис Хабърд, когато тя слезе за вечеря.

— Ще изчакам Силия отвън, в салона — каза той — и ще я доведа вътре. Така тя ще види, че всичко е наред.

— Благодаря ти, Лен.

— Няма защо, мамче.

Скоро след това, докато разнасяха супата, откъм хола прогърмя гласът на Лен:

— Хайде, Силия, идвай, всички приятели са тук!

— Извърши доброто си дело за деня! — отбеляза язвително над чинията си Найджъл, но сетне сдържа езика си и махна с ръка на Силия, която влизаше, прегърната през раменете от огромната ръка на Лен.

Изведнъж всички започнаха жизнерадостен разговор, като от време на време се допитваха до Силия за това-онова. Съвсем естествено обаче тази проява на добра воля скоро замря и се възцари колебливо мълчание. Точно тогава мистър Акибомбо се обърна с грейнало лице към Силия и каза, навеждайки се през масата:

— Сега мене обяснили добре онова аз не разбрал. Ти много умна в крадене на неща. Дълго време никой не знае. Много умна.

В този момент Сали Финч възкликна:

— Ще ме умориш, Акибомбо! — и се задави толкова жестоко, че се наложи да излезе чак в салона. Всички избухнаха в съвсем непринуден смях.

Колин Макнаб пристигна късно. Държеше се на разстояние и бе по-необщителен от всякога. Към края на вечерята, преди останалите да са привършили, той притеснено измънка:

— Трябва да изляза, за да се срещна с един човек. Искан обаче да ви съобщя. Силия и аз... смятаме да се оженим догодина, след като завърша следдипломния си курс.

Целият пламнал в червенина, той смутено приемаше поздравленията и насмешливите закачки на приятелите си и накрая избяга с объркан вид.

— Още един добър човек се затри — въздъхна Лен Бейтсън.

— Толкова се радвам, Силия! — говореше Патриша. — Надявам се да бъдете много щастливи.

— Сега всичко в градината е наред — рече Найджъл. — Утре ще купим вино и ще пием за ваше здраве. Но защо скъпата ни Джийн изглежда толкова сериозна? Да не би да имаш нещо против женитбата, Джийн?

— Разбира се, че не, Найджъл.

— Винаги съм смятал, че това е много по-хубаво от свободната любов. За децата също — паспортите им ще бъдат наред.

— Обаче майката не трябва да бъде толкова млада — обади се Женевиер. — Това го казват на лекциите по психология.

— Но, скъпа — отвърна Найджъл, — нали не смяташ, че Силия е малка и не може да каже „да“? Тя е свободна, бяла и пълнолетна.

— Това е много обидна забележка — каза мистър Чандра Лал.

— Не, не, мистър Чандра Лал — намеси се Патриша, — това е просто нещо като идиом, нищо не означава.

— Аз не разбира — каза Акибомбо. — Ако нищо не означава, защо тогава трябва бъде казано?

Елизабет Джонстън внезапно се намеси, повишавайки леко тон:

— Понякога хората казват неща, които звучат безсмислено, но всъщност имат голямо значение. Нямам предвид вашите американски изрази. Става въпрос за нещо съвсем друго — тя огледа присъстващите — Става въпрос за нещо, което се случи вчера.

Валъри каза остро:

— Какво ти става, Бес?

— О, моля ви — рече Силия. — Мисля... сигурна съм, че до утре вечер всичко ще излезе наяве. Наистина съм сигурна. Мастилото и онази глупава история с раницата. И ако... ако човекът си признае, както направих аз, тогава всичко ще се изясни.

Тя говореше разпалено и кръвта бе нахлула в главата ѝ, затова двама-трима души я погледнаха с интерес. Валъри се изсмя и добави:

— И всички ще заживеем дружно и щастливо.

После станаха и отидоха във всекидневната. Имаше нещо като съревнование кой да налее кафе на Силия, след това включиха радиото, някои излязоха за срещи или по работа и накрая обитателите на Хикъри Роуд 24 и 26 се разотидоха по стаите си и си легнаха.

Когато с облекчение се пъхна между чаршафите, мисис Хабърд си помисли, че бе отминал един дълъг и уморителен ден. „Слава Богу — каза си тя, — всичко вече свърши“.

---

[1] Тайна организация в Кения, целяща изгонването на европейците от страната. — Б.пр. ↑

[2] Как? Това е онази малката, която ми открадна пудриерата ли? А, не! Ще отида в полицията. Няма да издържа, не мога да понеса една такава крадла да... (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Но тя трябва да ми върне пудриерата (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Хайде, Рене, закъсняваме (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА СЕДМА

Мис Лемън закъсняваше много рядко. Всъщност тя никога не закъсняваше. Нито мъгли, нито бури, нито грипни епидемии или транспортни неуредици имаха власт над тази забележителна жена. Тази сутрин обаче тя пристигна задъхана в десет и пет, вместо, както винаги, точно в десет. Прояви необичайно многословие в извиненията си и беше доста притеснена, когато каза:

— Ужасно съжалявам, мосю Поаро, наистина ужасно съжалявам. Тъкмо излизах от апартамента, когато сестра ми се обади.

— Надявам се, че тя е в добро здраве и настроение.

— Откровено казано — не. — Поаро изглеждаше заинтригуван.

— Всъщност тя е много разстроена. Една студентка се е самоубила...

Поаро я погледна и тихо си промърмори нещо под носа.

— Не ви разбрах, мосю Поаро?

— Как се казва студентката?

— Силия Остин.

— Как?

— Мислят, че е взела морфин.

— Възможно ли е да е нещастен случай?

— О, не, изглежда е оставила бележка.

Поаро произнесе едва чуто:

— Не това очаквах да се случи, не това. И все пак истината е, че очаквах нещо.

Той вдигна поглед и видя, че мис Лемън е готова с молив и бележник в ръка. Той въздъхна и поклати глава:

— Не, днес ще ви оставя кореспонденцията си. Подредете писмата и отговорете, на когото можете. А аз ще се разходя до Хикъри Роуд.

Джеронимо отвори на Поаро и, разпознавайки в него високия гост отпреди две вечери, веднага го заля с поток съскащ, конспиративен шепот:

— А, това вие, синьор. Тук има проблем, голям проблем. Малка синьорина, тя мъртва в нейно легло тази сутрин. Първо доктор идва. Той клати глава. После полицейски инспектор идва. Той горе със синьора и с господарка. Защо тя иска убива себе си, бедната? Кога снощи толкова весела и годеж направен?

— Годеж ли?

— Sì, sì. С мистър Колин... вие знае — такъв голям, мрачен, винаги пуши лула.

— Знам го.

Джеронимо отвори вратата на всекидневната и въведе Поаро с два пъти по-конспиративен жест.

— Вие стои тук, да? Веднага, щом полиция тръгне, аз казва на синьора вие тук.

Поаро се съгласи и Джеронимо се оттегли. Останал сам, Поаро, който не страдаше от излишна деликатност, извърши мигновен оглед, доколкото бе възможно, на всички вещи в стаята, като отдели специално внимание на студентските принадлежности. Резултатът обаче не бе особено насърчителен — студентите държаха повечето от вещите и личните си книжа в стаите си.

Горе инспектор Шарп, с мек и извинителен глас, задаваше въпроси на седналата срещу него мисис Хабърд.

Той бе едър и благ на вид човек, с привидно кротко поведение.

— Знам, че е мъчително и тежко за вас — успокоително рече той. — Но, както вече ви каза доктор Коулс, налага се разследване, защото, така да се каже, ние трябва да си изясним картинката. Та значи казвате, че това момиче напоследък е било разстроено и нещастно?

— Да.

— Любовна история ли?

— Не съвсем... — поколеба се мисис Хабърд.

— Вижте, по-добре е да ми кажете — убедително рече инспектор Шарп. — Както споменах, трябва да си изясним картинката. Имало е някаква причина или тя си е мислела, че има някаква причина, за да отнеме собствения си живот. Да не е била бременна?

— Не, изобщо не става дума за подобно нещо. Поколебах се, инспектор Шарп, просто защото това момиче направи някои глупости и се надявах, че няма да е необходимо да ги оповестявам нашироко.

Инспектор Шарп се покашля.

— Ние работим доста дискретно, а и коронерът е човек с богат опит. Но ние трябва да *знаем* всичко.

— Разбира се, глупаво беше от моя страна. Истината е, че от известно време насам, три месеца или малко повече, започнаха да изчезват някои неща... някои дреболии, имам предвид, нищо по-съществено.

— Искате да кажете дрънкулки, бижута, найлонови чорапи и прочее ли? И пари?

— Не, пари, доколкото знам, не са изчезвали.

— Разбирам. И това момиче е било виновно?

— Да.

— Хванахте ли я?

— Не съвсем. Миналата вечер дойде един... един мой приятел, казва се Мосю Еркюл Поаро, може би това име ви е познато.

Инспектор Шарп вдигна поглед от бележника си с широко отворени очи. Името явно му беше познато.

— Мосю Еркюл Поаро? — произнесе той. — Наистина ли? Но това е много интересно.

— Той ни изнесе кратка беседа след вечеря, където бе засегнат и въпросът за тези кражби. Пред всички той ме посъветва да отида в полицията.

— Нима?

— После Силия се качи в моята стая и си призна. Тя бе много разстроена.

— Задавахте ли й някакви неудобни въпроси?

— Не, тя искаше да покрие загубите и всички бяха много мили с нея.

— Тя имаше ли проблеми с парите?

— Не, получаваше добри пари от работата си като аптекар в болницата „Света Катерина“ и допускам, че е имала и някакви спестени пари. Във всеки случай бе доста по-добре с парите от повечето студенти.

— Значи не е имала нужда да краде? — попита инспекторът, докато записваше нещо.

— Предполагам, че е клептомания.

— Това е широко разпространеното наименование. Става въпрос за човек, който *няма* нужда да краде, но въпреки това го *прави*.

— Може би сте малко несправедлив към нея. Виждате ли, в цялата работа бе замесен един младеж.

— И той я е порицал?

— О, не, тъкмо обратното. Той пламенно я защити и в интерес на истината, снощи след вечеря те двамата обявиха годеща си.

Веждите на инспектор Шарп се повдигнаха изненадано.

— А след това тя си ляга и взима морфин, така ли? Това не е ли малко изненадващо?

— Да, просто не мога да го проумея.

Лицето на мисис Хабърд се сви от притеснение и болка.

— Е, сега вече фактите са напълно ясни — Шарп кимна към откъснатото листче хартия, което лежеше на масата между тях.

Скъпа мисис Хабърд (гласеше то), наистина съжалявам и това е най-доброто, което мога да направя.

— Не е подписано, но сте сигурна, че това е нейният почерк?

— Да — произнесе малко неуверено мисис Хабърд и се намръщи. Защо ли толкова ѝ се струваше, че нещо в цялата работа не е съвсем наред.

— Има само един отчетлив отпечатък, който определено е неин — каза инспекторът. — Морфинът е бил в шишенце с етикет на болницата „Света Катерина“, където ми казахте, че е работела. Сигурно е имала достъп до шкафа с отровите и го е взела оттам. Може да се предположи, че го е донесла вчера следобед, подготвяйки самоубийството си.

— Просто не мога да повярвам. Някак си не ми изглежда възможно. Та тя бе толкова щастлива снощи.

— Значи можем да допуснем, че промяната е настъпила, след като е отишла да си легне. Може би в миналото ѝ има нещо, което вие не знаете? Може би се е страхувала, че то ще излезе наяве? Смятате, че е била силно влюбена в този младеж... как се казва той, между другото?

— Колин Макнаб, кара следдипломен курс в „Света Катерина“.

— Доктор, значи? И то от „Света Катерина“?

— Силия бе много влюбена в него, според мен. Повече, отколкото той в нея. Той е доста егоцентричен младеж.

— Тогава може би обяснението е в това, че тя не се е чувствала достойна за него или не му е казала всичко, което е трябвало да му каже. Била е доста млада, нали?

— На двадесет и три.

— На тази възраст хората са идеалисти и приемат навътре любовните си истории. Боя са, че това ще да е. Тъжна работа!

Той се изправи.

— Страхувам се, че фактите ще трябва да бъдат огласени, но ще направим всичко възможно да посмекчим нещата. Благодаря ви, мисис Хабърд, това е всичко, което ми е необходимо засега. Майка ѝ е починала преди две години и единствената ѝ роднина е тази възрастна леля в Йоркшир, за която споменахте — ние ще се свържем с нея.

Той взе откъснатото листче с неясното послание на Силия.

— Има нещо гнило в това — заяви внезапно мисис Хабърд.

— Гнило ли? В какъв смисъл?

— Не зная, но ми се иска да го разбере. О, Боже.

— Напълно ли сте сигурна, че това е нейният почерк?

— Да, да, не е това — мисис Хабърд притисна длани към очите си. — Тази сутрин се чувствам толкова отвратително глупава — допълни с извинителен тон тя.

— Всичко това е много мъчително за вас, зная — каза той съчувствено. — Мисля, че засега няма да се налага да ви безпокоим повече, мисис Хабърд.

Инспектор Шарп отвори вратата и се сблъска с Джеронимо, който се бе прилепил от другата ѝ страна.

— Здравейте — рече любезно инспектор Шарп. — Подслушваме зад вратата, а?

— О, не — отвърна Джеронимо с отънък на наранено честолюбие. — Аз никога не слуша, никога, никога! Аз просто носи съобщение.

— Разбирам. Какво съобщение?

Джеронимо каза обидено:

— Такова, че джентълмен долу иска види синьора Хабърд.

— Добре, иди да ѝ го кажеш, приятелю.

Той подмина Джеронимо и продължи по коридора, след което, взимайки пример от италианеца, внезапно се обърна и безшумно се прокрадна назад — защо да не разбере дали джуджето със спаруженото лице не го е излъгало?

Пристигна навреме, за да чуе Джеронимо да казва:

— Онзи джентълмен, с мустаци, който бил онзи ден тук за вечеря, той долу и чака види вас.

— Какво, какво? — мисис Хабърд изглеждаше разсеяна. — О, благодаря, Джеронимо, ще сляза след минута-две.

— Джентълмен с мустаци, а? — помисли си Шарп и се усмихна. — Обзалагам се, че зная *кой е той*.

Той се спусна по стълбите и влезе във всекидневната.

— Здравейте, мосю Поаро — каза той. — Отдавна не сме се виждали.

Поаро бе коленичил край най-долната полица до камината, но се изправи без видимо притеснение.

— Охо! — възкликна той. — Ама разбира се — това е инспектор Шарп! Не работехте ли преди в друг участък?

— Прехвърлиха ме преди две години. Спомняте ли си онази история в Крейс Хил?

— А, да. Доста отдавна беше. Все така млад сте, инспекторе.

— Остаряваме, остаряваме.

— А аз съм вече старец, уви! — въздъхна Поаро.

— Но все така деен, а, мосю Поаро? Деен в определен смисъл, така да се каже.

— Какво имате предвид?

— Интересно ми е да разбере защо сте идвали тук онази вечер и сте изнесли лекции по криминология пред студентите?

Поаро се усмихна.

— Обяснението е много просто. Мисис Хабърд, управителката, е сестра на моята безценна секретарка, мис Лемън. И когато тя ме помоли...

— Когато тя ви помоли да хвърляте един поглед на нещата, които се случват тук, вие пристигнахте. Това е истината, нали?

— Напълно вярно.

— Но защо? Това искам да знам. Какво ви привлече тук?

— Какво привлече интереса ми, искате да кажете?

— Точно това искам да кажа. Само заради едно глупаво девойче, което задигало разни неща тук-там, така ли? Такива неща се случват всеки ден. Не е ли това доста под вашето ниво, мосю Поаро?

Поаро поклати глава.

— Не е толкова просто.

— Защо? Кое му е пък сложното?

Поаро седна на един стол и, леко намръщен, изтупа праха от коленете си.

— И на мен ми се иска да го узная — отвърна просто той.

Шарп свъси вежди.

— Не ви разбирам — рече той.

— Да, и аз самият не разбирам. Предметите, които са били взети. — Той поклати глава. — Няма връзка помежду им, липсва логика. Те са като следи, оставени от отпечатъци на различни стъпки. Съвсем отчетливо личи отпечатъкът на, както го нарекохте, „глупавото девойче“, но има и още нещо. Случиха се и други неща, предназначени да съвпадат с почерка на Силия Остин, които обаче не съвпаднаха. Бяха безсмислени и, очевидно, безцелни. Освен това някои случки навеждат на мисълта за злоба. А Силия не бе злобна.

— Тя е била клептоманка.

— Много се съмнявам в това.

— Значи е най-обикновена кражба на дребно?

— Не и в смисъла, който влагате в това понятие. Ще ви кажа моето мнение: всички тези малки обири бяха извършени, с цел да бъде привлечено вниманието на един определен младеж.

— Колин Макнаб ли?

— Да. Тя е била отчаяно влюбена в Колин Макнаб, а той въобще не я забелязвал. И вместо за красиво, скромно и добре възпитано момиче, тя започнала да се представя за интересна млада престъпница. Това даде добър ефект. Колин Макнаб моментално хлътна по нея, както се казва, и то доста здраво.

— Този Колин трябва да е голям глупак.

— Съвсем не, той е запален психолог.

— Ох — простена инспектор Шарп. — Значи от онези! Сега разбирам всичко. — По устните му плъзна усмивка. — Много разумно от нейна страна.

— Изненадващо разумно. — После Поаро замислено повтори: — Да, изненадващо разумно...

Инспектор Шарп бе нащрек.

— Какво следва от това, мосю Поаро?

— И аз се запитах — и все още се питам, — дали идеята не ѝ е била подхвърлена от някой друг?

— Но с каква цел?

— Откъде мога да зная? Алтруизъм? Някакви задни цели? Никак не е ясно.

— А имате ли някаква представа кой би могъл да ѝ подхвърли идеята?

— Не, освен ако... Не, не.

— Както и да е — каза замислено Шарп, — но не мога да го проумея. Ако тя наистина само се е опитвала да постигне нещо чрез тази клептоманска история и е успяла, защо след това ще се самоубива?

— Отговорът е, че тя не е трябвало да се самоубива.

Двамата мъже се спогледаха и Поаро промърмори:

— Напълно ли сте уверен, че наистина е самоубийство?

— Ясно е като бял ден, мосю Поаро, няма причина да се съмняваме, а и...

Вратата се отвори и в стаята влезе мисис Хабърд с издадена напред брадичка. Тя беше зачервена и имаше тържествуващ вид.

— Сетих се — каза ликуващо тя. — Добър ден, мосю Поаро. Инспектор Шарп, сетих се. Просветна ми съвсем неочаквано. Имам предвид защо тази предсмъртна бележка ми се стори фалшива. Невъзможно е Силия да я е написала.

— Защо, мисис Хабърд?

— Защото е написана с обикновено черно мастило, а Силия напълни писалката си със зелено мастило. Ето с това мастило тук — мисис Хабърд кимна към лавицата, — след закуска вчера сутринта.

Инспектор Шарп, един съвсем различен инспектор Шарп, влезе в стаята, която внезапно бе напуснал след последното изявление на мисис Хабърд.

— Съвсем вярно — потвърди той, — проверих. Единствената писалка в стаята на момичето, оставена до леглото ѝ, е пълна със зелено мастило. С такова зелено мастило.

Мисис Хабърд пое почти празното шише. После разказа стегнато и ясно сцената край масата за закуска.

— Сигурна съм — завърши тя, — че парчето хартия е било откъснато от писмото, което тя написа вчера и което аз така и не отворих.

— Какво направи тя с него? Не можете ли да си спомните?

Мисис Хабърд поклати глава.

— Оставих я сама тук и отидох да си гледам работата. Навярно го е оставила някъде тук и съвсем го е забравила.

— И някой го е намерил, отворил го е. Някой, който... — Инспекторът направи пауза. — Разбирате ли — извика той — какво означава това? Това откъснато парче хартия не ми вдъхваше доверие от самото начало. В стаята ѝ има купища листи за записки — много поестествено би било да напише предсмъртното си послание върху някой от тях. Това означава, че някой е съзрял възможността да използва встъпителната фраза от писмото до вас, за да инсценира нещо съвсем различно. За да инсценира самоубийство. — Той замълча за миг, а после бавно продължи: — Това означава...

— Убийство — каза Еркюл Поаро.

ГЛАВА ОСМА

Макар да смяташе, че английската закуска в пет следобед възпрепятства достойното оценяване на основното хранене за деня — обета, Поаро постепенно привикваше с нея.

За този случай находчивият Джордж бе приготвил огромни чаши, кана наистина силен индийски чай и в допълнение към горещите маслени кифлички имаше хляб и сладко и голямо парче разкошен сливов кейк.

Всичко това бе направено, за да достави удоволствие на инспектор Шарп, който се бе облегал и с наслада сърбаше третата си чаша чай.

— Нали нямате нищо против, че наминах така, мосю Поаро? Разполагам с цял час докато студентите започнат да се прибират. Ще ми се наложи да ги разпитам всичките, а, откровено казано, не горя от нетърпение да го направя. Вие сте се срещали с част от тях онази вечер и си мислех дали не бихте могли да ми дадете някаква полезна информация... поне за чужденците?

— Смятате, че мога правилно да преценявам чужденците ли? Но, *mon cher*, сред тях няма никакви белгийци...

— Няма белг... А, да, разбирам какво искате да кажете. Имате предвид, че тъй като сте белгиец, всички останали националности са толкова чужди за вас, колкото и за мен. Но това не е съвсем вярно, нали? Искам да кажа, че вие със сигурност знаете за европейците повече от мен, макар това да не важи за разните му индийци, африканци и прочее.

— Най-пълноценно може да ви помогне мисис Хабърд. Тя е прекарала няколко месеца в тясно съжителство с тези млади хора, а освен това доста добре преценява човешката природа.

— Да, тя е извънредно компетентна жена. Разчитам на нея. Ще трябва да се срещна и със собственичката на дома. Доколкото разбрах, тя притежавала няколко такива домове, както и студентски клубове. Но май не я харесват особено.

За миг Поаро не каза нищо, после попита:

— Ходихте ли в „Света Катерина“?

— Да, главният фармацевт ми оказа голяма помощ. Беше доста потресен и разстроен от новината.

— Какво каза за момичето?

— Работела там едва от половин година, но я харесвали. Описа я като малко мудна, но доста съзнателна служителка. — Той направи пауза, след което добави: — Морфинът е бил взет оттам — това е сигурно.

— Така ли? Много интересно и много озадачаващо.

— Било е морфинов тартрат. Държат го в шкафа с отровите в аптеката, на най-горния рафт, сред лекарствата, които не се използват толкова често. Най-често се употребявали хиподермичните таблетки, разбира се, а явно морфиновият хипохлорит се използва по-често от тартрата. Струва ми се, че и при лекарствата съществуват моди, както навсякъде другаде. Докторите сякаш си подражават и масово предписват едно и също. Това не ми го каза той, мое заключение си е. На най-горната лавица в този шкаф има някои лекарства, които са били популярни едно време, но от години не се предписват.

— Сиреч никой не би забелязал липсата на едно прашно шишенце.

— Точно така. Заявките се изпълняват на определени интервали. Никой не може да си спомни откога не е предписван морфинов тартрат. Липсата на шишето е нямало да бъде забелязана, докато то не потрябва или докато не бъде бракувано при евентуална инвентаризация. И трите аптекарки имат ключове от шкафа с отровите и шкафа с опасните медикаменти. Шкафовете се отварят, щом нещо потрябва, и тъй като в натоварени дни (каквито са на практика всички дни) на всеки три минути някой ползва нещо от шкафа, той се отключва и остава отключен до края на работния ден.

— Кой друг, освен самата Силия е имал достъп до него?

— Другите две аптекарки, но те нямат никаква връзка с Хикъри Роуд. Едната работи там от четири години, а другата постъпила преди няколко седмици, като преди това е работила в болницата в Девън. Чисто досие. Освен тях и трите старши аптекарки — все дългогодишни служителки в „Света Катерина“. Това са хората, за които може да се каже, че имат редовен и нормален достъп до шкафа.

Има и една възрастна чистачка. Тя идва сутрин от девет до десет и би могла да грабне шишенцето от шкафа, когато момичетата са заети на гишетата с пациентите или изготвят рецептите за болничните отделения, но тя работи, в болницата от години и това ми се струва малко вероятно. Служителят от лабораторията също минава оттам с шишета, които ползва, и може да е издебнал удобен случай и да се е пресегнал за едно шишенце. Някоя от тези възможности обаче не ми се струва убедителна.

— Какви други хора влизат в аптеката?

— Доста хора и то по най-различни причини. Някои, например, минават през аптеката, за да отидат в кабинета на главния фармацевт. Освен това, разбира се, от време на време идват приятели на аптекарките — не особено често, но все пак се случва.

— Това е нещо друго! Кой е идвал да види Силия Остин напоследък?

— В четвъртък миналата седмица е идвало някакво момиче на име Патриша Лейн. Искала да се срещнат със Силия в киното след работа.

— Патриша Лейн значи — замислено каза Поаро.

— Останала е не повече от пет минути и не се е приближавала до шкафа с отровите, а е говорила със Силия и с някакво друго момиче. Освен това си спомнят едно цветнокожо момиче, което идвало преди около две седмици. Според тях била доста надута. Интересувала се от работата, задавала въпроси и си водела бележки. Говорела прекрасен английски.

— Това ще да е била Елизабет Джонстън. Проявявала интерес, така ли?

— Този следобед бил определен за лечение на социално слаби пациенти и тя се интересувала от организацията на подобни мероприятия и от това какво се предписва за детска диария и кожни инфекции.

Поаро кимна:

— Някой друг?

— Не могат да си спомнят.

— В аптеката идват ли лекари?

Шарп се усмихна:

— През цялото време. По работа или просто така. Понякога, за да попитат за определена формула, друг път — за да проверят какви лекарства има на склад.

— Да проверят какви лекарства има на склад ли?

— Да, и аз си го помислих! Понякога искат съвет — за заместител на някой медикамент, който да не възпалява кожата на пациента или причинява стомашни разстройства. Случва се лекарите да минават просто за да разменят по някоя приказка и да се откъснат за малко от работата си. Голяма част от по-младите идват и за аспириин, когато са попрекалили с алкохола предната вечер, а, според мен, и за да пофлиртуват с някое от момичетата. Човещина е! Разбирате какво е положението — абсолютно безнадеждно.

Поаро каза:

— И ако съм преценил правилно, един или двама студенти от Хикъри Роуд са разпределени в „Света Катерина“ — едрото червенокосо момче, Бейтс. Бейтмън.

— Точно така, Ленърд Бейтсън. А Колин Макнаб кара следдипломен курс там. Освен това едно момиче, Джийн Томлинсън, работи в отделението по физиотерапия.

— И всички те вероятно доста често са посещавали аптеката?

— Да, като отгоре на това никой не си спомня кога точно, защото са ги виждали често и са свикнали с лицата им. Джийн Томлинсън минавала и за приятелка на старшата аптекарка.

— Не е лесно — каза Поаро.

— И аз така мисля! Нали разбирате, всеки от персонала би могъл да хвърли един поглед в шкафа с отровите и да каже: „Защо, за Бога, имате толкова много Ликъор Арсеникалис?“ или нещо от сорта на: „Не знаех, че все още се употребява в наши дни.“ И никой няма да обърне внимание на това или да си го спомни.

Шарп млъкна за миг, а после добави:

— Изхождаме от предположението, че някой е дал морфин на Силия Остин, а след това е оставил шишето и откъснатото парче от писмото в стаята ѝ, за да инсценира самоубийство. Но защо, мосю Поаро? Защо?

Поаро поклати глава. Шарп продължи:

— Тази сутрин вие споменахте, че някой може да е подхвърлил идеята за клептоманията на Силия Остин.

Поаро се размърда неспокойно:

— Това бе само едно мое бегло предположение. Просто ми се стори съмнително тя да успее да го измисли сама.

— Тогава кой?

— Доколкото ги познавам, само трима от тях са способни да родят подобна идея. Ленърд Бейтсън притежава необходимите познания и е наясно с интереса на Колин към „неприспособените личности“. Той може по-скоро на шега да е посъветвал Силия да направи нещо подобно, а после да я е напътствал в ролята ѝ. По-просто не си го представям да насърчава подобно нещо месец след месец — освен, разбира се, ако не е имал някаква задна цел или не е напълно различен човек от образа, който е изградил за себе си. (А това е вероятност, която винаги трябва да се взема предвид.) Найджъл Чапмън притежава пакостлива, дори малко злобна нагласа. Той би възприел подобно нещо за голям майтап и не би имал никакви угризения, каквото и да стане. Той е нещо като пораснало *enfant terrible*^[1]. Третият човек, когото имам предвид, е една млада дама на име Валъри Хобхауз. Тя е умна, има широки възгледи и добро образование, а сигурно е достатъчно запозната с психологията, за да може да предвиди вероятната реакция на Колин. Ако Силия ѝ е била симпатична, може да ѝ се е сторило много забавно да направи Колин на глупак.

— Ленърд Бейтсън, Найджъл Чапмън и Валъри Хобхауз — повтори Шарп и си записа имената. — Благодаря за информацията, ще го имам предвид, когато ги разпитвам. А какво ще кажете за индийците? Единият от тях следва медицина.

— Съзнанието му е напълно обладано от политика и мания за преследване — обясни Поаро. — Не смятам, че би проявил някакво желание да внушава клептомания на Силия Остин, а и не вярвам, че тя щеше да се окаже възприемчива спрямо него.

— Това ли е всичко, с което можете да ми помогнете, мосю Поаро? — попита Шарп, като се изправи и затвори бележника си.

— Опасявам се, че да. Но аз съм лично заинтересуван от този случай — ако, разбира се, вие нямате нищо против, скъпи приятелю?

— Ни най-малко! Защо да имам нещо против?

— Тогава ще направя всичко възможно с моите аматьорски методи. За мен, струва ми се, има само един възможен начин на

действие.

— И какъв е той?

Поаро въздъхна.

— *Разговори*, приятелю. Разговори и пак разговори! Всички убийци, с които съм се сблъсквал, просто умират да разговарят. Според мен силните и мълчаливи хора рядко убиват, а когато го правят, извършват прости, жестоки и очевидни убийства. Но нашият хитър и ловък убиец е толкова доволен от себе си, че, рано или късно, ще каже нещо в свой ущърб и ще се препъне. Разговаряйте с тези хора, *mon cher*, не се ограничавайте с обикновени разпити. Насърчавайте възгледите им, търсете помощта им, разследвайте подозренията им. Но, *bon dieu!* Защо да ви поучавам как да вършите работата си? Доста добре си спомням вашите способности.

Шарп се усмихна галантно.

— Да — каза той, — винаги съм смятал любезността за... за голям мой помощник.

Двамата едновременно се усмихнаха един на друг. Шарп се приготви за тръгване.

— Допускам, че всеки един от тях може да е убиецът — произнесе бавно той.

— И аз бих разсъждавал така — каза Поаро с безпристрастен глас. — Например Лен Бейтсън е сприхав и лесно може да изгуби контрол над себе си. Валъри Хобхауз е умна и би могла да планира всичко това. Найджъл Чапмън е вдетинен и неуравновесен тип. Има една французайка, която би извършила убийство за достатъчно пари. Патриша Лейн е материалистка, а материалистите винаги са безмилостни. Американката Сали Финч е жизнерадостна и весела, но би могла да играе въпросната роля вероятно по-добре от всички. Джийн Томлинсън е много симпатична и добродетелна, но и двамата сме виждали убийци, които с благоговение посещават неделно училище. Момичето от Ямайка, Елизабет Джонстън, е може би най-умна от всички в общежитието. При нея разумът властва над емоциите, а това крие опасности. Има един очарователен млад африканец, чиито мотиви за убийство може никога да не узнаем. Имаме и Колин Макнаб, психолога. А малко психолози ли познаваме, на които човек може да каже: *Лекарю, изцери се сам!*^[2]

— За Бога, Поаро, като ви слушам, завива ми се свят! Нима всички са способни да бъдат убийци?

— Често съм си задавал този въпрос — отговори Еркюл Поаро.

---

[1] Ужасно дете (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Лука 4:23. — Б.пр. ↑

ГЛАВА ДЕВЕТА

Инспектор Шарп въздъхна, отпусна се назад върху облегалката на стола и попи челото си с носна кърпичка. Срещнал се бе с възмутена и разплакана францужойка, с надменен и необщителен млад французин, с флегматичен и подозрителен холандец, с многословен и агресивен египтянин. Бе разменил по няколко кратки реплики с двама нервни млади турски студенти, които всъщност не разбираха думите му, и с една очарователна иракчанка. Бе напълно сигурен, че нито един от тях няма нищо общо със смъртта на Силия Остин и не може да му бъде полезен. Отпрати ги един по един, с по няколко насърчителни думи, и сега се готвеше да направи същото и с мистър Акибомбо.

Младият западноафриканец бе разкрил в усмивка белоснежни зъби и го гледаше с тъжен и умоляващ поглед.

— Много иска помогне... да... моля... — рече той. — Тя много добра с мен, тази мис Силия. Тя дава мене веднъж кутия Единбургски карамелови пръчици, много вкусно нещо, аз не опитвал преди. Много тъжно нея убили. Може нещо кръвна вражда? Или може баща и чичовци дошли нея убият, защото чули лъжи, че тя лоши неща прави?

Инспектор Шарп го увери, че тези варианти са твърде малко вероятни. Младежът тъжно поклати глава.

— Тогава не зная защо станало — каза той. — Аз не вижда защо някой тук иска стори нея лошо. Но вие дава мене неин косъм и парчета от нейни нокти — продължи той — и аз вижда дали може открие по стар метод. Не научен, не съвременен, но много използван в моя родина.

— Хм, благодаря ви, мистър Акибомбо, но не мисля, че ще бъде необходимо. Ние тук... въъ... не действаме по този начин.

— Да, сър, напълно разбира. Не съвременно. Не атомен век. У нас също нови полицаи не използват... само старци в пустиня. Аз сигурен всички нови методи по-хубав и с тях постига пълен успех — мистър Акибомбо се поклонил учтиво и излезе.

— Искрено се надявам да постигнем някакъв успех, ако не за друго, поне за да защитим престижа си.

Следващата му среща бе с Найджъл Чапмън, който, изглежда, бе склонен да поеме разговора в своите ръце.

— Цялата работа е много странна, нали? — започна той. — Да знаете, усещах, че сте на грешна следа още когато твърдахте, че е самоубийство. Много съм доволен, че всъщност всичко си дойде на мястото, защото тя е напълнила писалката си с моето зелено мастило. Единственото нещо, което убиецът вероятно не е успял да предвиди. Надявам се, че сте помислили внимателно върху мотива за това престъпление?

— Въпросите задавам аз, мистър Чапмън — каза остро инспектор Шарп.

— Но, разбира се, разбира се — рече Найджъл, като махна безгрижно с ръка. — Просто се опитвах да посъкратя нещата, това е. Изглежда обаче, че ще трябва да преминем през цялата бюрокрация, както обикновено. Име: Найджъл Чапмън. Възраст: двадесет и пет. Месторождение: доколко зная, Нагасаки — наистина звучи твърде необичайно. Не мога да си представя какво са правили майка ми и баща ми там тогава. Предполагам, че са били на околосветско пътешествие. Както и да е, разбрах, че това не ми дава автоматично право на японско гражданство. В момента се дипломирам в Лондонския университет със специалност средновековна история и история на бронзовата ера. Искате ли да знаете нещо друго?

— Какъв е постоянният ви адрес, мистър Чапмън?

— Нямам домашен адрес, уважаеми сър. Имам баща, но с него се скарахме и неговият адрес повече не е мой. Тъй че, както се казва на заминаващи и познати, които се надяваш да не видиш никога повече, винаги можете да ме намерите на Хикъри Роуд 26 и във филиала на Каутс Банк на Ледънхол Стрийт.

Инспектор Шарп не показва с нищо, че възнамерява да реагира по някакъв начин срещу безгрижното нахалство на Найджъл. Попредишните му срещи с него го караха да подозира, че чрез това свое нахалство Найджъл прикрива вродената си нервност и страха да бъде разпитван във връзка с убийство.

— Колко добре познавахте Силия Остин? — попита инспекторът.

— Този въпрос наистина е твърде труден. Познавах я много добре в смисъл че на практика се срещаме всеки ден и бяхме в отлични отношения, но всъщност аз въобще не я познавах. Разбира се, ни най-малко не се интересувах от нея, а тя, ако въобще е имала някакво мнение за мен, едва ли е било на одобрение.

— Поради някаква конкретна причина ли не ви е обичала?

— Не, тя не харесваше най-вече чувството ми за хумор. Освен това аз не съм от онези мрачни, груби младежи, какъвто е Колин Макнаб. Неговата грубост е всъщност чудесно средство за привличане на женското внимание.

— Кога за последен път видяхте Силия Остин?

— Снощи на вечеря. Обсипахме я с аплодисменти, защото Колин бе станал и, хъката-мъката, най-после срамежливо призна, че двамата са се сгодили. После малко се пошегувахме с него и това беше всичко.

— Това по време на вечерята ли се случи или във всекидневната?

— О, на вечерята. После, когато всички се преместихме в дневната, Колин излезе някъде.

— А всички останали пихте кафе в салона?

— Ако на това му казвате кафе — да — отвърна Найджъл.

— Силия Остин пи ли кафе?

— Предполагам, че да, тоест, не съм обърнал внимание дали тя пие, но би трябвало да е пила.

— Вие самият да сте й подали кафето, например?

— Какво ужасяващо подозрение съдържа този въпрос! Знаете ли, докато го произнасяхте и ме гледахте така изпитателно, за миг се почувствах напълно сигурен, че аз подадох на Силия чашката кафе, пълна със стрихнин или каквото трябва. Хипнотично внушение, предполагам. Но истината е, мистър Шарп, че дори не съм забелязал дали тя пие кафе и, независимо дали ми вярвате или не, мога да ви уверя, че никога не съм изпитвал каквито и да било чувства към Силия и новината за годежа ѝ с Колин Макнаб не предизвика в душата ми никакво желание за смъртоносно отмъщение.

— Всъщност аз не ви упреквам в нищо подобно, мистър Чапмън — каза меко Шарп. — Ако не греша, цялата тази работа не е любовен триъгълник, но явно някой е искал да отстрани Силия Остин. Защо?

— Просто не мога да си представя, инспекторе. Наистина много интересен въпрос, защото Силия действително бе най-безобидното

момиче на света, ако разбирате какво искам да кажа. Бавно схващаше, беше просто скучна, иначе симпатична и, бих казал, категорично не беше момиче, което ще вземе да се самоубива.

— Изненадахте ли се, когато научихте, че за различните липси, кражби и прочее, случили се тук, е виновна Силия Остин?

— Мили Боже, дойде ми като гръм от ясно небе! Помислих си: „Толкова нетипично“.

— И не сте я подтиквали, например, да направи всички тези неща?

Изненаданият поглед на Найджъл изглеждаше доста искрен.

— Аз? Да съм я подтиквам? Че от къде на къде?

— Точно в това е въпросът. Просто някои хора имат забавно чувство за хумор.

— Вижте, може би съм глупак, но не виждам нищо забавно в тези плиткоумни кражбички, които ставаха тук.

— Значи това не се покрива с представите ви за шега?

— Изобщо не съм смятал това за смешно. Инспекторе, кражбите със сигурност бяха на психологическа основа.

— И вие сте напълно убеден, че Силия Остин беше клеptomанка?

— Но, инспекторе, аз наистина не мога да си представя друго обяснение.

— Може би аз разбирам от клеptomания малко повече от вас, мистър Чапмън?

— Но... наистина не виждам никакво друго обяснение.

— Не мислите ли, че е възможно някой да е подтикнал Силия Остин към всичко това, да кажем, за да привлече тя интереса на мистър Колин Макнаб към себе си?

В очите на Найджъл проблесна искра на злорадство.

— Да, това е наистина съвсем различно обяснение. Знаете ли, инспекторе — каза той, — всъщност, като се замисли човек, това е напълно възможно и старият Колин щеше да налага въдицата, разбира се. — За миг Найджъл погледна на нещата откъм веселата им страна, а после тъжно поклати глава. — Но Силия нямаше да се хване — завърши той. — Тя беше луда по него.

— Имате ли своя собствена теория за нещата, които са се случили в този дом, мистър Чапмън? Например за разлятото мастило върху листите на мис Джонстън?

— Ако си мислите, че съм го направил аз, инспектор Шарп, трябва да ви кажа, че грешите. Разбира се, заради зеленото мастило прилича на мое деяние, но, ако питате мен, това си е чисто и просто зла умисъл.

— Кое по-точно?

— Това, че е използвано моето мастило. Някой нарочно го е взел, за да излезе, че съм го направил аз. Много злоба има под този покрив, инспекторе.

Инспектор Шарп го изглежда строго.

— Какво точно имате предвид, като казвате „много злоба има под този покрив“?

Но Найджъл веднага се скри обратно в черупката си и стана уклончив:

— Нямах нищо конкретно предвид. Просто когато много хора са събрани на едно място, те започват да стават доста раздразнителни.

Следващото име в списъка на инспектор Шарп бе Ленърд Бейтсън. Лен Бейтсън бе още по-напрегнат от Найджъл, но това се проявяваше по различен начин — той бе подозрителен и агресивен.

— Е, добре — избухна той след първоначалните рутинни въпроси, — аз налях кафето на Силия и ѝ го подадох. И какво от това?

— Искате да кажете, че сте ѝ подали кафето след вечеря, така ли, мистър Бейтсън?

— Да. Във всеки случай аз напълних чашата ѝ от кафеника и я поставих пред нея; ако щете вярвайте или не, но вътре нямаше морфин.

— Видяхте ли я да го изпива?

— Не, в действителност не я видях да го изпива. Всички се мотаехме наоколо и веднага след това влязох в спор с някого. Не съм обърнал внимание кога го е изпила. Около нея имаше други хора.

— Разбирам. Значи вие твърдите, че на практика всеки би могъл да сложи морфин в чашата ѝ.

— Опитайте да пуснете нещо в нечия чаша — всички веднага ще забележат!

— Не е задължително — каза Шарп. Лен избухна:

— За какъв дявол, според вас, ми е притрябвало да троя това дете? Та аз нямам нищо против нея.

— Не съм казвал такова нещо.

— Взела го е сама. Трябва да си го е взела сама. Няма друго обяснение.

— Бихме могли да приемем тази версия, ако не беше подправената предсмъртна бележка.

— Подправена — друг път! Тя си я е писала, нали?

— Написала я като част от писмо, рано сутринта.

— Ами... може да е откъснала парченце от писмото и да го е използвала за предсмъртна бележка.

— Вижте какво, мистър Бейтсън, ако човек иска да остави предсмъртно писмо, той го написва, а не откъсва внимателно подбрана фраза от писмо, което е написал преди това до някой друг.

— Аз бих го направил. Хората правят какви ли не странни работи.

— В такъв случай къде е останалата част от писмото?

— Откъде да зная? Това е ваша работа, не моя.

— Аз си гледам моята работа и бих ви посъветвал, мистър Бейтсън, да отговаряте на въпросите ми по-учтиво.

— Добре, какво ви интересува? Не съм я убивал и не съм имал мотив да го направя.

— Харесвахте ли я?

Лен отвърна нападателно:

— Харесвах я и то много. Беше симпатично дете. Малко тъпичко, но симпатично.

— Повярвахте ли ѝ, когато призна, че е извършила кражбите, които тревожеха всички тук от известно време насам?

— Е, повярвах ѝ, разбира се, след като самата тя го каза. Но ми се видя доста странно.

— Не сте допусkali, че е способна на подобно нещо ли?

— Да, точно така.

Сега, когато не бе принуден да се защитава и умът му бе зает с въпрос, който очевидно бе доста интересен, агресивността на Ленърд стихна.

— Тя нямаше вид на клеptomанка, ако добре ме разбирате — каза той, — нямаше вид дори и на крадла.

— А не ви ли идва наум някаква друга причина за това, което е направила?

— Друга причина ли? Че каква друга причина би могло да има?

— Може би е искала да пробуди интереса на мистър Колин Макнаб?

— Е, това не е ли малко пресилено?

— Но тя е пробудила неговия интерес!

— Да, разбира се, старият Колин е абсолютно побъркан по всякакви психически аномалии.

— Тогава, ако Силия Остин е знаела, че...

Лен поклати глава.

— Тук грешите. Тя не би могла да измисли такова нещо. Имам предвид да го планира. Тя нямаше необходимите познания за това.

— Но вие имате необходимите познания, нали?

— Какво искате да кажете?

— Искам да кажа, че, воден от чисто приятелска загриженост, вие може да сте ѝ подхвърлили нещо подобно.

Лен се изсмя.

— Смятате, че бих направил такава идиотщина? Вие сте луд!

Инспекторът промени подхода.

— Мислите ли, че Силия Остин е разляла мастилото върху записките на Елизабет Джонстън, или предполагате, че го е направил някой друг?

— Някой друг го е направил. Силия каза, че не го е извършила и аз ѝ вярвам. Тя никога не се е дразнила от Бес, за разлика от други хора.

— Кой се е дразнил от Бес? И защо?

— Разбирате ли, тя срязваше хората. — Лен се позамисли за секунда, после продължи: — Тези, които правят необмислени изявления. Ще погледне през масата и ще каже със своя отмерен глас: „Страхувам се, че това не е подкрепено от фактите. Статистиките недвусмислено потвърждават, че...“ Нещо такова. И това дразни, разбирате ли? Особено хора, които обичат да правят необмислени изявления, като например Найджъл Чапмън.

— О, да, Найджъл Чапмън.

— Освен това мастилото беше зелено.

— Значи смятате, че е бил Найджъл Чапмън?

— Във всеки случай не е изключено. Пада си злобничък. Освен това си мисля, че той може би е единственият сред нас, който може би има нещо срещу цветнокожите.

— Можете ли да се сетите за някой друг, който да се е дразнил от акуратността на мис Джонстън и навика ѝ да поправя хората?

— Хм, Колин Макнаб недоволстваше от време на време, а и Джийн Томлинсън е попадала един-два пъти на мушката ѝ, та...

Шарп му зададе още няколко въпроса, но Лен Бейтсън не можа да добави нищо съществено. Следващата среща на Шарп бе с Валъри Хобхауз.

Валъри бе хладна, елегантна и войнствена. Тя се владееше много по-добре от двамата мъже. Призна, че Силия ѝ била симпатична, не била особено умна и твърде патетично била отдала сърцето си на Колин Макнаб.

— Вярвате ли, че е била клептоманка, мис Хобхауз?

— Хм, предполагам. Не разбирам много от тези работи.

— Не мислите ли, че някой може да я е подучил да направи всичко това?

Валъри сви рамене.

— За да привлече вниманието на онзи тежкар Колин ли?

— Доста бързо схващате, мис Хобхауз. Да, именно това имам предвид. Вие самата, надявам се, не сте я посъветвали да го стори? Валъри придоби развеселен вид.

— Не, особено като се има предвид, че един от любимите ми шалове бе направен на парцали. Не съм чак такъв алтруист, скъпи инспекторе.

— Смятате ли, че някой друг може да я е подтикнал към това?

— Едва ли. Според мен беше напълно естествено от нейна страна.

— Какво имате предвид под „естествено“?

— Ами аз си помислих, че може да е Силия още когато се вдигна шум около обувката на Сали. Силия ревнуваше от Сали. Имам предвид Сали Финч. Тя несъмнено е най-привлекателното момиче тук и Колин ѝ обръщаше голямо внимание. А обувката изчезна преди едно парти и вечерта Сали трябваше да облече старата си черна рокля и черни обувки. Силия беше доволна като котка, която е изяла каймак. Но трябва да знаете, че никога не съм я подозирала за тези глупави кражби на гривни и пудриери.

— И кой, мислите, е виновен за тях?

— О, не зная, може би някоя от чистачките.

— А разкъсаната раница?

— И разкъсана раница ли имаше? Забравила съм. Това изглежда направо лудост.

— Вие живеете тук от доста дълго време, нали, мис Хобхауз?

— Ами да, дори бих казала, че съм най-старата обитателка. Тук съм вече почти две години и половина.

— Значи вие вероятно знаете повече от всеки друг за това общежитие?

— Струва ми се, че да.

— Имате ли някакво предположение за смъртта на Силия Остин? Някаква представа за мотивите, които са я причинили?

Валъри поклати глава. Лицето ѝ бе станало сериозно.

— Не — каза тя, — това е нещо ужасно. Не познавам човек, който да желае смъртта на Силия. Тя беше добро, безобидно дете, току-що се беше сгодила, щеше да се жени и...

— И какво? — настоя инспекторът.

— Помислих си дали причината не е в това, в нейния годеж. В това, че беше прекалено щастлива. Което означава, че го е направил някой луд, нали?

Тя произнесе последните думи с лек трепет и инспектор Шарп я погледна замислено.

— Да — каза той, — не можем да изключим и лудостта като вариант. — После продължи: — Имате ли някаква хипотеза за унищожаването на записките и книгата на Елизабет Джонстън?

— Не, това също беше мръсен номер. Не съм вярвала и за миг, че Силия е способна на подобно нещо.

— Имате ли някаква представа за това кой може да го е извършил?

— Хм. Нищо сериозно.

— А нещо несериозно?

— Да не би да искате да чуете нещо ей така, инспекторе? Предположение, независимо, че може да е необосновано?

— Искам да чуя всички подозрения, като обещавам да ги приема като такива и те да си останат между нас.

— Добре тогава, възможно е и да греша, но имам известно съмнение, че това е дело на Патриша Лейн.

— Наистина ли? Това се казва изненада, мис Хобхауз. Не бях и помислял за Патриша Лейн. Тя изглежда много уравновесена и симпатична млада дама.

— Не мога да се закълна, че го е направила. Просто имам чувството, че може да е тя.

— Какво по-точно ви наведе на тази мисъл?

— Хм, Патриша не обича Черната Бес. Черната Бес винаги срязва любимия ѝ Найджъл и го поставя на мястото му, когато направи някое от своите обичайни глупашки изказвания.

— Но не смятате ли, че е по-вероятно да го е направил самият Найджъл, а не Патриша Лейн?

— Определено не. Първо, не мисля, че Найджъл би се захванал с подобно нещо и второ — той със сигурност не би използвал любимото си мастило. Достатъчно умен е. Но Патриша спокойно би могла да извърши подобна глупост, без дори и да помисли, че подозрението ще падне върху нейния скъпоценен Найджъл.

— Може и да е някой, който има зъб на Найджъл и иска да го натопи.

— Да, това също е възможно.

— Кой мрази Найджъл Чапмън?

— Ами например Джийн Томлинсън; освен това двамата с Лен Бейтсън се карат твърде често.

— Имате ли някакви предположения за това как морфинът е бил даден на Силия, мис Хобхауз?

— Мислих много по този въпрос. Изглежда, че най-лесният начин е бил чрез кафето. Всички се мотаем из дневната. Чашата на Силия бе на малка масичка до нея, а тя винаги чака, докато кафето почти напълно изстине. Предполагам, че всеки, който притежава достатъчно самообладание, би могъл да пусне таблетка или нещо друго в чашата ѝ, без да бъде забелязан. Но това си е голям риск. Искам да кажа, че такова нещо може да бъде забелязано доста лесно.

— Морфинът — поясни инспектор Шарп — не е бил под формата на таблетки.

— На прах ли е бил?

— Да.

Валъри се намръщи.

— Така би било още по-трудно, нали?

— Не можете ли да се сетите за нещо друго, освен кафето?

— Понякога тя изпиваше чаша горещо мляко, преди да си легне. Макар че, според мен, онази нощ не го е направила.

— Можете ли точно да ми опишете какво се случи във всекидневната?

— Ами, както ви казах, всички насядахме и се разприказвахме; някой включи радиото. Повечето от момчетата май излязоха. Силия отиде да си легне доста рано, както и Джийн Томлинсън. Ние със Сали останахме до много късно — аз писах писма, а тя зубреше някакви записки. Струва ми се, че си легнах последна.

— Значи това е била една най-обикновена вечер?

— Напълно, инспекторе.

— Благодаря ви, мис Хобхауз. Ще ми изпратите ли сега мис Лейн?

Патриша Лейн изглеждаше притеснена, но не угрижена.

Въпросите и отговорите ѝ не доведоха до нищо ново. На въпроса за унищожените записки на Елизабет Джонстън Патриша отговори, че, без съмнение, виновна е била Силия.

— Но тя горещо е отрекла, мис Лейн?

— Ама разбира се — каза Патриша, — че ще отрече. Според мен тя много се срамуваше, че го е направила. Но това съвпада и с останалите ѝ постъпки, нали?

— Знаете ли, мис Лейн, вече се убедих, че в този случай нищо не съвпада идеално.

— Предполагам — каза Патриша и се изчерви, — че ще заподозрете Найджъл за изпоцапването на листите на Бес. Заради мастилото. Това е абсолютна глупост. Искам да кажа, че ако беше той, никога нямаше да използва собственото си мастило за такова нещо. Не е толкова глупав. А и той не би го направил изобщо!

— Той невинаги се е разбирал добре с мис Джонстън, нали?

— О, тя понякога го дразни, но той не ѝ обръща внимание — Патриша Лейн енергично се наведе напред. — Бих искала да ви изясня едно-две неща, инспекторе. Става дума за Найджъл Чапмън. Вижте, Найджъл винаги е бил враг номер едно на самия себе си. Аз съм последният човек, който ще отрече, че той има труден характер. Това настройва хората срещу него. Държи се грубо и саркастично, подиграва се на всички, като по този начин ги ядосва и те започват да

го ненавиждат. Но той всъщност е съвсем различен. Той е един от онези срамежливи и доста нещастни хора, които желаят да бъдат обичани, но, тласкани от някакъв противоречив дух, винаги говорят и вършат обратното на това, което искат.

— Аха — каза инспектор Шарп. — Твърде жалко за тях, наистина.

— Но те наистина не могат да се държат по друг начин. Това е следствие от нещастното им детство. А детството на Найджъл е било извънредно тежко. Баща му бил груб и суров човек, който никога не разбирал сина си. Освен това се е отнасял много лошо с майката на Найджъл. След смъртта ѝ между тях избухнал страшен скандал и Найджъл напуснал дома си, а баща му заявил, че повече няма да му даде нито пени. Сега Найджъл е принуден да се оправя както може, без никаква помощ от негова страна. Той твърди, че не му е нужна помощта на баща му и не би я приел, дори да му я предложи. Получи някаква малка сума от завещанието на майка си и никога не е писал на баща си, нито се е доближавал до дома му. Разбира се, според мен това е глупаво, но баща му безспорно е неприятен човек. Не се съмнявам, че именно това е направило Найджъл толкова рязък и необщителен. Откакто е починала майка му, никой никога не се е грижил за него и не го е обичал. Умът му е като бръснач, но има проблеми със здравето си. Неговата зла орис е, че никога не може да изяви истинската си същност.

Патриша Лейн млъкна. В резултат на дългата си, разпалена реч тя се бе изчервила и леко задъхала. Инспектор Шарп я погледна замислено. Сблъсквал се бе с толкова подобни случаи. „Влюбена е в него — мислеше си той, — а той вероятно не дава и пет пари за нея, но му харесва да се грижат за него. Баща му явно е проклет старец, но и майка му сигурно е била, смее да кажа, глупава жена, която е глезила сина си и със сляпата си обич напълно е задълбочила разрива между него и баща му. Достатъчно подобни примери има.“ Той се запита дали Найджъл Чапмън не е харесвал Силия Остин. Струваше му се малко вероятно, но можеше и да е така. „И ако е така — помисли си той, — това може би е засегнало дълбоко Патриша.“ Толкова дълбоко, че да убие Силия? Не, определено не. Във всеки случай годежът на Силия с Колин Макнаб със сигурност обезсмисляше този мотив. Той освободи Патриша Лейн и повика Джийн Томлинсън.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Мис Томлинсън бе строга на вид млада дама на двадесет и седем, русокоса, с правилни черти и малко присвита уста. Тя седна и направо запита:

— Кажете, инспекторе, с какво мога да ви помогна?

— Питам се дали бихте могли да окажете някаква помощ във връзка с този трагичен случай, мис Томлинсън?

— Изумително. Направо изумително — каза Джийн. — Докато си мислехме, че Силия се е самоубила, също беше ужасно, но сега, след като разбрахме, че съществуват съмнения за убийство...

— Напълно убедени сме, че тя не се е отровила сама... — прекъсна я Шарп. — Знаете ли откъде е взета отровата?

Джийн кимна.

— Досещам се, че е от болницата „Света Катерина“, където тя работеше. Но това определено говори повече за самоубийство, нали?

— Да, такава е била целта — отговори инспекторът.

— Но кой друг, ако не Силия може да е взел тази отрова?

— Твърде много хора — каза инспектор Шарп, — ако са искали да го направят. Дори самата вие, мис Томлинсън, бихте могли да се снабдите с нея, ако пожелаете.

— Моля ви, инспектор Шарп! — гласът на Джийн прозвуча остро и обидено.

— Но вие сте посещавали аптеката доста често, нали, мис Томлинсън?

— Наистина ходех там, за да се срещам с Милдред Кери, но и през ум не ми е минавало да отворям шкафа с отровите.

— Да, но сте могли да го направите, нали?

— Аз определено не бих могла да направя подобно нещо.

— Е, хайде сега, мис Томлинсън! Да кажем, че приятелката ви е била заета с болничните заявки, а другото момиче е обслужвало външното гише. Твърде често се случва в предната стая да има само две аптекарки. Бихте могли незабелязано да минете зад рафтовете с

шишета в средата на помещението. Бихте могли да извадите от шкафа едно шишенце и да го мушнете в джоба си, така че на нито една от двете аптекарки да не ѝ мине през ум какво сте направили.

— Думите ви ме обиждат, инспектор Шарп. Това обвинение е нелепо.

— Но това не е обвинение, мис Томлинсън, съвсем не. Не искам да ме разбирате погрешно. Казахте, че е невъзможно да сте извършили подобно нещо и аз се опитвам да ви убедя в обратното. Нито за миг не съм си и помислял, че вие наистина сте го направили. В края на краищата — добави той, — за какво ви е притрябвало?

— Разбира се. Вие изглежда не разбирате, инспектор Шарп, че Силия беше моя приятелка.

— Много хора са били отровени от приятелите си. Има един въпрос, който понякога сме длъжни да си зададем: Кога приятелят не е приятел?

— Между Силия и мен не е имало неразбирателство или нещо подобно. Тя ми беше много симпатична.

— Имахте ли някакъв повод да подозирате, че тя е извършителката на тези кражби в дома?

— Разбвра се, че не. През живота си не съм била толкова изненадана! Смятах Силия за много почтен човек. Не бих си и помислила, че може да направи подобно нещо.

— Е, разбира се, клептоманите не могат да се контролират, нали — каза инспектор Шарп, като я гледаше изпитателно.

Устните на Джийн Томлинсън сякаш се свиха още повече. После се разтвориха и тя произнесе:

— Не бих казала, че съм склонна да приема това обяснение, инспектор Шарп. Моите възгледи са старомодни и за мен кражбата си е кражба.

— Значи вие смятате, че Силия е откраднала тези неща просто за да ги притежава?

— Точно така.

— Обикновена безчестна постъпка, така ли?

— Опасявам се, че да.

— Хм — каза инспектор Шарп, като поклати глава, — това е лошо.

— Да, винаги е тъжно, когато усетиш, че си разочарован от някого.

— Разбрах, че е бил поставен въпросът за нашето повикване — на полицията, имам предвид.

— Да, и според мен това щеше да бъде правилно.

— Навярно сте били убедена, че това обезателно е трябвало да стане?

— Мисля, че това би било единственото правилно решение. Просто смятам, че не трябва да се позволява на никого да се измъкне след подобно нещо.

— Имате предвид като се нарече клептоман вместо крадец?

— Ами, в общи линии — да.

— Но вместо това всичко завърши щастливо и мис Остин дори получи годежен пръстен!

— Човек не трябва да се изненадва от нищо, сторено от Колин Макнаб — злобно каза Джийн Томлинсън. — Сигурна съм, че той е атеист и... въобще той не вярва в нищо, заядлив е и е твърде неприятен. Та той е груб с всички. По мое мнение той е комунист!

— Охо — рече инспектор Шарп, — лошо!

И поклати глава.

— Той защити Силия, защото не притежава никакво чувство за собственост. Вероятно смята, че всеки трябва да взима онова, което желае.

— Но, все пак — възрази инспектор Шарп — мис Остин си е признала.

— Естествено, след като беше разкрита — отвърна рязко Джийн.

— Разкрита от кого?

— От този господин... как му беше името. Поаро, който дойде.

— Но защо мислите, че той я е разкрил, мис Томлинсън? Той не е казал такова нещо, просто е дал съвет да се извика полицията.

— Сигурно ѝ е дал да разбере, че е разкрита. Тя разбра, че играта очевидно свърши и изтича да се предаде.

— Какво ще кажете за мастилото по листите на Елизабет Джонстън? И за това ли си призна?

— Наистина не си спомням, предполагам, че да.

— Грешите! — каза Шарп. — Тя най-ревностно е отрекла да има нещо общо с това.

— Хм, ами може и така да е. Честно да си призная, и на мен не ми се вярва много.

— Смятате ли, че е по-вероятно да го е извършил Найджъл Чапмън?

— Не, не мисля, че и Найджъл би извършил такова нещо. Много по-вероятно според мен е това да е дело на мистър Акибомбо.

— Така ли? Че той пък защо ще го прави?

— Ревност. Всички тези цветнокожи са много ревниви един към друг и много истерични.

— Това е интересно, мис Томлинсън. Кога за последен път видяхте Силия Остин?

— В петък вечерта, след вечеря.

— Коя си легна по-рано, тя или вие?

— Аз.

— Не се ли качихте в стаята ѝ да я видите, след като напуснахте всекидневната?

— Не.

— И нямате, така да се каже, никаква представа за това, кой би могъл да пусне морфин в кафето ѝ?

— Абсолютно никаква.

— И не сте виждали никъде из къщата или в нечия стая да се търкаля морфин?

— Не, струва ми се, че не.

— Струва ви се, че не? Какво искате да кажете, мис Томлинсън?

— А, нищо, просто си помислих... имаше един глупав облог.

— Какъв облог?

— О, две или три от момчетата спореха.

— За какво спореха?

— За убийства и начините за извършването им. Главно за отравяния.

— Кои участваха в обсъждането?

— Хм, струва ми се, че започнаха Колин и Найджъл, а после се присламчи и Лен Бейтсън, а и Патриша беше там.

— Можете ли да си спомните, колкото се може по-точно, какво си говореха на тази тема?

Джийн Томлинсън се замисли за миг.

— Ами, мисля, че започнаха разговор за убийството чрез отравяне и твърдяха, че трудното е да се набави отровата, и че убийците обикновено ги хващали или по купуването на отровата, или по възможните начини за придобиването ѝ. Найджъл твърдеше, че това изобщо не е вярно и че може да измисли поне три различни начина, по които всеки може да си намери отрова, така че никой да не разбере. Тогава Лен Бейтсън му каза, че говори глупости. Найджъл му каза, че е готов да го докаже. Пат, разбира се, каза, че Найджъл е прав. Тя каза, че Лен и Колин биха могли да се сдобият с отрова, когато си поискат, от болницата, в която работят, както и Силия. А Найджъл каза, че въобще не е имал предвид това и че ако Силия вземе нещо от аптеката, това веднага ще бъде забелязано. Рано или късно щели да го потърсят и да открият, че липсва. Пат каза, че няма да я хванат, ако вземе шишето, отсипе част от съдържанието и го допълни с нещо друго. Тогава Колин се засмя и каза, че в такъв случай през някой от следващите дни биха постъпили сериозни оплаквания, но Найджъл възразя, че не е имал предвид такива специални условия и че самият той, който няма никакъв достъп до нищо като лекар или аптекар, спокойно може да си намери три различни вида отрова по три различни начина. Лен Бейтсън попита: „Добре тогава, какви са тези методи?“ Найджъл отвърна: „Няма да ти ги кажа още сега, но мога да се обзаложа с теб, че до три седмици ще донеса тук проби от три различни смъртоносни отрови“, а Лен Бейтсън рече, че се обзалага на пет лири за обратното.

— Е, и? — запита инспектор Шарп, когато Джийн спря.

— Ами мисля, че нищо повече не се чу по този въпрос доста време, а после една вечер, във всекидневната, Найджъл каза: „Ето, момчета, вижте — аз удържах думата си“ и постави три неща на масата. Бяха опаковка хиосциаминови таблетки, шишенце тинктура от дигиталис и малко шишенце морфинов тартрат.

Инспекторът рязко попита:

— Морфиновият тартрат имаше ли някакъв етикет?

— Да, от болницата „Света Катерина“, спомням си го, защото ми направи впечатление.

— А другите?

— Не съм обърнала внимание. Според мен не бяха от болница.

— Какво се случи след това?

— Ами, разбира се, вдигна се много шум и Лен Бейтсън каза: „Да, но ако извършиш убийство, следите скоро ще стигнат до теб.“ А Найджъл отвърна: „Съвсем не, в момента аз съм никой. Нямам връзки с нито една клиника или болница и на никого няма да му хрумне да ме свърже с всичко това. Не съм ги купил по нормалния начин.“ Тогава Колин Макнаб извади лулата от устата си и заяви: „Не, ти просто не може да си направил това. Никой аптекар не би ти ги продал без рецепта.“ После продължиха да спорят така още малко и накрая Лен каза, че ще изплати облога. „Не мога да го направя сега, защото съм малко зле с парите, но няма проблеми — Найджъл доказва твърдението си“, а после попита: „Какво ще правим с престъпните трофеи?“ Найджъл се усмихна и каза, че е по-добре бързо да се отърват от тях, преди да е станало някое произшествие. Изпразниха опаковката и изхвърлиха таблетките в огъня, там изсипаха и праха морфинов тартрат, а тинктурата от дигиталис пуснаха в тоалетната.

— Какво стана с шишенцата?

— Не зная. Мисля си, че може би са били изхвърлени в кошчето за боклук.

— Но самата отрова бе унищожена, така ли?

— Да, със сигурност, видях го с очите си.

— И кога се случи това?

— Може би преди около две седмици.

— Ясно. Благодаря ви, мис Томлинсън.

Джийн не побърза да си тръгне — явно желаше да чуе нещо повече.

— Мислите ли, че това може да се окаже важно?

— Възможно е. Трудно е да се каже.

Инспектор Шарп прекара няколко минути в размисъл, после отново повика Найджъл Чапмън.

— Мис Томлинсън току-що направи много интересно изявление — каза той.

— Ха! И каква отрова наля в душата ви скъпата Джийн? Срещу мен ли?

— Да, тя говореше за отрови, и то във връзка с вас, мистър Чапмън.

— Аз и отрова? Но защо, за Бога?

— Ще отречете ли, че преди няколко седмици сте сключили облог с мистър Бейтсън, че можете да се сдобие с отрова, без да оставите никакви следи?

— А, това ли? — Найджъл сякаш бе внезапно озарен. — Но разбира се! Странно е, че въобще не се сетих за това. Дори не си спомням Джийн да е присъствала. Не смятате, че това може да има някакво значение, нали?

— Хм, не се знае. Значи признавате този факт, така ли?

— Да, обсъждахме този въпрос. Колин и Лен бяха много надути и самоуверени, но аз им казах, че с малко съобразителност всеки може да си достави достатъчно отрова. Всъщност им казах, че мога да измисля три различни начина за това и за да докажа твърдението си, обещах да го изпълня на практика.

— Кое и направихте впоследствие?

— Да, впоследствие го направих, инспекторе.

— И какви бяха тези три начина, мистър Чапмън.

Найджъл леко наклони глава на една страна.

— Не ме ли подтиквате към инкриминиране с този въпрос? — попита той. — И не е ли редно да ме предупредите, ако е така?

— Все още не е необходимо да ви предупреждавам, мистър Чапмън, че става дума за „инкриминиране“, както го нарекохте. Вие имате пълното право да откажете да отговаряте на въпросите ми, ако пожелаете.

— Не съм казал, че не искам да отговарям. — Найджъл явно премисли нещо за миг и по устните му заигра лека усмивка. — Разбира се — започна той, — това, което съм направил, без съмнение е противозаконно. И вие можете да ме приберете за това. Ако поискате. От друга страна, тук става въпрос за убийство и смятам, че съм длъжен да ви кажа всичко, което може да има някаква връзка със смъртта на бедната малка Силия.

— Това определено е разумна гледна точка.

— Добре, тогава ще говоря.

— Какви бяха трите метода?

— Ами — Найджъл се отпусна върху облегалката на стола си, — във вестниците винаги има съобщения за откраднати от колите на лекари опасни медикаменти, нали? Предупреждават хората.

— Да.

— Е, хрумна ми, че един много прост начин е да отида в провинцията, да проследя някой участъков лекар при обиколката му и при удобен случай просто да отворя колата му, да бръкна в чантата и да си взема каквото ми е необходимо. Нали знаете — в селските райони лекарите невинаги взимат чантата си в дома на пациента — много зависи от това какъв е той.

— Е?

— Ами това е. Така да се каже, това беше моят първи метод. Трябваше да проследя трима лекари, преди да намеря някой достатъчно разсеян. След това всичко беше от просто по-просто. Колата беше оставена пред някаква фермерска къща и наоколо нямаше абсолютно никой. Отворих вратата, погледнах в чантата, взех една опаковка хиосциаминов хидробромид и с това всичко свърши.

— Аха. А метод номер две?

— Той всъщност се състоеше в лека обработка на милата Силия. Тя не подозираше абсолютно нищо. Казах ви вече, че тя беше глупаво момиче и въобще си нямаше представа какво правех. Просто ѝ заговорих малко за неразбираемия лекарски почерк по рецептите и я накарах да ми напише една рецепта за тинктура от дигиталис с почерк като този на лекарите, и тя го направи, без да заподозре нищо. След това остана само да намеря в специализирания телефонен указател името на някакъв доктор от отдалечен район на Лондон и да допиша инициалите му и един нечетлив подпис. После отнесох рецептата в една аптека в оживената част на града, където аптекарят не би трябвало да познава подписа на този лекар и тя беше изпълнена без никакъв проблем. Дигиталин често се предписва на сърдечно болни, а аз бях написал рецептата върху хотелска хартия за писма.

— Много съобразително — сухо вметна инспектор Шарп.

— Аз в момента се инкриминирам! Усещам го по гласа ви!

— А третият метод?

Найджъл не отговори веднага. После каза:

— Вижте сега, в какво точно мога да бъда обвинен?

— Отнемането на лекарства от незаключена кола си е кражба, фалшифицирането на рецепта...

— Но това не е точно фалшификация, нали? Имам предвид, че не съм го направил за пари, а и не съм подправил истинския подпис на някой лекар. Това, че съм написал „Х. Р. Джеймс“ на някаква рецепта

не означава, че съм подправил подписа на истинския доктор Джеймс, нали? — Той продължи с доста войнствена усмивка: — Разбирате ли какво имам предвид? Аз вече съм се разкрил. Ако ви хрумне да погледнете на това строго... хм... очевидно ще загазя. Но от друга страна...

— Слушам ви, мистър Чапмън. От друга страна какво?

— Ненавиждам убийството. То е зверско, отвратително нещо. Силия, това бедно малко дяволче, не заслужаваше да бъде убита. Искам да помогна. Но помагам ли? Не виждам никаква полза от това. Имам предвид да ви разказвам за моите прегрешения.

— Полицайте могат да бъдат доста толерантни, мистър Чапмън. От тях зависи дали ще погледнат на определено деяние като на лекомислена лудория. Приемам уверението ви, че желаете да помогнете в разкриването на убиеца на това момиче. А сега, ако обичате, продължете и ми разкажете за третия си метод.

— Е — рече Найджъл, — вече почти съм стигнал до същината на въпроса. Третият начин бе доста по-рискван от останалите, но пък беше много по-забавен. Вече бях ходил в аптеката при Силия веднъж-дваж и знаех каква е обстановката там.

— Значи успяхте да откраднете шишенцето от шкафа?

— Не беше толкова просто. А и това би противоречало на теорията ми. Защото ако бе станало истинско убийство, тоест, ако бях откраднал отровата, за да извърша истинско убийство, вероятно някой щеше да си спомни, че съм ходил там. А всъщност не бях ходил повече от шест месеца. Просто знаех, че към единадесет и четвърт Силия винаги влиза в задната стаичка за кратка почивка, за чашка кафе с бисквити. Момичетата работеха по две. С нея работеше само едно момиче, което бе постъпило наскоро и със сигурност не ме беше виждало никога. Тогава направих следното: влязох в аптеката с бяла престилка и стетоскоп. Вътре беше само новото момиче, заето на гишето за външни пациенти. Отправих се към шкафа с отровите, взех едно шише, после заобиколих рафта и попитах момичето „Какво е съдържанието на адреналин в това?“. Тя ми отговори нещо. След това я попитах дали няма да ми даде два аспирина, защото се чувствам ужасно зле. Погълнах ги, а после излязох. Тя и за миг не се усъмни, че не съм някакъв ординатор или студент по медицина. Беше като детска игра. Силия изобщо не разбра, че съм ходил там.

— Стетоскоп, значи? — любопитно попита инспектор Шарп. — Откъде намерихте стетоскоп? Найджъл внезапно се усмихна.

— Беше на Лен Бейтсън — отвърна той. — Свих му го.

— Оттук ли?

— Да.

— Това обяснява кражбата на стетоскопа. Значи не е дело на Силия.

— Мили Боже, разбира се, че не! Нали не си представяте някой клептоман, който задига стетоскопи?

— Какво направихте след това?

— Хм, трябваше да го заложа — каза Найджъл с оправдаващ се тон.

— Не сте ли постъпили малко жестоко с Бейтсън?

— Много жестоко. Но просто нямаше как да му кажа за всичко това, без да му обясня методите си, което не исках да правя. Но все пак — добави бодро Найджъл — една вечер скоро след това излязохме заедно и му организирах страхотно прекарване.

— Вие сте много безотговорен младеж — рече инспектор Шарп.

— Трябваше да ги видите — каза Найджъл с усмивка, която ставаше все по-широка, — когато изсипах тези три смъртоносни отрови на масата и казах, че съм успял да ги задигна така, че никой никога да не се досети кой ги е взел.

— Фактически думите ви означават — каза инспекторът, — че сте могли да отровите някого по три различни начина, с три различни отрови, като в нито един от случаите не биха могли да ви разкрият по отровата.

Найджъл кимна.

— Това е пределно ясно — потвърди той. — А при създалите се обстоятелства не е никак приятно да си го признае човек. Работата е там, че всички тези отрови бяха унищожени преди не по-малко от две седмици, а може би и повече.

— Така си мислите, мистър Чапмън, но може би истината е различна...

Найджъл го погледна.

— Какво искате да кажете?

— Колко време тези неща бяха във ваше притежание?

Найджъл пресметна:

— Ами, опаковката хиосциамин — около десет дни, струва ми се. Морфиновият тартрат — около четири дни, а дигиталиновата тинктура взех същата сутрин.

— И къде ги съхранявахте — хиосциаминовият хидробромид и морфиновият тартрат, например?

— В чекмеджето на моето шкафче, натикани на дъното, под чорапите ми.

— Някой знаеше ли, че са там?

— Не, не. Сигурен съм, че не.

Въпреки това в гласа му се таеше някакво колебание, което не остана незабелязано от инспектор Шарп, но той засега не искаше да повдига въпроса.

— Не казахте ли на някого с какво се занимавате? Вашите методи? Начините, по които се сдобивате с тези неща?

— Не. Поне... Не, не съм...

— Вие казахте „поне“, мистър Чапмън?

— Да, но наистина не съм казвал. Ако трябва да бъда честен — щях да кажа на Пат, но си помислих, че тя не би одобрила такова нещо. Тя е много принципна, ето защо си замълчах.

— И не сте ѝ разказвали за откраднатите от лекарската кола лекарства, или за рецептата, или за морфина от болницата?

— Всъщност казах ѝ след това за дигиталина — че съм написал рецептата и съм взел лекарството от аптеката; и за маскирането ми като лекар в болницата. За съжаление Пат въобще не сметна това за забавно. Не ѝ казах, че съм откраднал онези неща от колата — направо нямаше да го понесе.

— Казахте ли ѝ, че се готвите да унищожите тези медикаменти, след като спечелите облога?

— Тя много се притесняваше и бе категорично против това, настояваше да върна нещата или нещо от този сорт.

— Подобна възможност не хрумна ли и на самия вас?

— Боже мили, не! Това би било фатално; щеше да ми навлече безброй неприятности. Не, просто ние тримата хвърлихме лекарствата в огъня и тоалетната и с това всичко приключи. Нищо лошо не се е случило.

— Вие го казвате, мистър Чапмън. Но е твърде възможно нещо лошо да се е случило.

— Но по какъв начин, след като ви казвам, че лекарствата бяха изхвърлени?

— Не ви ли е минавало през ум, мистър Чапмън, че някой може да е видял къде държите тези неща или да ги е намерил, че някой може да е взел морфина от шишенцето и да го е напълнил с нещо друго?

— Боже мой, не! — Найджъл се взря в него. — Не съм и помислял за подобна вероятност. Просто не го вярвам.

— Но е възможно, нали мистър Чапмън?

— Невъзможно е някой да е знаел.

— Трябва да ви кажа — остро изрече инспекторът, — че на място като това се знаят доста повече неща, отколкото си мислите.

— Мълвата ли имате предвид?

— Да.

— Може би сте напълно прав.

— Кои студенти могат свободно по всяко време да влизат в стаята ви?

— Ами с мен живее Лен Бейтсън. Повечето момчета също влизат от време на време. Момичетата, разбира се, не влизат — те не трябва да се качват по етажите от нашата страна на къщата. Благоприличие! Чисти нрави!

— Те не трябва да се качват, но предполагам, че биха могли да го правят, нали?

— Абсолютно всеки би могъл — каза Найджъл, — през деня. Следобед например тук няма никой.

— Мис Лейн качва ли се понякога в стаята ви?

— Надявам се, че нямате предвид нещо нередно, инспекторе? Да, Пат идва понякога, за да остави някои чорапи, които е закърпила. Нищо повече!

Инспектор Шарп се приведе напред и рече:

— Нали разбирате, мистър Чапмън, че този, който най-лесно е могъл да извади част от отровата и да я замени с нещо друго, сте самият вие?

Найджъл го погледна и лицето му придоби сурово, изпито изражение.

— Да — каза той, — разбрах го точно преди една минута. Просто съм можел да направя точно това. Но, за Бога, няма никаква причина, поради която да искам да отстраня от пътя си това момиче,

инспекторе, и не съм го извършил. И все пак... ясно ми е, че сега може да разчитате единствено на честната ми дума за това.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

Историята с облога и отровата бе потвърдена от Лен Бейтсън и Колин Макнаб, след като другите си бяха отишли.

— Не искам да ви причинявам повече болка, отколкото се налага, мистър Макнаб — каза той. — Мога да разбера какво значи за вас годеницата ви да бъде отровена в самото навечерие на годиша ви.

— Няма нужда да обсъждаме случилото се от тази гледна точка — отвърна Колин Макнаб с каменно лице. — Не е необходимо да се притеснявате за моите чувства. Просто ми задайте въпросите, които смятате, че могат да бъдат полезни...

— На вас ли принадлежи мнението, че поведението на Силия Остин е от психологическо естество?

— Няма съмнение в това — каза Колин Макнаб. — Ако искате да ви развия теорията за...

— Не, не — рече инспектор Шарп бързо. — Разчитам на думата ви като студент по психология.

— Детството ѝ е било особено нещастно. Установих един емоционален блок.

— Точно така, точно така — инспектор Шарп отчаяно се опитваше да избегне изслушването на разказа за още едно нещастно детство. Този на Найджъл му стигаше.

— Значи сте я харесвали от известно време насам?

— Не бих казал точно това — отвърна Колин, обмисляйки внимателно въпроса. — Начинът, по който тези неща възникват, понякога е изненадващ — сякаш внезапно те озаряват. Подсъзнателно, разбира се, я харесвах, но не си давах сметка за това. Тъй като не възнамерявах да се женя млад, бях си изградил значителна съпротива към тази идея в съзнанието си.

— Да. Точно така. Силия Остин беше ли щастлива в годиша си с вас? Искам да кажа, не изразяваше ли съмнения? Неувереност? Нямахте ли нещо, което да смята, че трябва да ви каже?

— Тя направи пълно признание за всичко, което е вършила. В съзнанието ѝ нямаше нищо друго, за което да се тревожи.

— И вие планирахте да се ожените... кога?

— Не и в близкото бъдеще. В момента не съм в състояние да издържам съпруга.

— Силия имаше ли врагове тук? Някой, който да не я обича?

— Не ми се вярва. Доста мислих върху тази гледна точка, инспекторе. Силия беше добре приета тук. Аз самият мисля, че смъртта ѝ не е причинена от нещо лично.

— Какво разбирате под „нещо лично“?

— Не бих искал да уточнявам сега. Имам само смътна представа, която дори на мен самия не е съвсем ясна.

Инспекторът така и не успя да промени тази негова позиция. Последните двама студенти, които трябваше да бъдат разпитани, бяха Сали Финч и Елизабет Джонстън. Инспекторът извика Сали Финч първа.

Сали бе привлекателно момиче с рошава червена коса и светли, интелигентни очи. След обичайните въпроси Сали неочаквано пое инициативата.

— Знаете ли какво ми се иска да направя, инспекторе? Просто да ви кажа какво мисля. Лично аз. Има нещо нередно в тази къща, нещо наистина много нередно. Сигурна съм.

— Искате да кажете, че се страхувате от нещо, така ли, мис Финч? Сали кимна с глава.

— Да, страхувам се. Тук има нещо или някой, който е доста жесток. Цялото място е... как да кажа... не е това, което изглежда. Не, не, инспекторе, нямам предвид комунистите. Виждам, че това е на езика ви. Нямам предвид комунистите. Може би дори не е нещо престъпно. Не зная, обаче съм готова да се обзаложа, на каквото поискате, че тази ужасна старица знае всичко.

— Тази ужасна старица ли? Предполагам, че нямате предвид мисис Хабърд?

— Не. Не мама Хабърд. Тя е добра. Имам предвид старата Николетис! Тя е дърта вещица.

— Всичко това е много интересно, мис Финч. Можете ли да кажете нещо по-определено? За мисис Николетис, имам предвид.

— Не. Точно това не мога. Мога само да ви кажа, че ме побиват тръпки на ужас всеки път, когато минавам покрай нея. Нещо страшно става тук, инспекторе.

— Бих се радвал, ако бъдете малко по-ясна.

— Аз също. Ще си помислите, че съм фантазьорка. Е, може и да съм, но и другите усещат същото. Акибомбо го усеща. Той е изплашен. Сигурна съм, че и Черната Бес го усеща, но тя няма да каже. Мисля, инспекторе, че и Силия знаеше нещо.

— За какво е знаела нещо?

— Точно това е. За какво? Тя обаче каза някои неща. Каза ги в последния ден. За изясняването на всичко. Тя си призна за *своето* участие в това, което става, но имаше и други неща, за които намекваше и които също искаше да се изяснят. Мисля, че знаеше *нещо*, инспекторе, за *някого*. Струва ми се, че това е причината, поради която беше убита.

— Но ако е било нещо сериозно като...

Сали го прекъсна:

— Според мен тя нямаше представа колко е сериозно. Тя не беше особено умна. Беше доста тъпа. Тя знаеше нещо, но не си даваше сметка колко опасно е това, което знае. Както и да е, това е всичко, което успях да надуша.

— Разбирам. Благодаря ви. Последният път, когато видяхте Силия Остин, беше във всекидневната, снощи след вечеря, така ли?

— Точно така. Всъщност видях я и след това.

— Видели сте я след това ли? Къде? В стаята ѝ ли?

— Не. Когато си лягах, тя излизаше през входната врата в момента, в който аз излизах от всекидневната.

— Излизала е през входната врата ли? Имате предвид — извън къщата?

— Да.

— Това е доста озадачаващо. Никой не го беше споменавал.

— Според мен другите не са знаели. Тя със сигурност беше пожелала лека нощ и каза, че отива да си ляга и ако не я бях видяла, щях да си мисля, че е отишла да си легне.

— А тя всъщност се е качила горе, облякла се е и е напуснала къщата, така ли?

Сали кимна.

— Мисля, че отиваше на среща с някого.

— Разбирам. Външен човек. А може би някой от студентите?

— Е, според мен може да е бил някой от студентите. Разбирате ли, ако е искала да говори с някого насаме, то в къщата няма много места, където да го стори. Този някой може да е предложил да излязат и да се видят някъде навън.

— Имате ли представа кога се е върнала?

— Не, никаква.

— Джеронимо, прислужникът, би ли могъл да знае?

— Той би могъл да знае, ако тя се е върнала след единадесет, защото той тогава заключва вратата и слага веригата. Преди това всеки може да влезе със собствения си ключ.

— Знаете ли колко беше часът, когато я видяхте да излиза от къщата?

— Някъде около десет. Може би малко след десет, но не много.

— Разбирам. Благодаря ви, мис Финч, за това, което ми разказахте.

Най-накрая инспекторът разговаря с Елизабет Джонстън. Той веднага бе поразен от скритите способности на момичето. Тя отговаряше на въпросите му интелигентно, след което го изчакваше да продължи.

— Силия Остин — рече той, — яростно протестираше срещу обвинението, че е унищожила записките ви, мис Джонстън. Вярвате ли й?

— Не мисля, че Силия го е направила, не.

— А не знаете ли кой го е направил?

— Очевидният отговор е: Найджъл Чапмън. Само че ми изглежда прекалено очевиден. Найджъл е умен. Той не би използвал собствено мастило.

— Ако не е Найджъл, тогава кой?

— Труден въпрос. Мисля, че Силия знаеше кой е или поне се досещаше.

— Тя ли ви го каза?

— Не бе особено многословна, но вечерта, когато умря, тя дойде в стаята ми, преди да слезе за вечеря. Дойде да ми каже, че макар и отговорна за кражбите, тя не е унищожила работата ми. Казах й, че й вярвам. Попитах я дали знае кой го е направил.

— И какво ви каза тя?

— Тя каза — Елизабет спря за момент, сякаш за да се увери в точността на това, което щеше да изрече, — тя каза: „Не мога да съм сигурна, защото наистина не виждам причина. Може да е било грешка или случайност. Уверена съм, че този, който го е направил, страда много и иска да си признае.“ И после още: „Не разбирам някои неща — като електрическите крушки в деня, когато дойде полицията.“

Шарп я прекъсна:

— Какво е това за полицията и електрическите крушки?

— Не зная. Силия каза само: „Не съм ги взела аз.“ После добави: „Чудя се дали има нещо общо с паспорта?“ Попитах я: „За какъв паспорт говориш?“ Тя отговори: „Мисля, че някой може да има фалшив паспорт.“

Инспекторът помълча минута-две. Най-после започваше да се очертава бледа следа. Паспорт.

Той запитва:

— Какво още каза тя?

— Нищо друго. Просто каза: „Както и да е, ще знам повече утре.“

— Така ли каза? Ще знам повече утре? Това е много важна забележка, мис Джонстън.

— Да.

Инспекторът отново замълча, докато разсъждаваше.

Нещо за някакъв паспорт... И посещение от полицията. Преди да дойде на Хикъри Роуд, прегледа внимателно архивите. Пансионите, които приютяваха чужди студенти, се следяха доста отблизо. За Хикъри Роуд 26 имаше, в общи линии, добри сведения. Подробностите бяха неясни и не предполагаша нищо особено. Студент от Западна Африка бе търсен от полицията в Шефилд, защото живеел от доходите на някаква жена; издирван студент живял няколко дни на Хикъри Роуд, след което изчезнал, скоро обаче бил заловен и депортиран. Имаше и една рутинна проверка на всички общежития и пансиони заради някакъв азиатец, издирван, за да „помогне“ в разследването по убийството на жената на един кръчмар край Кеймбридж. Всичко се изяснило, когато търсеният младеж влязъл в полицейския участък в Хъл и си признал за престъплението. Имаше и едно разследване за разпространяване на подривни памфлети сред студентите. Всички тези

събития се бяха случили отдавна и най-вероятно нямаха нищо общо със смъртта на Силия Остин.

Той въздъхна и вдигна поглед, за да види как тъмните, интелигентни очи на Елизабет Джонстън го следят. Тласнат от някакъв импулс, той каза:

— Кажете ми, мис Джонстън, имали ли сте някога чувството... усещането... за нещо нередно тук?

Тя го погледна изненадано.

— В какъв смисъл нередно?

— Не мога да ви кажа точно. Мисля си за нещо, което спомена мис Сали Финч.

— А, Сали Финч — в гласа ѝ имаше нотка, която трудно можеше да се определи.

Заинтригуван, инспекторът продължи:

— Мис Финч ми се стори доста наблюдателна, същевременно проницателна и практична. Тя много настояваше, че тук има нещо... странно, въпреки че ѝ беше трудно да определи какво точно.

Елизабет каза рязко:

— Това е заради американския ѝ начин на мислене. Всичките са еднакви, тези американци. Нервни, угрижени, подозрителни към всяко глупаво нещо! Погледнете само на какви глупаци се правят с техния лов на вещици, истеричната им шпиономания, паниката им от комунизма. Сали Финч е типичен пример.

Интересът на инспектора се засили. Значи Елизабет не обичаше Сали Финч. Защо? Само защото Сали бе американка ли? Или Елизабет не обичаше американците, защото Сали Финч бе американка, а тя имаше някакви мотиви да не харесва привлекателната червенокоса? Може би бе обикновена женска ревност.

Той реши да опита един подход, който понякога се бе оказвал полезен. Меко рече:

— Както можете да прецените, мис Джонстън, в среда като тази нивото на интелигентност варира много. Някои хора... повечето хора ние просто питаме за фактите. Но когато попаднем на някого с висока степен на интелигентност...

Той млъкна. Подмятането му бе ласкателно. Щеше ли тя да реагира?

След кратка пауза тя отговори.

— Мисля, че разбирам какво имате предвид, инспекторе. Интелектуалното ниво тук не е много високо, както се изразихте. Найджъл Чапмън има известна пъргавина на мисълта, но умът му е плитък. Ленърд Бейтсън е зубрач и нищо повече. Валери Хобхауз е умна, но мирогледът ѝ е меркантилен и е твърде мързелива, за да използва мозъка си за нещо, което си струва. Това, което търсите, е безпристрастен и квалифициран ум.

— Като вашия, мис Джонстън.

Тя прие дължимото без възражения. С известен интерес той осъзна, че зад скромните и приятни маниери се крие една млада жена, която определено бе арогантна в оценката за собствените си способности.

— Склонен съм да се съглася с преценката за колегите ви, мис Джонстън. Чапмън е умен, но е дете. Валери Хобхауз има мозък, но отношението ѝ към живота е лекомислено. Вие, както казахте, имате квалифициран ум. Ето защо ценя възгледите ви — възгледите на един силен и безпристрастен интелект.

За момент си помисли, че е преиграл, но нямаше защо да се страхува.

— Нищо лошо няма в това място, инспекторе. Не обръщайте внимание на Сали Финч. Общежитието е прилично и добре ръководено място. Сигурна съм, че тук няма да намерите следи от каквато и да било подривна дейност.

Инспектор Шарп бе леко изненадан.

— Нямах предвид точно подривна дейност.

— Така ли? Разбирам. — Тя като че ли се слиса за миг. — Просто го свързах с това, което Силия каза за паспорта; но като го разгледам безпристрастно и претегля всички доказателства, изглежда ми доста вероятно причината за смъртта на Силия да се окаже нещо напълно лично — сексуално усложнение, например. Сигурна съм, че няма нищо общо с общежитието като такова или пък с нещо, което „става“ тук. Уверена съм, че нищо не става тук. Щях да зная, ако имаше нещо такова. Възприятията ми са доста изострени.

— Разбирам. Е, благодаря ви, мис Джонстън. Бяхте много любезна и доста ми помогнахте.

Елизабет Джонстън излезе. Инспектор Шарп продължи да седи, втренчен в затворената врата и сержант Коб трябваше да го повика два

пъти, преди да реагира.

— А?

— Казах, че това е всичко, сър.

— Да, и какво имаме? Твърде малко. Ще ти кажа едно нещо, Коб. Утре се връщам тук със заповед за обиск. Сега ще си тръгнем съвсем любезно и те ще си мислят, че всичко е приключило. Но тук става нещо нередно. Утре ще го обърна с главата надолу. Не е толкова лесно, когато не знаеш какво търсиш, но има вероятност да открия нещо, което ще ми подсказва. Момичето, което току-що излезе, е много интересно. Притежава самочувствието на Наполеон и имам силни подозрения, че знае нещо.

ГЛАВА ДВАНДЕСЕТА

I.

Еркюл Поаро, зает с кореспонденцията си, спря по средата на изречението, което диктуваше. Мис Лемън погледна въпросително:

— Да, мосю Поаро?

— Не мога да се съсредоточа! — Поаро махна с ръка. — В края на краищата, това писмо не е толкова важно. Бъдете така любезна, мис Лемън, да извикате сестра си на телефона.

— Да, мосю Поаро.

След миг Шарп прекоси стаята и пое слушалката от ръката на секретарката си.

— Ало — каза той.

— Да, мосю Поаро? — мисис Хабърд беше доста запъхтяна.

— Надявам се, че не ви безпокоя, мисис Хабърд.

— Вече нищо не може да ме обезпокои — отговори мисис Хабърд.

— Някакви тревоги ли имате? — попита деликатно Поаро.

— Много любезно от ваша страна да го наречете така, мосю Поаро, но, за съжаление, сте съвсем прав. Инспектор Шарп, приключи с разпита на студентите вчера, а днес се върна със заповед за обиск; освен това и мисис Николетис ми е на главата в дива истерия.

Поаро цъкна съчувствено с език. После добави:

— Искам да ви задам само един малък въпрос. Изпратихте ми списък на изчезналите неща и на другите странни случки. Интересува ме следното — в хронологичен ред ли изготвихте този списък?

— Имате предвид...?

— Имам предвид дали нещата са били записвани по реда на тяхното изчезване.

— Не, не са. Съжалявам. Просто ги записах, както се сецах за тях. Много съжалявам, ако съм ви подвела.

— Трябваше да ви попитам по-рано — каза Поаро. — Но тогава това не ми се стори важно. Списъкът ви е пред мен. Вечерна обувка, гривна, диамантен пръстен, пудриера, червило, стетоскоп и тъй нататък. Но вие казвате, че това не е редът на изчезването, така ли?

— Да.

— Можете ли да си спомните сега или ще ви бъде много трудно, какъв беше точният ред?

— Ами не съм сигурна, че ще мога, мосю Поаро. Виждате ли, беше доста отдавна. Ще трябва да помисля. Всъщност направих списъка, след като говорих със сестра си и разбрах, че ще ме приемете; трябва да ви кажа, че писах нещата по реда, в който си ги спомнях. Вечерната обувка беше нещо странно, затова е най-напред; след това гривната, пудриерата, запалката и диамантеният пръстен — все важни неща, които ме накараха да мисля, че действа истински крадец; после си спомних разни други незначителни работи и ги добавих. Имам предвид боровата киселина, електрическите крушки и раницата. Те съвсем не бяха от значение и наистина се сетих за тях по-късно.

— Разбирам — каза Поаро. — Да, разбирам. Искате ми се да ви помоля, мадам, да седнете, когато имате възможност и да.

— Това ще стане чак когато сложа мисис Николетис да си легне с едно успокоително и когато укротя Джеронимо и Мария, за да мога да си събера мислите. Какво искате да направя?

— Да седнете и да се опитате да напишете, доколкото точно можете да си спомните, различните случки в хронологичен ред.

— Разбира се, мосю Поаро. Раницата, разбира се, беше първа, и електрическите крушки, за които наистина не мисля, че са свързани с другите неща, после гривната, пудриерата... не, вечерната обувка. Само че няма смисъл да говоря сега. Ще седна и ще го напиша точно, доколкото мога.

— Благодаря ви, мадам, ще ви бъде много задължен.

Поаро затвори телефона.

— Яд ме е на себе си — рече той на мис Лемън. — Съвсем загърбих принципите на реда и методичността. Трябваше още от самото начало да установя точния ред на тези кражби.

— Божичко — каза мис Лемън механично. — Ще довършите ли тези писма сега, мосю Поаро?

Поаро обаче още веднъж махна негодуващо с ръка.

II.

След като се върна на Хикъри Роуд със заповед за обиск в събота сутринта, инспектор Шарп поиска да разговаря с мисис Николетис, която винаги идваше в събота, за да урежда сметките с мисис Хабърд. Той обясни какво точно възнамерява да направи. Мисис Николетис енергично запротестира:

— Ама това е обида! Моите студенти, те ще напуснат. Те всички ще напуснат. Ще се разоря.

— Не, не, мадам. Сигурен съм, че ще проявят разум. В края на краищата, това е убийство.

— Не е убийство, а самоубийство.

— Убеден съм, както вече обясних, че никой няма да възрази...

Мисис Хабърд се намеси по-меко:

— Сигурна съм — каза тя, — че всички ще проявят разум... с изключение на — замислено добави тя — мистър Ахмед Али и мистър Чандра Лал.

— Ха! — рече мисис Николетис. — Че кой го е грижа за тях?

— Благодаря, мадам — каза инспекторът. — В такъв случай ще започна оттук, от вашата дневна.

От страна на мисис Николетис моментално дойде бурен протест.

— Търсете, където искате — каза тя, — но тук — не!

— Съжалявам, мисис Николетис, но трябва да прегледам къщата от горе до долу.

— Точно така, да, но не и в моята стая. Аз съм над закона.

— Никой не е над закона. Боя се, че ще трябва да ви помоля да минете встрани.

— Това е посегателство! — изкрещя мисис Николетис бясно. — Вие сте досадни натрапници. Ще пиша до всички! Ще пиша до моя депутат. Ще пиша до вестниците.

— Пишете до когото искате — отговори инспектор Шарп, — но аз ще претърся тази стая.

Той започна направо от бюрото. Търсенето му бе възнаградено с голяма кутия сладки, купчина вестници и многообразие от подредени

вехтории. Оттам той премина към шкафа в ъгъла на стаята.

— Залючен е. Може ли да получа ключа, моля.

— Никога! — извика мисис Николетис. — Никога, никога, никога няма да получите ключа! Полицейски звяр и свиня такава, плюя на вас! Плюя! Плюя! Плюя!

— В същото време можете да ми дадете ключа. В противен случай просто ще наредя да разбият вратата.

— Няма да ви дам ключа! Ще трябва да разкъсате дрехите ми, за да вземете ключа! А това... това ще бъде скандал!

— Донеси длетото, Коб — кротко каза инспектор Шарп.

Мисис Николетис нададе бесен писък. Инспектор Шарп не ѝ обърна никакво внимание. Донесоха длетото. Чу се рязко пукане и вратичката на шкафа зейна. С отварянето ѝ отвътре изпада голяма партида празни бутилки от бренди.

— Звяр! Свиня! Сатана! — крещеше мисис Николетис.

— Благодаря ви, мадам — каза инспекторът учтиво. — Тук приключихме.

Мисис Хабърд тактично отмести бутилките, докато мисис Николетис изпадеше в истерия. Една от загадките — загадката, на настроенията на мисис Николетис — бе разкрита.

III.

Обаждането на Поаро дойде точно когато мисис Хабърд вадеше поредната доза успокоително от своята лична аптечка в дневната си. След като затвори телефона, тя се върна при мисис Николетис, която бе оставила да крещи и рита върху дивана в нейната стая.

— Изпийте това — каза мисис Хабърд — и ще се почувствате по-добре.

— Гестапо! — каза мисис Николетис, която се бе поуспокоила, но оставаше враждебна.

— На ваше място не бих мислила повече за това — каза мисис Хабърд меко.

— Гестаповци! — повтори мисис Николетис. — Гестаповци! Това са те!

— Трябва да си изпълняват задълженията, нали знаете — каза мисис Хабърд.

— Тяхно задължение ли е да се ровят в личните ми шкафове? Казах им: „Гук не е за вас.“ Заклучих го. Сложих ключа в пазвата си. Ако вие не бяхте в стаята, щяха да разкъсат дрехите ми без срам.

— О, не мисля, че щеше да се стигне дотам — рече мисис Хабърд.

— Вие го казвате! Вместо това вземат длето и насилват шкафа ми. Това са материални щети върху къщата, за които ще им потърся отговорност!

— Ами като не искахте да им дадете ключа...

— Защо ще им давам ключа? Това си е моят ключ. Личният ми ключ. А това е личната ми стая. Личната ми стая, в която казвам на полицаите: „Махайте се“, а те не се махат.

— В крайна сметка, мисис Николетис, има убийство, не забравяйте. След убийство човек трябва да се примири с някои неща, които може да не са особено приятни при по-обикновени обстоятелства.

— Плюя на убийството! — рече мисис Николетис. — Малката Силия се самоубива. Има някаква глупава любовна история и взима

отрова. Такива неща стават постоянно. Тези момичета са толкова глупави, когато става дума за любов. Като че ли любовта има някакво значение! Една година, две години — и всичко свършва. Голямата страст! Всички мъже са еднакви! Само че тези глупави момичета не знаят това. Взимат приспивателно или някаква друга отрова, отварят кранчето на газта и става твърде късно.

— Е — рече мисис Хабърд, като се върна в самото начало на разговора, — на ваше място не бих се безпокоила повече за това.

— Само че не сте на мое място. Но аз, аз трябва да се безпокоя! За мен вече не е безопасно.

— Безопасно ли? — мисис Хабърд я погледна изненадано.

— Това беше личният ми шкаф. Никой не знаеше какво има в личния ми шкаф. Не исках и те да знаят, а сега те знаят. Много съм разтревожена. Могат да си помислят... какво ще си помислят?

— Кого разбирате под „те“?

Мисис Николетис сви широките си, красиви рамене и погледна навъсено.

— Вие не разбирате — рече тя, — но аз съм разтревожена. Много разтревожена.

— По-добре е да ми кажете — рече мисис Хабърд. — Тогава сигурно ще успея да ви помогна.

— Слава Богу, че не спя тук — каза мисис Николетис. — Всички ключалки тук са еднакви; с един ключ могат да се отворят всички врати. Слава Богу, че не спя тук.

Мисис Хабърд каза:

— Мисис Николетис, ако се страхувате от нещо, не е ли по-добре да ми кажете?

Мисис Николетис ѝ хвърли бегъл поглед с тъмните си очи, след което пак се загледа встрани.

— Сама го казахте — рече тя уклончиво. — Сама казахте, че в тази къща има убийство и затова е естествено някой да е разтревожен. Кой ще е следващият? Човек дори не знае кой е убиецът. Това е, защото в полицията са толкова глупави, а може и да са подкупени.

— Всичко това са глупости и вие го знаете — каза мисис Хабърд. — Кажете ми обаче — имате ли някаква истинска причина за безпокойство?

Мисис Николетис изпадна в едно от нейните настроения:

— А, значи вие си мислите, че няма причина за безпокойство, така ли? Вие знаете най-добре, както винаги! Вие знаете всичко! Вие сте великолепна — снабдявате, ръководите, харчите безразборно пари за храна така, че студентите ви обожават, а сега искате да се грижите и за моите работи! Само че това — не! Моите работи си ги пазя за себе си и никой няма право да си пъха носа в тях, чувате ли, любопитнице такава?

— Както ви е угодно — рече мисис Хабърд гневно.

— Вие сте шпионка... винаги съм го знаела.

— И какво шпионирам?

— Нищо — отвърна мисис Николетис. — Тук няма нищо за шпиониране. Ако мислите, че има нещо, това е, защото вие сте го направили. Ако за мен се говорят лъжи, ще знам от чия уста са излезли.

— Ако желаете да напусна — каза мисис Хабърд, — просто трябва да го кажете.

— Не, никакво напускане. Забранявам. Не и в този момент. Не и когато имам всичките тези тревоги с полицията, с убийството и всичко останало — няма да ви позволя да ме изоставите!

— Е, добре — рече мисис Хабърд безпомощно. — Наистина обаче е много трудно да се разбере какво искате. Понякога си мисля, че и вие самата не знаете. По-добре легнете в леглото ми и поспете.

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

Еркюл Поаро слезе от едно такси на Хикъри Роуд 26.

Вратата му отвори Джеронимо, който го поздрави като стар приятел. В салона имаше един полицай, затова Джеронимо вкара Поаро в дневната и затвори вратата.

— Ужасно — прошепна той, докато помагаше на Поаро да си съблече палтото. — През цяло време има полиция тук! Задават въпроси, ходят насам-натам, гледат в шкафове, гледат в чекмеджета, дори в кухня на Мария влизат. Мария много ядосана. Тя казва, че иска удари полицай с точилка, но аз казва, по-добре не. Аз казва полицаи не обичат бъдат удряни с точилка и направят още поразии, ако Мария стори това.

— Правилно сте преценили — рече Поаро одобрително. — Свободна ли е мисис Хабърд в момента?

— Ще заведе вас горе при нея.

— Само за момент — спря го Поаро. — Спомняте ли си деня, в който изчезнаха няколко електрически крушки?

— О, да, спомня си. Но това отдавна била. Преди един... два... три месеца.

— Кои точно електрически крушки бяха взети?

— Една в салон и една във всекидневна, мисля. Някой правил шега. Взел всички крушки.

— Не си ли спомняте точната дата?

Джеронимо зае театрална поза, докато мислеше.

— Не помня — каза той. — Но мисля, че било в ден, когато полицай дошъл, веднъж през февруари.

— Полицай ли? Защо е идвал полицай тук?

— Дошъл да види мисис Николетис за един студент. Много лош студент, идва от Африка. Не работи. Ходи на трудова борса, взима социална помощ, после има жена и тя излиза с други мъже за него. Това много лошо. Полиция не харесва това. Всичко това в Манчестър, мисля, или Шефилд. После той избягал оттам и идва тук, но полиция

идва след него и те говорят с мисис Хабърд за него. Да. И тя казва, той няма стои тук, защото тя него не харесва и тя него отпрати.

— Разбирам. Опитвали са се да го проследят.

— Моля?

— Опитвали са да го намерят ли?

— Да, да, точно така. Те намират него и слагат в затвор, защото той живее на гръб на жена, а да се живееш на гръб на жена не трябва. Това тук почтена къща. Нищо такова тук.

— И в този ден ли изчезнаха крушките?

— Да. Защото аз цъка ключ и нищо не става. И аз влиза във всекидневна и няма крушка, и аз гледа в чекмедже за резервна и вижда — всички крушки взети. После аз отива в кухня и пита Мария дали тя знае къде резервни крушки, но тя ядосана, защото не обича полиция идва и тя казва, че резервни крушки не нейна работа, затова аз носи свещи.

Поаро изслуша тази история, докато следваше Джеронимо нагоре по стълбите към стаята на мисис Хабърд.

Той беше посрещнат топло от мисис Хабърд, която изглеждаше уморена и измъчена. Тя веднага му подаде лист хартия.

— Направих, каквото можах, мосю Поаро. Записах тези неща в подходящия ред, но и сега не мога да кажа, че всичко е сто процента точно. Нали разбирате, много е трудно да си спомниш за нещо от преди месеци, когато се е случило едно, друго или трето събитие.

— Безкрайно съм ви признателен, мадам. Как е мисис Николетис?

— Дадох ѝ успокоително и се надявам, че сега спи. Вдигна страхотен шум заради заповедта за обиск. Отказа да отвори шкафа в нейната стая, инспекторът го разби и оттам изпопадаха празни бутилки от бренди.

— О! — възкликна Поаро тактично.

— Кое то наистина обяснява много неща — рече мисис Хабърд. — Не мога да си представя как по-рано не ми е дошло наум, след като съм виждала толкова много пиене в Сингапур. Всичко това обаче надали ви интересува.

— Всичко ме интересува — каза Поаро.

Той седна и се зае да изучава списъка, който му подаде мисис Хабърд.

— А! — рече той след минута-две. — Виждам, че сега раницата е начело на списъка.

— Да. Не беше особено важно, но сега определено си спомням, че се случи преди бижутата и изчезването на останалите неща. Всичко беше доста объркано, защото имахме проблеми с един от цветнокожите студенти. Напусна един или два дни преди това да се случи и отначало го възприех като отмъщение от негова страна, преди да си замине. Имаше... ами... малък проблем.

— А, Джеронимо ми разказа нещо подобно. Разбрах, че чук е идвала полиция, нали?

— Да, изглежда, че са имали запитване от Шефилд или Бирмингам, или отнякъде другаде. Доста голям скандал беше. Неморални доходи и тям подобни. По-късно го дадоха под съд за това. Всъщност той стоя тук само три-четири дни. Не ми хареса характерът му, лекомисленото му поведение, затова му казах, че стаята му е ангажирана и той трябва да напусне. Съвсем не бях изненадана, когато дойде полицията. Разбира се, не можах да им кажа къде е отишъл, но все пак хванаха следите му.

— И после вие намерихте раницата?

— Да, като че ли... трудно ми е да си спомня. Виждате ли, Лен Бейтсън се канеше да тръгва на автостоп и никъде не можеше да намери раницата си. Вдигна страхотна врява, всички търсихме много и най-накрая Джеронимо я намери, набутана зад бойлера и цялата накъсана на ленти. Странна работа. Толкова любопитно и толкова безсмислено, мосю Поаро.

— Да — съгласи се. Поаро. — Любопитно и безсмислено.

Той помълча около минута.

— И в същия ден, когато дойде полицията, за да разследва онзи африкански студент, изчезнаха няколко електрически крушки — поне така ми каза Джеронимо. В същия ден ли беше?

— Ами не мога да си спомня точно. Да, да, мисля, че сте прав, защото си спомням, че слизахме по стълбите с инспектора от полицията и влязохме във всекидневната, където имаше свещи. Искрахме да попитаме Акибомбо дали другият младеж бе говорил с него въобще и дали му беше казал къде отива.

— Кой друг беше във всекидневната?

— О, мисля, че повечето студенти се бяха върнали по това време. Беше вечерта, нали разбирате, около шест часа. Попитах Джеронимо за крушките и той ми каза, че са взети. Попитах го защо не ги е сменил и той ми отговори, че крушките ни са свършили. Доста се нервирах, тъй като това приличаше на глупава и нелепа шега. Помислих го за шега, а не за кражба, но бях доста изненадана, че нямаме повече крушки, тъй като обикновено държим доста резервни. Въпреки това тогава не го приех на сериозно, мосю Поаро.

— Крушките и раницата — каза Поаро замислено.

— Все пак ми се струва възможно — каза мисис Хабърд — тези две случки да нямат връзка с неблагоприятната постъпка на бедната малка Силия. Не забравяйте, че тя съвсем искрено отричаше въобще да е пипала раницата.

— Да, да, така е. Колко скоро след това започнаха кражбите?

— Боже мой, мосю Поаро, нямате представа колко ми е трудно да си спомня всичко това. Я да видя... беше през март, не, февруари... края на февруари. Да, да, мисля, че Женевиев каза, че си е изгубила гривната седмица след това. Да, между двадесети и двадесет и пет февруари.

— И след това кражбите продължиха горе-долу редовно, така ли?

— Да.

— И тази раница беше на Лен Бейтсън, нали?

— Да.

— И той беше доста ядосан заради нея, така ли?

— Е, не бива да съдите по това, мосю Поаро — рече мисис Хабърд с лека усмивка. — Лен Бейтсън просто си е такова момче, нали разбирате. Добросърдечен, щедър, мил до наивност, но има избухлив характер.

— Какво представляваше тази раница, нещо специално ли?

— О, не, беше си съвсем обикновена.

— Можете ли да ми покажете някоя като нея?

— Ами да, разбира се. Мисля, че Колин има такава, съвсем същата. Найджъл също... всъщност и Лен има сега друга, защото се наложи да отиде и да си купи нова. Студентите обикновено си ги купуват от магазина на края на улицата. Много добро място е за най-различно къмпингово оборудване и екипировка за пътуване на

автостоп. Шорти, спални чували, всякакви такива неща. И много евтино... много по-евтино, отколкото в който и да е от големите магазини.

— Ще мога ли да видя една от тези раници, мадам?

Мисис Хабърд услужливо го заведе до стаята на Колин Макнаб.

Самият Колин не беше там, но мисис Хабърд отвори гардероба, наведе се, взе раницата и я подаде на Поаро.

— Заповядайте, мосю Поаро. Тази е съвсем същата като онази, която изчезна и която намерихме цялата нарязана.

— Доста рязане е паднало — промърмори Поаро, опипвайки преценяващо раницата. — Човек не може да накълца такова нещо с малка ножичка.

— О, не, не е това, което си мислите... ами... да го направи момиче например. Според мен е била необходима сила. Сила и... злоба, нали разбирате.

— Разбирам, да, разбирам. Не е приятно. Не е приятно да се мисли за това.

— После пък, когато намериха шала на Валъри, също разкъсан на парчета, ами, стори ми се... как да кажа... проява на неуравновесен човек.

— А — каза Поаро, — според мен тук грешите, мадам. Мисля, че в тази работа няма нищо неуравновесено. Мисля, че има цел и смисъл, и, защо да не го наречем, методичност.

— Е, сигурно разбирате повече от тези работи, отколкото аз — рече мисис Хабърд. — Цялата тази работа обаче никак не ми харесва. Доколкото мога да преценя, имаме доста приятна група студенти тук и много ще ми е мъчно, ако... Някой от тях е... ами, във всеки случай не е това, което си мисля за него или за нея.

Поаро се приближи до прозореца. Той го отвори и излезе на старомодния балкон. Стаята гледаше към задната част на къщата. Под нея имаше малка, мрачна градинка.

— Тук е по-тихо, отколкото отпред, предполагам? — допита той.

— В известен смисъл. Но Хикъри Роуд не е особено шумна улица, а от тази страна се чуват всичките котки през нощта. Вият, нали разбирате, и събарят капациите на боклукчийските кофи.

Поаро погледна надолу към четирите очукани кофи за смет и другите вехтории, нахвърляни в задния двор.

— Къде е постройката на парното?

— Онази врата води към нея, там долу, до склада за въглища.

— Разбирам.

Той погледна замислено надолу.

— Чии стаи още гледат насам?

— Найджъл Чапмън и Лен Бейтсън са в съседната стая.

— А освен тях?

— Ами това е другото крило... стаите на момичетата. Първа е стаята, която заемаше Силия, след това е на Елизабет Джонсън, после на Патриша Лейн. Валъри и Джийн Томлинсън имат стаи, които гледат към улицата.

Поаро кимна и влезе обратно в стаята.

— Доста е спретнат този младеж — измърмори той, докато оглеждаше преценящо наоколо.

— Да, стаята на Колин винаги е много подредена. Някои от момчетата живеят в ужасен безпорядък — рече мисис Хабърд. — Трябва да видите стаята на Лен Бейтсън. — После добави извинително: — Обаче той е добро момче, мосю Поаро.

— Казвате, че тези раници са купени от магазина накрая на улицата?

— Да.

— Как се казва магазинът?

— Наистина, мосю Поаро, като ме разпитвате така, не мога да си спомня. Мисля, че Мабърли. Или пък Келсо. Не, знам, че името не звучи по този начин, но нещо подобно се върти в главата ми. Вижте, имах познати на име Келсо и друга на име Мабърли, и те доста си приличаха.

— А — рече Поаро, — това е една от причините някои неща толкова да ме привличат. Невидимата връзка.

Той погледна още веднъж през прозореца надолу към градинката, след това си взе довиждане с мисис Хабърд и напусна къщата.

Тръгна надолу по Хикъри Роуд, стигна до ъгъла и зави по главната улица. Не му беше трудно да разпознае магазина, описан от мисис Хабърд. На витрината имаше голямо разнообразие от кошници за пикник, раници, термоси, всякакви видове спортна екипировка, шорти, якета, тропически шлемове, палатки, бански костюми, фарове

и светлини за велосипеди; всъщност всичко необходимо за младежи, занимаващи се със спорт. Името на магазина, забеляза той, не беше нито Мабърли, нито Келсо, а Хикс. След внимателно изучаване на стоките, изложени на витрината, Поаро влезе и се представи като желаещ да закупи раница за въображаемия си племенник.

— Той прави „льо кемпинг“, вие разбирате — каза Поаро с възможно най-чуждестранния си акцент. — Той върви с други студенти пеша и всичко, което му трябва, носи на своя гръб и колите, и камионите, които минават, го качват.

Собственикът — дребно, услужливо човече с жълтеникавочервена коса — отговори с готовност:

— Пътува на стоп, значи — рече той. — В днешно време всички го правят. Сигурно автобусите и влаковете губят много пари. Някои от тия младежи обикалят на стоп цяла Европа. Значи искате раница, сър. Най-обикновена раница, така ли?

— Така мисля. Имате ли различни видове?

— Ами имаме една-две по-леки за жени, но в общи линии продаваме тази. Добра, здрава, издържа на всякакво време и наистина е доста евтина, въпреки че аз ви го казвам.

Той показа една брезентова раница, която беше, доколкото Поаро можа да прецени, точно копие на онази, която му показаха в стаята на Колин. Поаро я огледа, зададе още няколко екзотични и излишни въпроса и приключи, като заплати покупката.

— Да, продаваме доста от тези — рече мъжът, след като я опакова.

— Тук наоколо живеят доста студенти, нали?

— Да, в този квартал има много студенти.

— Има едно общежитие наблизко, мисля, че е на Хикъри Роуд.

— О, да, продадох няколко раници на младите господа там. И на младите дами. Обикновено идват тук за всякаква екипировка, която им трябва, преди да заминат. Цените ми са по-ниски, отколкото в големите магазини. Заповядайте, сър, и съм сигурен, че племенникът ви ще остане доволен от подаръка, защото ще му свърши чудесна работа.

Поаро му благодари и си тръгна с пакета.

Успя да направи само две крачки, когато почувства нечия ръка върху рамото си. Беше инспектор Шарп.

— Точно вас търсех — каза Шарп.

— Завършихте ли с обиска на къщата?

— Претърсих къщата, но не знам дали съм свършил кой знае колко. Тук наблизко има едно местенце, където можеш да получиш сносен сандвич и чаша кафе. Елате с мен, ако не сте зает. Бих искал да поговорим.

Кафенето беше почти празно. Двамата мъже занесоха чиниите и чашите си до една маса в ъгъла. Там Шарп разказа резултатите от разпита на студентите.

— Единственият човек, срещу когото имаме някакви улики, е младият Чапмън — каза той. — Дори прекалено много улики. Три порции отрова минава през ръцете му! Само че няма причина да смятаме, че е хранел някаква неприязън към Силия Остин, освен това се съмнявам, че щеше да е толкова откровен за заниманията си, ако беше наистина виновен.

— Въпреки това се откриват и други възможности.

— Да, да. Да остави тези неща да се въргалят в чекмеджето му! Глупаво момче!

Той продължи с Елизабет Джонстън и нейния разказ за това, което ѝ каза Силия.

— Ако това, което казва, е вярно, то е от значение.

— От голямо значение — съгласи се Поаро.

— „Утре ще зная повече“ — цитира инспекторът.

— Само че това утре не настъпи за бедното момиче. Вашето претърсване на къщата... даде ли някакъв резултат?

— Имаше едно-две неща, които бяха... как да кажа... неочаквани, може би.

— Като например?

— Елизабет Джонстън е член на комунистическата партия. Намерихме партийния ѝ билет.

— Да — каза Поаро замислено. — Това е интересно.

— Човек не би допуснал — рече инспектор Шарп. — Аз самият не го предполагах, докато не я разпитах вчера. Това момиче е човек с характер.

— Склонен съм да мисля, че е ценно допълнение за партията — каза Еркюл Поаро. — Тя е млада жена с необикновен интелект, според мен.

— Беше ми интересно — продължи инспектор Шарп, — тъй като тя очевидно никога не парадирва с тези симпатии. Мълчала си е за тях на Хикъри Роуд. Едва ли има важна връзка със случая на Силия Остин, искам да кажа... но трябва да се има едно наум.

— Какво друго открихте?

Инспектор Шарп сви рамене.

— Мис Патриша Лейн има в чекмеджето си носна кърпичка, изпоцапана със зелено мастило.

Веждите на Поаро подскочиха.

— Зелено мастило ли? Патриша Лейн! Значи може би тя е взела мастилото и го е разпяла върху листовите на Елизабет Джонстън, след което си е измила ръцете. Но сигурно...

— Сигурно не е искала да подозират скъпия й Найджъл — завърши мисълта му инспектор Шарп.

— Човек не би помислил. Разбира се, някой друг би могъл да сложи кърпичката в чекмеджето й...

— Напълно вероятно.

— Нещо друго?

— Ами — Шарп се замисли за момент, — изглежда, че бащата на Лен Бейтсън е в психиатричната болница „Лонгуит Вейл“ като освидетелстван пациент. Не вярвам това да е от някакво особено значение, но...

— Значи бащата на Лен Бейтсън е луд. Може би е без значение, както казвате, но това е факт, който трябва да се запомни. Дори би било интересно да разберем каква мания е развил.

— Бейтсън е симпатичен младеж — рече Шарп, — но, разбира се, настроенятията му са леко... хм... неконтролируеми.

Поаро кимна. Внезапно той ясно си спомни Силия Остин да казва: „О, не съм я нарязала аз. Това бе само моментно избухване.“ Откъде е знаела, че е само моментно избухване? Виждала ли е Лен Бейтсън да кълца раницата? Думите на ухиления Шарп го върнаха към реалността:

— А мистър Ахмед Али има изключително порнографска литература и пощенски картички, което показва защо той излезе от кожата си при обиска.

— Без съмнение имаше много протести, нали?

— И още как. Една францужойка на практика изпадна в истерия, а един индиец, мистър Чандра Лал, заплаши, че ще направи международен въпрос от това. Сред неговите вещи имаше няколко подривни памфлета — обичайната аматьорска работа — а един от Западна Африка имаше няколко страховити сувенира и фетиши. Да, заповедта за обиск действително показва странната част на човешката природа. Чухте ли за мисис Николетис и личния ѝ шкаф.

— Да, чух за това.

Инспектор Шарп се ухили.

— Никога не съм виждал толкова празни бутилки от бренди през живота си! Само как побесня!

Той се разсмя, после внезапно стана сериозен.

— Само че не намерихме това, за което отидохме — каза той. — Нямахме други паспорти, освен напълно легалните.

— Не би следвало да очаквате такова нещо като фалшив паспорт да бъде оставено на показ, *top secret*. Досега не сте имали случай, нали, да направите официално посещение на Хикъри Роуд във връзка с паспорт? През последните шест месеца, да кажем?

— Не. Ще ви кажа единствения случай, когато се завъртяхме там... през времето, което споменахте.

Той му разказа с подробности.

Поаро го изслуша намръщено.

— Във всичко това няма смисъл — каза той. Поклати глава. — Нещата ще придобият смисъл само ако започнем отначало.

— Какво наричате начало, Поаро?

— Раницата, приятелю — рече Поаро меко. — Раницата. Всичко е започнало от една раница.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

I.

Мисис Николетис изкачи стъпалата на мазето, където току-що бе успяла напълно да вбеси и Джеронимо, и темпераментната Мария.

— Лъжци и крадци — каза мисис Николетис с висок и тържествуващ глас. — Всички италианци са лъжци и крадци!

Мисис Хабърд, която в момента слизаше по стълбите, въздъхна раздразнено.

— Не бива — рече тя — да ги притеснявате точно когато приготвят вечерята.

Мисис Хабърд потисна язвителния отговор, който беше на езика ѝ.

— Ще дойда, както обикновено, в понеделник — каза мисис Николетис.

— Да, мисис Николетис.

— И, ако обичате, първата ви работа в понеделник сутринта е да намерите някой, който да оправи вратичката на шкафа ми. Сметката за поправката изпратете на полицията, нали разбирате? На полицията.

Мисис Хабърд изглежда се двоумеше.

— Освен това искам нови електрически крушки да се сложат в тъмните коридори... и да бъдат по-силни. Коридорите са прекалено тъмни.

— Вие казахте, че специално за коридорите искате по-слаби крушки... за икономия.

— Това беше миналата седмица — отсече мисис Николетис. — Сега е различно. Сега гледам през рамо и се питам: „Кой върви след мен?“

Драматизираше ли работодателката ѝ, питаше се мисис Хабърд, или наистина се страхуваше от нещо или някого? Мисис Николетис имаше навика да преувеличава всичко, затова никога не можеше да се определи доколко може да се разчита на твърденията ѝ.

Мисис Хабърд попита със съмнение:

— Сигурна ли сте, че трябва да се приберете сама? Искате ли да ви придружа?

— Мога да ви кажа, че там ще бъда в безопасност, за разлика оттук!

— Но от какво се страхувате? Ако знаех, може би...

— Не е ваша работа. Нищо няма да ви кажа. Смятам за неприемливо непрекъснато да ми задавате въпроси.

— Съжалявам. Сигурна съм, че...

— Сега пък се обидихте! — Мисис Николетис я дари с лъчезарна усмивка. — Лоша съм и груба, да, само че имам твърде много грижи. И помнете, че ви вярвам и разчитам на вас. Какво щях да правя без вас, скъпа мисис Хабърд, наистина не знам. Ето, пращам ви въздушна целувка. Приятна събота и неделя. Лека нощ.

Мисис Хабърд я гледаше, докато тя мина през входната врата и я затвори след себе си. Давайки воля на чувствата си с доста неуместното „Да, действително!“, мисис Хабърд се запъти към кухненските стълби.

Мисис Николетис слезе по предните стъпала, излезе през портала и сви наляво. Хикъри Роуд беше доста широка улица. Къщите по нея бяха изтеглени назад в градините. В края на улицата, на няколко минути път пеша от номер 26, се намираще една от главните лондонски артерии, по която бучаха автобуси. В края на улицата се виждаха светлините на колите и една кръчма на ъгъла, „Дъ Куинс Неклър“. Като хвърли още един бегъл поглед, тя малко гузно се шмугна в пивницата.

След като изпи двойното бренди, което си поръча, настроението ѝ се възвърна. Вече не приличаше на изплашената и притеснена жена отпреди малко. Неприязънта ѝ към полицията обаче не намалю. Тя си мърмореше под носа: „Гестаповци! Ще ги накарам да ми платят. Да, ще ми платят!“ и допиваше питието си. Поръча си още едно и потъна в мисли за последните събития. За нещастие, за голямо нещастие полицията беше така нетактична да открие тайните ѝ запаси и въобще беше излишно да се надява, че вестта за това няма да се разнесе сред студентите. Мисис Хабърд може би щеше да прояви дискретност, а може би — не, защото, в действителност, може ли човек да вярва на всички? Тези неща винаги се разчуват. Джеронимо знаеше. Той сигурно вече е казал на жена си, тя ще каже на чистачките и така ще продължи до...

Тя рязко подскочи, когато един глас зад нея каза:

— Я виж, мисис Ник, не знаех, че наобикаляте насам.

— А, ти ли си това — рече тя. — Помислих, че...

— За кого ме взехте? За големия и страшен вълк ли? Какво пиете? Ще ви поръчам още едно.

— О, имам много проблеми — обясни мисис Николетис с достойнство. — Полицаяте претърсват къщата ми, подплашиха всички. Бедното ми сърце. Трябва да внимавам със сърцето. Не си падам по пиенето, но отвън се почувствах малко изтощена и реших, че малко бренди.

— Няма по-добро нещо от брендите. Заповядайте.

* * *

Мисис Николетис напусна „Дъ Куинс Неклъс“ малко по-късно, ободрена и напълно щастлива. Реши, че няма да вземе автобус. Толкова приятна вечер, а и въздухът щеше да ѝ подейства добре. Походката ѝ не беше нестабилна, само малко несигурна. Едно бренди по-малко може би щеше да е по-разумно, но въздухът скоро ще прочисти главата ѝ. В края на краищата, защо една дама да не си пийва кротко в стаята си от време на време? Какво лошо има в това? Не е като да се е оставяла някой да я види пияна. Пияна ли? Разбира се, че никога не се е напивала. Все едно, ако не им харесва; а ако продължават да я тормозят, тя бързо ще им покаже къде им е мястото! Тя знае това-онова, нали? Стига да иска да се разприказва! Мисис Николетис вирна войнствено глава и рязко свърна, за да избегне един стълб, който заплашително се бе приближил към нея. Без съмнение, леко ѝ се виеше свят. Дали да не се облегне на стената за малко? Да затвори очи за минута-две...

* * *

Полицаят Бот беше спрял от мрачен на вид чиновник, докато обхождаше величествено своя участък.

— Тук има една жена, господин полицай. Наистина... изглежда ѝ е прилошало... или нещо такова. Лежи неподвижно.

Полицаят Бог насочи енергичната си крачка в тази посока и се спря над отпуснатото тяло. Силна миризма на бренди потвърди подозренията му.

— Припаднала е — рече той. — Пияна. Добре, не се притеснявайте, сър, ние ще се погрижим.

II.

Еркюл Поаро, привършил с неделната си закуска, грижливо заличи всички следи от сутрешната чаша шоколад от мустаците си и мина във всекидневната.

Чинно подредени, на масата лежаха четири раници, всяка с цената, прикрепена към нея — резултат от инструкциите, дадени на Джордж. Поаро извади от опаковката раницата, с която се беше сдобил предния ден и я прибави към другите. Резултатът беше интересен. Раницата, купена от мистър Хикс, по нищо не отстъпваше на артикулите, закупени от Джордж от различни други магазини. Само че определено беше по-евтина.

— Интересно — каза Еркюл Поаро. Той се вгледа в раниците.

След това ги изучи в подробности. Отвътре и отвън, обърна ги наопаки, опипа шевовете, джобовете, дръжките. После стана, отиде в банята и се върна оттам с малко, остро ножче за мазоли. Като обърна наопаки раницата, която бе купил от мистър Хикс, той атакува дъното ѝ с този инструмент. Между подплатата и дъното имаше парче твърд пълнеж, доста наподобяващ по вид велпапе. Поаро погледна разчленената раница с голям интерес. След това нападна другите раници.

Най-сетне се отдръпна и обгърна с поглед разрушенията, които току-що бе сътворил. После придърпа телефона към себе си и не след дълго успя да се свърже с инспектор Шарп.

— *Ecoutez, mon cher*^[1] — каза той. — Искам да знам само две неща.

Нещо подобно на кикот долетя от инспектор Шарп.

— За коня зная две неща, едното е соленичка шега — каза той през смях.

— Моля? — запита Еркюл Поаро изненадано.

— Нищо, нищо. Просто стихче, което знаех навремето. Кои са двете неща, които искате да научите?

— Вчера споменахте за някакви полицейски разследвания, правени на Хикъри Роуд през последните три месеца. Можете ли да ми

кажете датите, а също и часа, когато полицаи са били там?

— Да... хм... това няма да е трудно. Трябва да го има в архива. Само почакайте и ще погледна...

Скоро инспекторът се върна на телефона.

— Първото разследване е във връзка с индийски студент, разпространявал подривна пропаганда, осемнадесети декември миналата година, три часа следобед.

— Това е твърде отдавна.

— Разследване във връзка с Монтегю Джоунс, търсен във връзка с убийството на мисис Алис Коум от Кеймбридж, двадесет и четвърти февруари, пет и тридесет следобед. Разследване във връзка с Уилям Робинсън от Западна Африка, търсен от полицията в Шефилд, шести март, единадесет сутринта.

— А! Благодаря ви.

— Но ако мислите, че някой от тези случаи може да има връзка с...

Поаро го прекъсна:

— Не, нямат връзка. Интересувам се само по кое време на деня са правени.

— Какво кроите, Поаро?

— Дисекцирам раници, приятелю, много е интересно.

Той внимателно затвори телефона.

Извади от бележника си коригирания списък, който мисис Хабърд му връчи предния ден. Той гласеше:

- Раница (на Лен Бейтсън)
- Електрически крушки
- Гривна (на Женевиев)
- Диамантен пръстен (на Патриша)
- Пудриера (на Женевиев)
- Вечерна обувка (на Сали)
- Червило (на Елизабет Джонстън)
- Обици (на Вальри)
- Стетоскоп (на Лен Бейтсън)
- Ароматични соли за баня (?)
- Нарязан на парчета шал (на Вальри)

- Панталон (на Колин Макнаб)
  - Готварска книга (?)
  - Борова киселина (на Чандра Лал)
  - Брошка (на Сали)
  - Мастило, разляно върху записките на Елизабет
- (Това е всичко, което можах да направя. Не е абсолютно точно. Л. Хабърд)

Поаро остана загледан в него дълго време.

Той въздъхна и промърмори на себе си: „Да... определено... трябва да елиминираме нещата, които нямат значение.“ Той се досещаше кой би могъл да му помогне за това. Беше неделя. Повечето от студентите сигурно щяха да си бъдат у дома.

Той набра номера на Хикъри Роуд 26 и поиска да говори с мис Валъри Хобхауз. Дебел, доста гърлен глас изрази съмнение дали тя вече е станала, но каза, че ще отиде да провери.

Скоро чу нисък, дрезгав глас:

— На телефона е Валъри Хобхауз.

— Еркюл Поаро се обажда. Помните ли ме?

— Разбира се, мосю Поаро. Какво мога да направя за вас?

— Бих искал, ако е възможно, да проведе кратък разговор с вас?

— Разбира се.

— В такъв случай мога ли да намина към Хикъри Роуд?

— Да, ще ви очаквам. Ще кажа на Джеронимо да ви доведе в моята стая. В неделя тук няма голяма възможност за уединение.

— Благодаря ви, мис Хобхауз. Много съм ви задължен.

Джеронимо му отвори вратата тържествено, след това, кланяйки се, заговори с обичайния си конспиративен тон.

— Аз води вас горе при мис Валъри много тихо. Тихо, шшт-шшт.

С пръст на устните, той поведе Поаро към една стая с прилични размери и с изглед към Хикъри Роуд. Беше мебелирана с вкус и разумен разкош като спалня всекидневна. Сгъваемият диван беше покрит с износен, но красив персийски килим, имаше и едно привлекателно орехово бюро от епохата на кралица Ан, което, Поаро прецени, надали беше от оригиналното обзавеждане на Хикъри Роуд 26.

Валъри Хобхауз стоеше, готова да го посрещне. Изглеждаше уморена, помисли си той, а под очите ѝ имаше тъмни кръгове.

— *Mais vous êtes très bien ici*^[2] — добави Поаро, след като я поздрави. — Много е изискано. Има атмосфера.

Валъри се усмихна.

— От доста време съм тук — отвърна тя. — Две години и половина. Почти три. Повече или по-малко съм се окопала тук и имам някои мои вещи.

— Вие не сте студентка, нали, мадмоазел?

— О, не. Аз работя.

— В една... козметична фирма, нали?

— Да, аз съм един от закупчиците на Сабрина Феър — това е козметичен салон. Всъщност имам малък дял в бизнеса. Занимаваме се и с някои странични дейности, освен козметиката. Аксесоари, такива неща. Малки новости от Париж. С това се занимавам аз.

— Значи доста често пътувате до Париж и континента?

— О, да, поне веднъж месечно, понякога и по-често.

— Трябва да ми простите — рече Поаро, — ако ви се струва, че проявявам любопитство.

— Защо не? — спести му приказките тя. — В обстоятелствата, в които се намираме, всички трябва да се примирим с любопитството. Вчера отговорих на доста въпроси на инспектор Шарп. Ако ми позволите да се досетя, сякаш ще предпочетете стол с права облегалка, мосю Поаро, отколкото ниско кресло.

— Завидна проникателност, мадмоазел — Поаро седна внимателно и изправено в стола с висока облегалка и дръжки за ръцете.

Валъри седна на дивана. Предложи му цигара, взе една и за себе си и я запали. Той я изучи с известно внимание. Тя притежаваше нервна, доста необуздана арогантност, която го привличаше повече, отколкото обикновеният и конвенционален добър външен вид. Интелигентна и привлекателна млада жена, помисли си той. Зачуди се дали нервността ѝ беше резултат от скорошното полицейско разследване или просто бе част от характера ѝ. Спомни си, че бе мислил за нея по същия начин онази вечер, когато бе дошъл на вечеря.

— Инспектор Шарп ви е разпитвал, така ли? — попита той.

— Да, точно така.

— И вие му казахте всичко, което знаете?

— Разбира се.

— Чудя се — каза Поаро, — дали това е вярно.

Тя го погледна с иронично изражение.

— Но щом не сте чули отговорите, които дадох на инспектор Шарп, не можете да съдите — рече тя.

— А, не. Това е само една от малките ми идейки. Имам си ги, нали знаете... моите малки идейки. Те са тук — той се потупа по главата.

Можеше да се забележи, че Поаро, както понякога го правеше, умишлено се правеше на шарлатанин. Вальри обаче не се усмихна. Тя го гледаше прямо. Когато проговори, това стана с известна рязкост:

— Защо да не започнем направо, мосю Поаро? — попита тя. — Наистина не зная накъде биете.

— Но, разбира се, мис Хобхауз.

Той извади от джоба си малък пакет.

— Предполагам, че можете да отгатнете какво е това.

— Не съм ясновидка, мосю Поаро. Не мога да виждам през хартия и обвивки.

— Тук се намира — каза Поаро, — пръстенът, който беше откраднат от Патриша Лейн.

— Годежният пръстен ли? Имам предвид годежния пръстен на майка й? Но защо е във вас?

— Помолих я да ми го заеме за ден-два.

Веждите на Вальри отново се повдигнаха изненадано нагоре.

— Аха — отбеляза тя.

— Пръстенът ме заинтригува — рече Поаро. — Заинтригува ме изчезването му, неговото повторно появяване и още нещо. Затова помолих мис Лейн да ми го заеме. Тя се съгласи с готовност. Веднага го занесох на един приятел златар.

— Така ли?

— Помолих го да ме осведоми за диаманта върху него. Доста голям камък, ако си спомняте заобиколен от двете страни с по-малки камъни. Спомняте ли си, мадмоазел?

— Така мисля. Всъщност не си го спомням много добре.

— Но вие сте го държали, нали? Той е бил във вашата чиния със супа.

— Да, наистина! О, да, това го помня. За малко да го глътна — Валъри кратко се изсмя.

— Както казах, занесох пръстена на един приятел златар и го попитах за диаманта. Знаете ли какво ми отговори той?

— Откъде да знам?

— Той ми отговори, че камъкът не е диамант, а просто цирконий. Бял цирконий.

— О! — Тя се вторачи в него. След това продължи, вече с малко неуверен глас: — Искате да кажете, че... Патриша е мислела, че е диамант, а то е било само цирконий или...

Поаро поклати глава.

— Не, нямам това предвид. Това е годежният пръстен, доколкото зная, на майката на Патриша Лейн. Семейството на мис Лейн е било заможно, поне преди да се въведат днешните данъци. В семейства като нейното се купуват скъпи годежни пръстени — с диамант или с друг скъпоценен камък. Убеден съм, че бащата на Патриша Лейн не би дал на майка ѝ нещо друго, освен скъп годежен пръстен.

— Що се отнася до това — каза Валъри, — напълно сте прав. Бащата на Патриша е бил доста богат човек.

— Следователно — продължи Поаро — изглежда, че камъкът е бил подменен с друг по-късно.

— Предполагам — каза Валъри, — че Пат е изгубила камъка, не е имала пари да го подмени с друг диамант и затова е сложила цирконий.

— Това не е изключено — каза Поаро, — но силно се съмнявам, че е станало така.

— Е, мосю Поаро, щом ще правим догадки, какво тогава, според вас, е станало?

— Според мен — каза Поаро — пръстенът е бил взет от мадмоазел Силия, диамантът е бил умишлено свален и подменен с цирконий, преди да бъде върнат.

Валъри се изправи на дивана.

— Смятате, че Силия е откраднала диаманта?

— Не — рече той. — Мисля, че сте го откраднали вие, мадмоазел.

Валъри Хобхауз рязко си пое дъх:

— А, така ли! — възкликна тя. — Според мен това е доста тъпо. Нямаме абсолютно никакви доказателства.

— О, не — прекъсна я Поаро. — Имам доказателство. Пръстенът беше върнат в чиния със супа. А аз вечерях тук един път. Забелязах начина, по който се сервира супата. Сервира се от супник на странична масичка. Следователно ако някой намери пръстен в чинията си за супа, той може да бъде поставен там само от човека, който сервира супата (в случая — Джеронимо), или от човека, чиято чиния за супа е това. Вие! Не мисля, че е бил Джеронимо. Мисля, че вие сте разиграли връщането на пръстена в супата по този начин, защото това ви е забавлявало. Вие притежавате, ако мога да направя тази констатация, подчертано драматично чувство за хумор. Да държите пръстена! Да възкликнете! Мисля, че задоволихте чувството си за хумор, мадмоазел, но не разбрахте, че по този начин се издавате.

— Това ли е всичко? — Валъри говореше с презрение.

— О, не, в никакъв случай не е всичко. Разбирате ли, когато Силия призна онази вечер, че тя е отговорна за кражбите тук, аз отбелязах няколко дребни момента. Когато говореше за този пръстен например, тя каза: „Не знаех колко е ценен. Веднага щом научих, успях да го върна.“ Откъде е знаела, мис Валъри? Кой ѝ е казал колко е ценен пръстенът? И после, говорейки за нарязания на парчета шал, малката мис Силия каза нещо от рода на: „Това нямаше значение, Валъри нямаше нищо против.“. Защо няма да имате нищо против, ако един хубав копринен шал, ваша собственост, е направен на парцали? Тогава останах с впечатлението, че цялата кампания с краденето на вещи и преструването на клептоманка, привличайки по този начин вниманието на Колин Макнаб, е била замислена за Силия от някой друг. Някой, по-интелигентен от Силия и с много по-големи действителни познания по психология. Вие сте ѝ казали, че пръстенът е ценен; вие сте го взели от нея и сте нагласили връщането му. По същия начин е било ваше и предложението да се накълца на парчета вашият шал.

— Всичко това са теории — каза Валъри, — доста пресилени при това. Инспекторът вече предположи, че аз съм накарала Силия да извърши всичко това.

— И вие какво му казахте?

— Казах му, че това са глупости — отговори Валъри.

— А какво ще кажете на мен?

Валъри го погледна изпитателно за момент. След това кратко се изсмя, загаси цигарата си, облегна се назад, пъхайки възглавничка зад гърба си, и каза:

— Прав сте. Аз я накарах.

— Мога ли да попитам защо?

Валъри каза нетърпеливо:

— О, от добрина, глупава добрина. Доброжелателна намеса. Горката Силия бродеше наоколо като призрак и копнееше за Колин, който въобще не я поглеждаше. Всичко изглеждаше толкова глупаво. Колин е от онези надут и самоуверени младежи, чиито глави са пълни с психология, комплекси, емоционални блокове и всичко останало, затова реших, че би било наистина много забавно да го насадим на пачи яйца и да го направим за смях. Както и да е, не можех да гледам как Силия се измъчва, затова я хванах, поговорих с нея, обясних ѝ в общи линии целия план и я накарах да се заеме с него. Тя беше малко нервна, струва ми се, що се отнася до всичко това, но същевременно и доста развълнувана. След това, разбира се, едно от първите неща, което прави малката идиотка, е да намери пръстена, който Пат забравила в банята и да го свие... едно наистина ценно произведение на бижутерското изкуство, за което ще се вдигне голяма патърдия, ще извикат полиция и цялата работа може да приеме сериозен обрат. Затова грабнах пръстена от нея, казах ѝ, че ще го върна по някакъв начин и я подтикнах в бъдеще да се придържа към брошки, козметика и някоя малка поразия на нещо мое, което не би я вкарало в беля.

Поаро пое дълбоко дъх.

— Това си мислех и аз — каза той.

— Сега ми се иска да не го бях правила — каза Валъри мрачно. — Но наистина ѝ желяех доброто. Звучи жестоко и е също като Джийн Томлинсън, но е така.

— Сега — рече Поаро, — стигаме до тази работа с пръстена на Патриша. Силия го дава на вас. Вие е трябвало да го намерите някъде и да го върнете на Патриша. Но преди да го върнете на Патриша... — Той млъкна за момент. — Какво стана?

Поаро забеляза пръстите ѝ, които нервно сплитаха и разплитаха ресните на шала около врата ѝ. Той продължи с още по-убедителен глас:

— Бяхте в затруднение, нали така?

Без да го поглежда, тя кимна леко с глава.

— Казах, че ще бъда откровена — рече тя, а в гласа ѝ се усещаше горчивина. — Моят проблем, мосю Поаро, е, че аз играя хазарт. Това е едно от нещата, които са вродени и с които не можеш да се пребориш. Ходя в един малък клуб в Мейфеър... о, не бива да ви казвам къде е... не искам заради мен да му устроят някое полицейско нападение или нещо такова. Просто ще приемем факта, че аз членувам там. В клуба има рулетка, бакара и всичко останало. Имах серия гадни загуби, една след друга. Пръстенът на Пат беше още у мен. Случайно минавах покрай магазин, в който имаше пръстен с цирконий. Помислих си: „Ако този диамант се замени с бял цирконий, Пат никога няма да забележи разликата!“ Човек никога не гледа внимателно пръстен, който познава наистина добре. Ако диамантът изглежда малко помътен, отколкото обикновено, човек си мисли, че му трябва почистване или нещо такова. Както и да е, имах импулс. Поддадох се. Откъртих диаманта и го продадох. Замених го с цирконий и същата вечер се престорих, че го намирам в супата си. Това също беше проклета глупост, съгласна съм. Ето! Сега знаете всичко. Но откровено ви казвам, че никога не съм искала Силия да бъде обвинена за това.

— Да, да, разбирам ви — Поаро кимна. — Просто една възможност, която ви се изпречва на пътя. Изглеждало е лесно и вие се заемате. Само че сте допуснали голяма грешка, мадмоазел.

— Това ми е ясно — каза Валъри сухо. След това с горчивина възкликна: — Да върви по дяволите! Има ли значение сега? Арестувайте ме, ако искате. Кажете на Пат. Кажете на инспектора. Кажете на целия свят! Но какво ще помогне това? Как ще ни помогне да разберем кой е убил Силия?

Поаро се изправи.

— Човек никога не знае — рече той — какво може да помогне, а какво — не. Човек трябва да премахне от пътя си толкова много пречки, които нямат значение и само объркват хода на нещата. За мен беше важно да разбера кой е вдъхновил малката Силия за ролята, която изигра. Сега знам това. Що се отнася до пръстена, предлагам ви вие самата да отидете при мис Патриша Лейн, да ѝ кажете какво сте направили и да изразите съответните чувства.

Валъри направи гримаса.

— Според мен това е, общо взето, добър съвет — рече тя. — Добре, ще отида при Пат и смирено ще поискам извинение. Пат е много свестен човек. Ще ѝ кажа, че когато отново мога да си го позволя, ще сменя диаманта. Това ли искате, мосю Поаро?

— Не ви го налагам, а просто ви съветвам.

Внезапно вратата се отвори и влезе мисис Хабърд.

Тя дишаше тежко и изражението на лицето ѝ накара Валъри да възкликне:

— Какво има, мамче? Какво се е случило?

Мисис Хабърд се строполи в един стол.

— Мисис Николетис...

— Мисис Ник ли? Какво ѝ има?

— О, Боже мой! Тя е мъртва.

— Мъртва ли? — Гласът на Валъри прозвуча дрезгаво. — Как? Кога?

— Изглежда, че са я намерили на улицата снощи... завели я в полицията. Мислели, че е... че е...

— Пияна ли?

— Предполагам...

— Да... тя е пила. Но както и да е... умряла е.

— Горката стара мисис Ник — каза Валъри. Ниският ѝ глас потрепери.

Поаро каза внимателно:

— Обичахте ли я, мадмоазел?

— Странно е, наистина. Понякога беше истински дявол, но да, обичах я. Когато дойдох тук за пръв път — преди три години — тя не беше толкова... толкова темпераментна, колкото стана по-късно. Беше добра приятелка, забавна, топлосърдечна. Много се промени през последната година.

Валъри погледна мисис Хабърд.

— Предполагам, че това е, защото започна да пие тайно... в стаята ѝ намериха много бутилки и прочее, нали?

— Да — мисис Хабърд се поколеба, след това избухна: — Аз съм виновна... да я пусна да се прибира сама снощи. Тя се страхуваше от нещо, разбирате ли!

— Страхуваше ли се?

Поаро и Валъри попитаха едновременно.

Мисис Хабърд кимна съкрушено. Мекото ѝ обло лице беше угрижено.

— Да, непрекъснато повтаряше, че не е в безопасност. Разпитвах я да ми каже от какво се страхува... а тя ме отрязваше. С нея човек никога не знае, разбира се, доколко преувеличава. Но сега... питам се...

Валъри рече:

— Не мислите, че тя... че тя също... че е била...

Тя млъкна с изражение на ужас в очите. Поаро попита:

— Какво казаха за причината на смъртта?

Мисис Хабърд отвърна мрачно:

— Не казаха. Ще има следствие... във вторник.

---

[1] Чуйте, приятелю (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Тук сте се подредили чудесно (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

В една тиха стая в новата сграда на Скотланд Ярд четирима мъже седяха около една маса.

Събранието се председателстваше от комисаря Уайлдинг от отдела за наркотици. До него седеше сержант Бел, млад човек с огромна енергия и оптимизъм, който доста приличаше на жадна за действие хрътка. Облегнат в стола си, тихо и нащрек седеше инспектор Шарп. Четвъртият човек бе Еркюл Поаро. Върху масата лежеше една раница.

Комисарят Уайлдинг замислено се почеса по брадичката.

— Интересна идея, мосю Поаро — каза той внимателно. — Да, това е интересна идея.

— Това е, както казах, просто една идея — отвърна Поаро.

Уайлдинг кимна.

— Очертахме общото положение — каза той. — Контрабандата продължава през цялото време, разбира се, под една или друга форма. Залавяме една банда, а след известно време всичко започва отново някъде другаде. Що се отнася до наркотиците, големи количества влязоха в страната през последната година и половина. Най-вече хероин, също и доста кокаин. Тук-там на континента има засечени няколко склада, френската полиция знае един-два начина, по които наркотиците влизат във Франция. Не е толкова сигурна обаче как излизат отново.

— Ще бъде ли вярно, ако кажа — попита Поаро, — че вашият проблем може да бъде грубо разделен на три части? Съществува проблемът с разпространението, съществува проблемът как стоката влиза в страната, съществува и проблемът кой в действителност движи работата и прибира голямата печалба?

— В общи линии бих казал, че това е така. Знаем доста неща за дребните пласьори и за това как се пласира стоката. Някои от пласьорите затваряме, някои оставяме на свобода с надеждата, че ще ни отведат до големите риби. Стоката се разпространява по най-

различни начини — нощни клубове, заведения, аптеки, някой и друг лекар, моделиери и фризьори на модни жени. Предава се на ръка по конните състезания, в антикварните галерии, понякога в претъпкани универсални магазини. Само че няма нужда да ви говоря за всичко това. Този аспект не е толкова важен. С него се справяме достатъчно добре. Имаме доста основателни подозрения за тези, които нарекох големите риби. Един или двама много уважавани богата господи, за които няма дори и сянка от съмнение. Те са много внимателни; никога не предават дрогата лично, а дребосъците дори не знаят кои са те. Но все някога някой от тях ще направи грешка. И тогава ще го хванем.

— Всичко това е така, както предполагам. Мен ме интересува третият проблем — как стоката попада в страната?

— А, ние сме остров. Най-обичаен е добрият изпитан път по море. Моторна лодка се промъква през Ламанша, тихо акостира някъде по източното крайбрежие или в малък залив на юг. Това за известно време успява, но рано или късно попадаме на следата на човека, който притежава лодката и, веднъж оказал се под подозрение, възможността му изчезва. Напоследък веднъж или два пъти дрогата пристигна с един от въздушните лайнери. Играят големи пари и понякога един от стюардите или някой от екипажа просто става жертва на слабата човешка природа. След това идват търговските вносители. Уважавани фирми, които внасят рояли или каквото искате! За известно време имат доста голям успех, но накрая обикновено ги спипваме.

— Ще се съгласите ли, че една от главните трудности при незаконната търговия е вносът от чужбина в страната?

— Определено. Дори нещо повече. От известно време насам сме доста загрижени. Пристига повече дрога, отколкото можем да държим под контрол.

— А какво ще кажете за другите неща, скъпоценностите например?

Сержант Бел се обади:

— Търговията с тях е доста оживена, сър. Контрабандни диаманти и други камъни идват от Южна Африка и Австралия, някои и от Далечния Изток. Потокът към нас е постоянен, но ние не знаем как става това. Онзи ден една млада жена, обикновен турист във Франция, при случайно запознанство била запитана дали ще вземе чифт обувки, които да пренесе през Ламанша. Не били нови, нищо за обмитяване,

просто обувки, които някой бил оставил. Без да подозира нищо, тя се съгласила. Случи се така, че узнахме за това. Токовете на обувките бяха кухи и пълни с необработени диаманти.

Комисарят Уайлдинг каза:

— А вие, мосю Поаро, по следите на какво сте? На наркотици или на контрабандни скъпоценности?

— И на двете. Същност на всичко, което е скъпо и малко по обем. Изглежда, че съществува канал, както бихте го нарекли, за пренасяне на стоки през Ламанша и в двете посоки. Крадени бижута, камъни, извадени от местата им, могат да бъдат изнасяни от Англия, а се внасят фалшиви скъпоценности и наркотици. Може би е малка, независима организация, която не е свързана с разпространението, а пренася стоката срещу комисионна. А печалбата сигурно е голяма.

— Според мен сте прав! Можете да пакетирате хероин на стойност десет или дванадесет хиляди лири в много малко пространство, същото се отнася и за необработени диаманти от високо качество.

— Виждате ли — рече Поаро, — слабото място на контрабандиста винаги е човешкият елемент. Рано или късно започвате да подозирате някой човек, самотен стюард, ентузиаст яхтсмен с малък катер, жена, която пътува до Франция и обратно твърде често, вносител, който май прави повече пари, отколкото изглежда нормално, някой, живеещ добре, без видими средства за препитание. Но ако стоката се внася в страната от невинен човек, още повече — *всеки път от различен човек*, тогава трудностите по засичане на товара неимоверно се увеличават.

Уайлдинг посочи раницата с пръст.

— Това е вашето предположение, така ли?

— Да. Кой е човекът, подложен на най-малко съмнения в наши дни? Студентът. Честният, трудолюбив студент. Материално зле, пътува само с това, което носи на гърба си. Пътува на стоп из цяла Европа. Ако само един определен студент разнася стоката през цялото време, без съмнение вие ще го пипнете, но същността е в това, че преносвачите са невинни и са много.

Уайлдинг потърка брадичката си.

— И как смятате, че е организирано това, мосю Поаро? — попита той.

Еркюл Поаро сви рамене.

— Имам само някои догадки. Сигурно греша в подробностите, но в общи линии се действа така: серия раници се пуска на пазара. Те са от най-обикновения, конвенционален вид, точно като всички останали раници, здрави и добре направени, подходящи за целта. Като казвам „като всички останали раници“, това не е точно така. Подплатата в основата е малко различна. Както виждате, лесно се маха и е с такава дебелина и състав, че позволява в гънките да се скрият пакети със скъпоценности или прах. Никога няма да го допуснете, ако не погледнете вътре. Чистият хероин или чистият кокаин биха заели много малко място.

— Доста вероятно — рече Уайлдинг. — Охо! — Той бързо пресметна, присвивайки пръсти: — Може да се внася дрога на стойност пет или шест хиляди лири всеки път, без никой да усети.

— Точно така — каза Поаро. — *Alors!* Раниците са направени, пуснати са на пазара, продават се — вероятно не само в един магазин. Собственикът на магазина може да е в заговора, може и да не е. Може би той просто продава евтин модел, който намира за изгоден, тъй като цените му биха се конкурирали благоприятно с тези на другите търговци на къмпингово оборудване. В дъното, разбира се, съществува определена организация; внимателно пазен списък на студенти в медицинските училища, в Лондонския университет и на други места. Някой, който сам е студент или се преструва на студент, вероятно стои начело на организацията. Студентите отиват в чужбина. На определено място по обратния път раницата се подменя. Студентът се връща в Англия; митническата проверка е формална. Студентът се прибира в своето общежитие, разопакова си багажа и захвърля празната раница в някой шкаф или в ъгъла на стаята. В този момент се извършва нова подмяна на раниците или просто фалшивото дъно се изважда и замества с напълно безобидно.

— И смятате, че такова нещо се е случило на Хикъри Роуд?

Поаро кимна.

— Такива подозрения имам, да.

— Какво ви наведе на тях, мосю Поаро... ако приемем, че сте прав?

— Една раница бе нарязана на парчета — каза Поаро. — Защо? Тъй като причината не е очевидна, човек трябва да си измисли такава.

Има нещо необичайно в раниците, които пристигат на Хикъри Роуд. Те са твърде евтини. На Хикъри Роуд имаше цяла поредица от странни събития, но момичето, отговорно за тях, се закле, че унищожаването на раницата не е нейно дело. След като е признала останалите работи, защо ще отрича тази, освен ако казва истината? Ето защо би трябвало да има друга причина за унищожаването на раницата. А да се унищожи една раница е, бих казал, трудна работа. Доста е мъчно и някой трябва да е бил много отчаян, за да се заеме. Досетих се, когато открих, че в общи линии (уви, само в общи линии, тъй като човешката памет избледнява след няколко месеца) тази раница е била унищожена около датата, когато от полицията са идвали, за да видят управителката на общежитието. Истинската причина, поради която е идвал офицерът от полицията, е свързана със съвсем друга работа, но аз ще го формулирам така: вие сте забъркан в тази контрабанда. Прибирате се вечерта у дома и научавате, че е повикана полиция и в момента разговарят горе с мисис Хабърд. Моментално схващате, че полицията е тук заради контрабандата, че са дошли да разследват; да допуснем, че в този момент в къщата има раница, току-що донесена от чужбина, и съдържаща — или съдържала доскоро — контрабанда. Е, ако полицията има сведения за това, което става, трябва да е дошла на Хикъри Роуд с ясната цел да проучи раниците на студентите. Не се осмелявате да излезете от къщата с търсената раница, защото, доколкото ви е известно, отвън може да е оставен човек от полицията, който да следи за точно този предмет, а раницата не е вещ, която лесно може да бъде укрита или замаскирана. Единственото, което ви идва наум, е да разпорите раницата и да натъпчете парчетата сред боклуците в постройката на парното. Ако вътре има наркотик или скъпоценни камъни, те могат да бъдат скрити сред ароматичните соли за баня като временна мярка. Но дори празната раница, съдържаща дрога, може да разкрие следи от хероин или кокаин при по-внимателно проучване и анализ. Затова раницата трябва да се унищожи. Съгласни ли сте, че това е възможно?

— Това е една идея, както казахте по-рано — рече комисарят Уайлдинг.

— Изглежда не по-малко вероятно друг незначителен инцидент, смятан досега за маловажен, да е свързан с раницата. Според прислужника италианец Джеронимо, в деня, или в един от дните,

когато е идвала полиция, в салона не е имало осветление. Той отишъл за крушки за смяна; открил, че липсват и резервните крушки. Той е сигурен, че няколко дни преди това в чекмеджето е имало резервни крушки. Изглежда вероятно — това е твърде отвлечено и не бих казал, че съм сигурен, нали разбирате, това е просто една възможност — да е имало някой с гузна съвест, забъркан в контрабандния бизнес преди, който се е страхувал, че лицето му може да се стори познато на полицията, когато го видят на ярка светлина. Ето защо той тихо е махнал крушката от лампата в салона и е взел резервните, за да не могат да бъдат сменени. В резултат салонът се осветявал само от свещ. Това, както вече казах, е само една възможност.

— Това е добро предположение — рече Уайлдинг.

— Възможно е, сър — каза сержант Бел напористо. — Колкото повече мисля за това, толкова по-вероятно ми се струва то.

— Но ако е така, трябва да има и други, освен Хикъри Роуд.

Поаро кимна.

— О, да. Организацията трябва да покрива широк спектър от студентски клубове и прочее.

— Трябва да откриете свързващото звено между тях — каза Уайлдинг.

Инспектор Шарп се обади за пръв път.

— Такова свързващо звено съществува, сър — или поне съществуваше. Една жена, която ръководи няколко студентски клуба и организации. Една жена, която е като у дома си на Хикъри Роуд. Мисис Николетис.

Уайлдинг хвърли бърз поглед на Поаро.

— Да — рече Поаро. — Мисис Николетис е подходяща за целта. Тя има финансови интереси в тези места, въпреки че не ги ръководи лично. Методът се състои в това да се намери човек с безупречна честност и минало, който да ръководи мястото. Моята приятелка мисис Хабърд е такъв човек, финансовата поддръжка се осигурява от мисис Николетис... но подозирам, че и тя е само фигурант.

— Хм — рече Уайлдинг. — Мисля, че би било интересно да научим нещо повече за мисис Николетис.

Шарп кимна.

— Разследвахме я — каза той. — Произход, откъде идва. Трябва да бъдем внимателни. Не искаме да плашим птичките толкова скоро.

Проучваме също и финансовото ѝ положение. Честна дума, ако има пъкъл, то тази жена е дявол.

Той описа преживяванията си, когато бе представил на мисис Николетис заповедта за обиск.

— Бутилки от бренди, така ли? — запита Уайлдинг. — Значи е пиела? Е, това би трябвало да улесни нещата. Какво се е случило с нея? Офейкала.

— Не, сър. Тя е мъртва.

— Мъртва ли? — Уайлдинг повдигна вежди. — Сигурно е някаква нелепа случайност.

— Да, така смятаме. Със сигурност ще знаем след аутопсията. Лично аз мисля, че е започнала да става опасна. Може би убийството не е влизало в уговорката.

— Говорите за убийството на Силия Остин ли? Момичето знаело ли е нещо?

— Знаела е нещо — каза Поаро, — но, ако мога така да се изразя, не е знаела какво е знаела.

— Искате да кажете, че е знаела нещо, но не е могла да оцени важността му?

— Да, точно така. Тя не беше умно момиче. Най-вероятно не би успяла да направи никакъв извод, но ако е видяла или чула нещо, може да е споменала този факт напълно несъзнателно.

— Нямате ли представа какво е видяла или чула, мосю Поаро?

— Само предполагам — отвърна Поаро. — Не мога да направя друго. Беше споменат паспорт. Имало ли е хора в общежитието с фалшив паспорт, който да им позволява да ходят и да се връщат от континента под друго име? Разкритието на този факт представлява ли опасност за този човек? Видяла ли е да се подменя раницата, а може един ден да е видяла някой да маха фалшивото дъно и не е разбрала какво точно прави той? Възможно ли е да е видяла човека, махнал електрическите крушки? И да е споменала този факт пред него или пред нея, без да осъзнава важността му? О, *mon dieu!* — възкликна раздразнено Еркюл Поаро. — Догадки! Догадки! Догадки! Човек трябва да знае повече. Човек винаги трябва да знае повече!

— Е — каза Шарп, — можем да започнем с миналото на мисис Николетис. Нещо може да изскочи.

— Премахнали са я, защото са се страхували, че може да проговори ли? Щеше ли да проговори?

— От известно време е пиела тайно... това означава, че нервите й са били напълно разбити — отговори Шарп. — Могла е да се изпусне и да развали цялата работа — да свидетелства срещу съучастниците си.

— Предполагам, че не тя е движела работата в действителност?

Поаро поклати глава.

— Не, не мисля. Била е посветена обаче. Знаела е какво става, разбира се, но не бих казал, че тя е мозъкът, който стои зад цялата тази работа.

— Някаква идея кой може да е този мозък?

— Бих могъл да допусна, но може и да греша. Да... може и да греша!

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

I.

— Хикъри Дикъри Док — каза Найджъл. — Качи се мишката възбог. Полицията тук носа си навира и питам се — кой ще обере пешкира?

После добави:

— Да кажа или да не кажа? Това е въпросът!

Той си наля нова чаша кафе и я отнесе до масата за закуска.

— Какво да кажеш? — запита Лен Бейтсън.

— Всичко, каквото знае човек — заяви Найджъл, като махна неопределено с ръка. Джийн Томлинсън изрече неодобрително:

— Но разбира се! Ако имаме някаква информация, която може да се окаже полезна, разбира се, че трябва да съобщим в полицията. Единствено това ще е редно.

— Тъй рече гиздавата Джийн — каза Найджъл.

— *Moi je n'aime pas les flics*^[1] — каза Рене, внасяйки своя принос към разговора.

— Какво да кажеш? — запита отново Ленърд Бейтсън.

— Нещата, които знаем — каза Найджъл. — Имам предвид един за друг — добави той услужливо. В погледа му, който се плъзна по масата за закуска, заблестя зловна искрица. — В края на краищата — рече той бодро, — всички знаем доста работи един за друг, нали? Няма начин, щом живеем заедно.

— Кой обаче ще реши кое е важно и кое не е? Има много неща, които въобще не са работа на полицията — каза мистър Ахмед Али. Той говореше разгорещено, с болния спомен за острите забележки на инспектора по повод на колекцията му от пощенски картички.

— Чух — рече Найджъл, обръщайки се към мистър Акибомбо, — че открили много интересни неща в твоята стая.

Поради цвета си мистър Акибомбо не можеше да почервене, но очите му замигаха объркано.

— В моя страна много суеверие — каза той. — Мой дядо дал мене неща носи тук. Аз пази се от набожност и почитане. Аз лично

модерен и научен; не вярва във вуду, но поради труден език аз не може обясни на полицай.

— Предполагам, че дори скъпата малка Джийн има своите тайни — каза Найджъл, поглеждайки отново мис Томлинсън. Джийн разпалено заяви, че няма да търпи обиди.

— Ще напусна това място и ще отида в Християнската асоциация на младите жени — каза тя.

— Хайде, Джийн — рече Найджъл. — Дай ни още една възможност.

— Зарежи тая работа, Найджъл! — каза Валъри отегчено. — При тези обстоятелства полицията няма как да не си пъха носа тук.

Колин Макнаб прочисти гърлото си, готвейки се да направи забележка.

— По мое мнение — рече замислено той, — създалото се положение следва да ни бъде разяснено. Каква точно е причината за смъртта на мисис Ник?

— Следствието за изясняване причините за смъртта ще покаже — нетърпеливо каза Валъри.

— Много се съмнявам — рече Колин. — По мое мнение, ще отложат следствието.

— Нещо е станало със сърцето ѝ, нали? — попита Патриша. — Паднала е на улицата...

— Пияна и безпомощна — каза Лен Бейтсън. — Така са я откарали в участъка.

— Значи наистина е пиела — каза Джийн. — Разбирате ли, винаги съм си го мислела. Когато полицията претърсваше къщата, сигурно са намерили в стаята ѝ шкафове, пълни с празни бутилки — добави тя.

— Вярвайте на нашата Джийн, ако искате да знаете цялата мръсотия — рече Найджъл одобрително.

— Е, това обяснява защо понякога се държеше странно — каза Патриша. Колин отново си прочисти гърлото.

— Хм! — каза той. — Случайно я забелязах да влиза в „Дъ Куинс Неклъс“ в събота вечерта, когато се прибирах.

— Явно там се е натряскала — каза Найджъл.

— Предполагам, че в такъв случай е умряла от препиване? — каза Джийн. Лен Бейтсън поклати глава.

— Мозъчен кръвоизлив ли? Много се съмнявам.

— За бога, не мислиш, че са я убили, нали? — попита Джийн.

— Бас държа, че е така — каза Сали Финч. — Изобщо няма да се учудя.

— Моля — каза мистър Акибомбо, — вие мисли някой нея убил?
Това вярно?

Той ги изгледа един по един.

— Все още нямаме причина да допуснем подобно нещо — каза Колин.

— Но кой ще иска да я убие? — каза Женевиев. — Имаше ли много пари? Ако е била богата, тогава, струва ми се, е възможно.

— Тя беше жена, която можеше да те вбеси, скъпа — каза Найджъл. — Сигурен съм, че всички искаха да я убият. Поне аз съм искал — добави той радостно, докато си вземаше сладко.

---

[1] Аз не обичам ченгетата (фр.). — Б.пр. ↑

II.

— Моля, мис Сали, мога ли задам въпрос? За каквото казали на закуска. Аз много мислил.

— Ами на твое място не бих мислила толкова много, Акибомбо — каза Сали. — Не е здравословно.

Сали и Акибомбо обядваха на открито в Риджънтс Парк. Според календара лятото бе вече настъпило и ресторантът беше отворен.

— Цяла сутрин — каза Акибомбо тъжно, — аз бил много разстроен. Не мога отговори на въпроси на мой преподавател добре. Той недоволен от мен. Той казва аз преписва големи откъси от книги и не мисли себе си. Но аз тук, за да придобие мъдрост, и на мен се струва, че в книги казано по-добре, отколкото аз мога каже, защото аз не добре владее английски. Освен това тази сутрин на мене много трудно мисли за друго, освен какво става на Хикъри Роуд и проблеми там.

— Мисля, че си прав — рече Сали. — Аз самата не можах да се съсредоточа тази сутрин.

— Затова аз питам тебе, моля каже някои неща, защото, както казал, аз мислил много.

— Е, да чуем тогава за какво си мислил.

— Ами за тази бо... ре... на киселина.

— Борена ли? А, борова киселина! И какво за нея?

— Ами аз не разбира много. Казват това киселина. Като сярна киселина?

— Не, не е като сярната — каза Сали.

— Не е ли нещо, само за лаборатория?

— Не мисля, че някога са правени лабораторни опити с него. Това е нещо много слабо и безвредно.

— Искаш да кажеш, дори ти можеш него сложи в твои очи ли?

— Точно така. Именно за това се използва.

— А, тогава това обяснява. Мистър Чандра Лал, той има малко бяло шише с бял прах, и той слага прах в гореща вода и къпе очи с

него. Той държи него в баня, и един ден то не там, и той много ядосан. Това сигурно борена киселина, да?

— Какво толкова има с тази киселина?

— Аз каже тебе постепенно. Моля, не сега. Аз мисли още малко.

— Е, недей да се задълбочаваш чак толкова — каза Сали. — Не искам следващият труп да си ти, Акибомбо.

III.

— Валъри, смяташ ли, че можеш да ми дадеш съвет?

— Разбира се, че мога да ти дам съвет, Джийн, макар да не разбирам защо хората искат съвети. Никога не ги изпълняват.

— Наистина става въпрос за съвет — каза Джийн.

— В такъв случай аз съм последният човек, когото трябва да питаш. Честно казано, нямам съвест.

— О, Валъри, не говори така!

— Вярно е — каза Валъри. Докато говореше, си запали цигара.
— Внасям контрабандно дрехи от Париж и разправям най-ужасяващи лъжи на отворотелните жени, които идват в салона. Дори пътувам с автобусите без билет, когато съм в затруднение. Но давай, кажи ми. За какво става дума?

— За това, което каза Найджъл на закуска. Ако някой знае нещо за някой друг, мислиш ли, че е длъжен да го каже?

— Що за идиотски въпрос! Не можеш да разсъждаваш така общо. Какво е това, което искаш да кажеш или не искаш да кажеш?

— За паспорта.

— Паспорт ли? — Валъри се надигна изненадано. — Чий паспорт?

— На Найджъл. Той има фалшив паспорт.

— Найджъл ли? — гласът на Валъри звучеше невярващо. — Не може да бъде. Изглежда невероятно.

— Само че има. Знаеш ли, Валъри, струва ми се, че има нещо... мисля, че чух полицията да казва как Силия споменала нещо за някакъв паспорт. Представи си, че тя го е разкрила и той я е убил?

— Звучи много мелодраматично — каза Валъри. — Но, честно, не вярвам нито дума. Каква е тази история с паспорта?

— Видях го.

— Как го видя?

— Ами абсолютно случайно — рече Джийн. — Преди около седмица-две търсех нещо в моята чанта и по погрешка сигурно съм

погледнала в куфарчето на Найджъл. И двете бяха на рафта във всекидневната.

Валъри се изсмя недоверчиво.

— Разправяй ги на баба ми! — каза тя. — Какво правеше в действителност? Шпионираше ли?

— Не, разбира се, че не! — Джийн изглеждаше изпълнена със справедливо негодувание. — Никога не надничам в чужди документи. Не съм такъв човек. Просто бях много разсеяна, затова отворих куфарчето и само прегледах.

— Виж, Джийн, не можеш да се изплъзнеш. Куфарчето на Найджъл е доста по-голямо от твоето и е съвсем различен цвят. Щом признаваш разни работи, можеш също така да признаеш, че си такъв човек. Добре. Паднал ти е случай да поразгледаш вещите на Найджъл и ти си се възползвала.

Джийн стана.

— Разбира се, Валъри, ако смяташ да бъдеш толкова противна и толкова нечестна и нелюбезна, то аз.

— О, я сядай, дете! — рече Валъри. — Продължавай. Става интересно. Искам да знам.

— Ами имаше един паспорт — продължи Джийн. — Беше на дъното и в него пишеше едно име. Станфорд или Станли, или някакво подобно име, и си помислих: „Колко странно, че Найджъл държи чужд паспорт у себе си“. Отворих го и на снимката беше Найджъл! Не разбираш ли, той води двойствен живот! Чудя се дали трябва да кажа на полицията? Смяташ ли, че е мой дълг?

Валъри се засмя.

— Лош късмет, Джийн — рече тя. — Всъщност, струва ми се, че има съвсем просто обяснение. Пат ми каза. Найджъл е наследил някакви пари или нещо подобно, при условие че си смени името. Той го е направил напълно законно, чрез едностранен акт или каквото е там, и това е всичко. Сигурна съм, че предишното му име е било Станфийлд, или Станли, или нещо подобно.

— О! — Джийн изглеждаше напълно огорчена.

— Питай Пат, ако не вярваш — рече Валъри.

— А, не. Е, ако е така, както казваш, трябва да съм допуснала грешка.

— Успех следващия път — каза Валъри.

— Не разбирам какво искаш да кажеш, Валъри.

— Искаш да забиеш нож в гърба на Найджъл, нали? И да го скараш с полицията?

Джийн се изправи.

— Можеш да не ми вярваш, Валъри — каза тя, — но чисто и просто исках да изпълня дълга си.

Тя напусна стаята.

— О, по дяволите! — рече Валъри. На вратата се почука и влезе Сали.

— Какво има, Валъри? Изглеждаш ми умърлушена.

— Това е заради отворотелната Джийн. Наистина е ужасна! Нали не мислиш, че има и най-малката възможност Джийн да е пречукала бедната Силия? Страшно ще се зарадвам, ако някога видя Джийн на подсъдимата скамейка.

— И аз — каза Сали. — Но не ми се струва особено вероятно. Не мисля, че Джийн ще се изложи на риска да убие когото и да било.

— Какво мислиш за мисис Ник?

— Просто не знам какво да мисля. Предполагам, че скоро ще се разбере.

— Десет към едно, че и тя е пречукана — каза Валъри.

— Но защо? Какво става тук? — попита Сали.

— И аз това се питам. Сали, случвало ли ти се е някога да се заглеждаш в хората?

— Какво искаш да кажеш с това „да се заглеждаш в хората“, Вал?

— Ами да ги гледаш и да се чудиш: „Това ти ли си?“ Имам чувството, Сали, че тук има някакъв луд. Наистина луд. Имам предвид опасен луд. Не от тези, дето се мислят за краставица.

— Напълно е възможно, — каза Сали и потръпна.

— Ох! — каза Валъри. — Някой копае гроба ми.

IV.

— Найджъл, трябва да ти кажа нещо.

— Какво е то, Пат? — Найджъл трескаво ровеше в шкафа си. — Не мога да си представя какво, по дяволите, направих с тези записки. Мисля, че ги пъгнах тук някъде.

— О, Найджъл, недей да ровиш така! Оставяш всичко ужасно разбъркано, а аз току-що подредих.

— Добре, дявол да го вземе, нали трябва да си намеря записките?!

— Найджъл, трябва да ме изслушаш!

— Окей, Пат, не се отчайвай. Какво има?

— Трябва да си призная нещо.

— Не убийство, надявам се? — попита Найджъл с обичайната си насмешка.

— Не, разбира се, че не!

— Добре. Значи някой по-малък грях?

— Един ден, когато ти изкърпих чорапите и ги донесох тук, в стаята ти, и започнах да ги прибирам в чекмеджето ти.

— Да?

— Там беше шишето с морфин. Онова, за което ми каза, че си го взел от болницата.

— Да, а ти вдигна толкова шум около него!

— Найджъл, то беше в чекмеджето ти, между чорапите, където всеки би могъл да го намери.

— Че кой ще го стори? Никой не се рови в чорапите ми. Освен теб.

— Е, на мен ми се стори ужасно да го оставяш така и знам, че каза как ще се отървеш от него, след като спечелиш баса. Но, междувременно, то си стоеше там.

— Разбира се. Още не бях набавил третото нещо.

— Е, помислих си, че е много лошо така, затова извадих шишето от чекмеджето, изсипах отровата и я замених с най-обикновена сода бикарбонат. Изглеждаше почти същото.

Найджъл спря да се ровичка в търсене на записките си.

— Боже милостиви! — възкликна той. — Наистина ли го направи? Искаш да кажеш, че когато се кълнях на Лен и на стария Колин, че прахът е морфинов сулфат или тартрат, или не знам какво си, то през цялото време е било сода бикарбонат?

— Да, разбираш ли.

Найджъл я прекъсна. Беше начумерен.

— Знаеш ли, не съм сигурен дали това не анулира баса. Разбира се, аз не съм знаел.

— Но, Найджъл, беше наистина опасно да го държиш там.

— За Бога, Пат, винаги ли трябва да вдигаш пара? Какво направи с истинското съдържание?

— Сложих го в шишето от сода и го скрих на дъното на моето чекмедже с носни кърпички.

Найджъл я погледна леко изненадан.

— Наистина, Пат, нямам думи за логическата ти мисъл! Каква беше целта на всичко това?

— Струваше ми се по-сигурно там.

— Мило момиче, морфинът трябваше да е под ключ, а щом не е, няма голямо значение дали е сред моите чорапи или сред твоите носни кърпички.

— Има значение. Най-малкото аз имам самостоятелна стая, а ти споделяш своята с друг.

— Е, нали не мислиш, че бедният стар Лен ще ми задигне морфина?

— Въобще нямаше да ти го казвам, но сега трябва. Защото, разбираш ли, той изчезна.

— Искаш да кажеш, че го е прибрала полицията ли?

— Не. Изчезна преди това.

— Искаш да ми кажеш... — Найджъл я погледна смаяно. — Да го кажем направо. Някъде се търкаля бутилка с надпис „Сода бикарбонат“, съдържаща морфинов сулфат и по всяко време някой може да изпие една препълнена лъжица, ако го свие коремът? Всемогъщи Боже! Ти си го направила! Защо, по дяволите, не го изхвърли някъде, щом си била толкова загрижена?

— Защото мислех, че е ценно и че трябва да се върне в болницата, вместо да се изхвърля. Веднага щом спечелеше баса, щях

да го дам на Силия и да я помоля да го върне.

— Сигурна ли си, че не си й го дала?

— Разбира се, че не съм й го давала. Искаш да кажеш, че съм й го дала, тя го е взела, самоубила се е и аз съм виновна за това?

— Успокой се. Кога изчезна?

— Не знам точно. Търсих го в деня, преди да умре Силия. Не можах да го намеря, но реших, че просто съм го сложила някъде другаде.

— Изчезна в деня, преди тя да умре, така ли?

— Сигурно — каза Патриша с побледняло лице — съм била много глупава.

— Меко казано — рече Найджъл. — Докъде могат да стигнат мътният ум и будната съвест!

— Найджъл, мислиш ли, че трябва да кажа на полицията?

— О, по дяволите! — възкликна Найджъл. — Предполагам, че да. И всичко ще бъде по моя вина.

— О, не, скъпи Найджъл, аз съм виновна. Аз...

— Най-напред аз свих проклетото нещо — каза Найджъл. — В началото изглеждаше много забавен номер. Но сега... вече почти чувам обвинението от подсъдимата скамейка.

— Съжалявам. Когато го взех, наистина исках...

— Желаела си ми доброто. Знаем! Виж какво, Пат, просто не мога да повярвам, че това е изчезнало. Забравила си къде си го сложила. Сама знаеш, че понякога слагаш нещата къде ли не.

— Да, но...

Тя се поколеба и сянка на съмнение премина по намръщеното й лице. Найджъл скочи пъргаво.

— Хайде да отидем до стаята ти и да претърсим внимателно.

V.

— Найджъл, това е бельото ми.

— Наистина, Пат, не можеш да проявяваш целомъдрие в този момент. Според теб идеалното скривалище за една бутилка е под пликчетата ти, не съм ли прав?

— Да, но съм сигурна, че...

— Не можем да сме сигурни в нищо, докато не сме погледнали навсякъде, което и смятам да направя.

Чу се небрежно почукване на вратата и влезе Сали Финч. Очите ѝ се разшириха от изненада. Пат, с купчина чорапи на Найджъл в ръце, седеше на леглото, а той се ровеше като възбуден териер сред разпръснати пликчета, сутиени, чорапи и други съставни части на дамското облекло.

— За Бога — каза Сали, — какво става тук?

— Търсим сода бикарбонат — отвърна кратко Найджъл.

— Сода бикарбонат ли? Защо?

— Боли ме... — каза Найджъл ухилено. — Боли ме стомахът... и само содата може да го успокои.

— Мисля, че имам някъде малко.

— Не става, Сали, трябва ми тази на Пат. Само тази марка може да укроти моето заболяване.

— Ти си луд — каза Сали. — Какво му има, Пат?

Патриша отчаяно поклати глава.

— Ти не си виждала содата ми, нали, Сали? — попита тя. — Съвсем малко на дъното на шишето.

— Не — Сали я погледна с интерес. След това се намръщи. — Я да видя. Някой тук... не, не мога да си спомня... имаш ли марка, Пат? Искам да пусна едно писмо, а съм ги свършила.

— Ей там, в чекмеджето.

Сали отвори плиткото чекмедже на бюрото, извади един лист с марки, откъсна една, залепи я на писмото, което държеше в ръка, върна листа обратно в чекмеджето и сложи два пенса и половина на масата.

— Благодаря. Да пусна ли и твоето писмо?

— Да. Не. Не, то може да почака.

Сали кимна и напусна стаята.

Пат пушна чорапите, които държеше и сплете нервно пръсти.

— Найджъл?

— Да? — Найджъл бе насочил вниманието си към гардероба и преглеждаше джобовете на едно палто.

— Има още нещо, което трябва да ти призная.

— Боже милостиви, Пат, какво още си направила?

— Страхувам се, че ще се ядосаш.

— Вече не мога да се ядосвам. Просто съм уплашен. Ако Силия е отровена с морфина, който аз откъгнах, сигурно ще отида в затвора за дълги години, ако не ме обесят.

— Няма нищо общо с това. Отнася се до баща ти.

— Какво? — Найджъл се обърна с изражение на неопишуема изненада.

— Знаеш, че е много болен, нали?

— Не ме интересува колко е болен.

— Така казаха по радиото снощи. „Сър Артър Станли, известният химик, се намира в критично състояние.“

— Толкова е хубаво да си известен. Целият свят научава новината, че си болен.

— Найджъл, ако той умира, трябва да се сдобриш с него.

— Ще се сдобря на куково лято!

— Но ако той умира...

— Все същата свиня си е и когато умира, и когато беше в разцвета на силите си.

— Не трябва да си такъв, Найджъл? Толкова язвителен и безкомпромисен.

— Слушай, Пат... казах ти веднъж — той уби майка ми.

— Знам, че ми каза, и знам, че си я обожавал. Но мисля, Найджъл, че понякога преувеличаваш. Много съпрузи са нелюбезни и безчувствени и жените им негодуват срещу това и са много нещастни. Ала да казваш, че баща ти е убил майка ти, е прекалено и не е съвсем вярно.

— Ти все много знаеш!

— Знам, че един ден ще съжаляваш, че не си се помирил с баща си, преди да умре. Затова... — Пат млъкна, след това се съвзе: —

Затова... писах на баща ти... и му казах.

— Писала си му? Това писмо ли искаше да пусне Сали? — Той се пресегна към масата. — Разбирам.

Той взе адресираното писмо със залепена марка и с бързите си нервни пръсти го разкъса на малки парченца, които хвърли в кошчето.

— Туйто! И повече не смей да правиш нищо подобно!

— Наистина, Найджъл, абсолютно дете си. Можеш да скъсаш писмото, но не можеш да ме спреш да напиша друго, както и ще направя.

— Непоправимо сантиментална си. Минавало ли ти е през ума, че когато казвам, че баща ми е убил майка ми, аз съобщавам просто сухия, неразкрасен факт. Майка, ми умря от свръхдоза мединал. На следствието казаха, че го е взела по погрешка. Само че тя не го взе по погрешка. Беше ѝ даден умишлено от баща ми. Той искаше да се ожени за друга жена, разбираш ли, а майка ми нямаше да му даде развод. Това си е едно подло убийство. Какво би направила на мое място? Щеше да го предадеш на полицията ли? Майка ми не би искала това. Затова направих единственото нещо, което можех. Казах на свинята, че знам... и скъсахме... завинаги. Дори смених името си.

— Найджъл... съжалявам. Не съм си представяла...

— Е, сега знаеш. Уважаваният и известен Артър Станли, с неговите изследвания и антибиотици. Процъфтяващ като зелено лаврово дърво! Само че малката му кукличка не се омъжи за него в крайна сметка. Махна се. Мисля, че се досети какво е направил.

— Найджъл, скъпи, колко ужасно. Съжалявам.

— Добре, да не говорим за това. Да се върнем към тая гадна бикарбонатена история. Сега си помисли внимателно какво точно направи с морфина. Стисни си главата с ръце и мисли, Пат.

VI.

Женевиев влезе във всекидневната в състояние на голяма възбуда. Тя заговори на събралите се студенти с нисък, треперлив глас.

— Сега съм сигурна, ама абсолютно сигурна, че знам кой уби малката Силия.

— Кой, Женевиев? — попита Рене. — Какво те кара да бъдеш толкова сигурна?

Женевиев се огледа внимателно, за да се убеди, че вратата на всекидневната е затворена и сниши гласа си.

— Найджъл Чапмън.

— Найджъл Чапмън ли? Защо?

— Чуйте. Току-що минавах по коридора към стълбите и чух гласове в стаята на Патриша. Говореше Найджъл.

— Найджъл ли? В стаята на Патриша? — обади се неодобрително Джийн. Женевиев обаче продължи.

— Той й казваше, че баща му убил майка му и затова е сменил името си. Не е ли ясно? Баща му е осъден за убийство, а Найджъл е наследствено обременен.

— Възможно е — каза мистър Чандра Лал, разсъждавайки ентузиазирано върху възможността. — Напълно е възможно. Толкова е жесток този Найджъл, толкова неуравновесен. Никакъв самоконтрол. Съгласни ли сте? — Той се обърна снизходително към Акибомбо, който кимна ентузиазирано с къдравата си черна глава и показа белите си зъби в приятна усмивка.

— Винаги съм била уверена — каза Джийн, — че Найджъл няма морал... Пълен дегенерат.

— Убийство заради сексуални причини, да — продължи мистър Ахмед Али. — Спи с момичето, после го убива. Защото е добро момиче, с достойнство, би очаквало сватба.

— Глупости! — избухна Ленърд Бейтсън.

— Какво каза?

— Казах ГЛУПОСТИ! — изрева Лен.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

I.

Настанен да седне в една стая на полицейското управление, Найджъл нервно се взираше в строгите очи на инспектор Шарп. Леко заеквайки, той току-що беше завършил разказа си.

— Разбирате ли, мистър Чапмън, че това, което ми разказахте, е много сериозно? Наистина много сериозно.

— Естествено, че разбирам. Нямахте да дойда тук да ви го кажа, ако не чувствах, че е спешно.

— Казвате, че мис Лейн не може да си спомни къде е сложила това шише от сода бикарбонат, съдържащо морфин?

— Тя много се е объркала. Колкото повече се опитва да мисли, толкова по-несигурна става. Казва, че аз съм я шашардисал. Каза, че ще се опита да помисли, докато съм при вас.

— По-добре веднага да се върнем на Хикъри Роуд.

Докато инспекторът говореше, телефонът на масата извън и полицаят, който записваше разказа на Найджъл, протегна ръка и вдигна слушалката.

— Мис Лейн се обажда — каза той, докато слушаше. — Искан да говори с мистър Чапмън.

Найджъл се наведе през масата и пое слушалката от него.

— Пат? Найджъл е.

Гласът на момичето долетя запъхтян, нетърпелив, думите се прескачаха една друга.

— Найджъл! *Мисля, че го намерих!* Искан да кажа, мисля, че сега знам кой може да го е взел... нали разбираш... да го е взел от чекмеджето с носните ми кърпички. Виждаш ли, има само един човек, който...

Гласът млъкна.

— Пат. Ало? Там ли си? Кой беше?

— Сега не мога да ти кажа. По-късно. Ще си дойдеш ли?

Слушалката беше достатъчно близо, така че инспекторът и полицаят чуха ясно целия разговор и Шарп утвърдително кимна в отговор на питащия поглед на Найджъл.

— Кажете й „веднага“ — рече той.

— Идваме веднага — каза Найджъл. — Тръгваме в момента.

— О, добре! Ще си бъда в стаята.

— До скоро, Пат.

По време на краткото пътуване до Хикъри Роуд не бе проронена нито дума. Шарп се питаше дали това най-сетне не е някакъв пробив. Щеше ли Патриша Лейн да предложи някакво определено доказателство или просто една своя догадка? Ясно бе, че си е спомнила нещо, което й се струва важно. Предположи, че се е обадила от салона, където е трябвало да внимава какво говори. По това време на вечерта наоколо минаваха твърде много хора.

Найджъл отвори входната врата на Хикъри Роуд 26 със своя ключ и те влязоха вътре. През отворената врата на всекидневната Шарп видя рошавата червенокоса глава на Ленърд Бейтсън, наведена над някакви книги.

Найджъл тръгна нагоре по стълбите и по коридора към стаята на Пат. Той почука кратко на вратата и влезе.

— Здравей, Пат. Ето ни.

Гласът му секна, отмирайки в дълга, задушаваща въздишка. Той спря неподвижно. Над рамото му Шарп също видя гледката. Патриша Лейн лежеше просната на пода.

Инспекторът леко бутна Найджъл навътре. Той самият продължи напред и коленичи до отпуснатото тяло на момичето. Вдигна главата й, потърси пулса, след което внимателно постави главата в предишното положение. Изправи се на крака с мрачно и неподвижно лице.

— Не? — рече Найджъл с неестествено висок глас. — Не. Не. Не!

— Да, мистър Чапмън. Тя е мъртва.

— Не, не. Не и Пат! Скъпата ми, глупавичка Пат. Как...

— С това.

Беше просто, набързо измислено оръжие. Мраморно преспание, увито във вълнен чорап.

— Ударена е в задната част на главата. Много ефикасно оръжие. Ако това ще бъде някакво успокоение за вас, мистър Чапмън, мисля, че дори не е разбрала какво й се е случило.

Найджъл седна разтреперан на леглото. Той каза:

— Това е един от моите чорапи. Тя щеше да го кърпи. О, Боже, тя щеше да го кърпи...

Изведнъж той се разплака. Плачеше като дете — в захлас и без да осъзнава нищо. Шарп продължаваше с възстановяването на сцената.

— Бил е някой, когото тя е познавала много добре. Някой, който е взел чорапа и просто е пуснал преспапието в него. Познато ли ви е това преспапие, мистър Чапмън?

Той дръпна чорапа назад, за да го открие.

Найджъл погледна, все още плачейки.

— Пат винаги го държеше на бюрото си. Лъв от Люцерн.

Той зарови лице в ръцете си.

— Пат. О, Пат! Какво ще правя без теб!

Изведнъж се изправи, отмятайки буйната си светла коса.

— Ще убия този, който го е направил! Ще го убия. Мръсна свиня!

— Спокойно, мистър Чапмън. Да, да, зная как се чувствате. Брутално дело.

— Пат не би наранила никого.

С успокоителни думи инспектор Шарп го изведе от стаята. След това той самият се върна в спалнята. Наведе се над мъртвото момиче и много внимателно измъкна нещо между пръстите й.

II.

Джеронимо въртеше изплашените си тъмни очи от едно лице към друго, а по челото му се стичаха струйки пот.

— Нищо не видял. Нищо не чул, казва ви. Не знае нищо въобще. Аз с Мария в кухня. Аз слага супата, аз стърже сиренето...

Шарп прекъсна изброяването.

— Никой не те обвинява. Просто искаме да изясним някои неща във времето. Кой е влизал и излизал от къщата през последния час?

— Аз не знае. Откъде да знае?

— От прозореца на кухнята много ясно се вижда кой влиза и излиза, нали?

— Може би да.

— Тогава просто ни кажи.

— Те влизат и излизат непрекъснато през това време на ден.

— Кой беше в къщата от шест до шест и тридесет и пет, когато ние пристигнахме?

— Всички, освен мистър Найджъл и мисис Хабърд, и мис Хобхауз.

— Те кога излязоха?

— Мисис Хабърд, тя излиза преди чай, тя още не се върнала.

— Продължавай.

— Мистър Найджъл излиза преди половин час, точно преди шест... изглежда много разтревожен, той връща се с вас ей сега.

— Точно така, да.

— Мис Вальри, тя излиза точно в шест. Сигнал за време, бип-бип-бип. Облечена за коктейл, много елегантна. Тя още навън.

— Всички останали са тук, така ли?

— Да, сър. Всички тук.

Шарп погледна в бележника си. Часът на обаждането на Патриша бе отбелязан. Точно шест часа и осем минути.

— Значи всички са били тук, в къщата? И никой не се е връщал през това време, така ли?

— Само мис Сали. Тя била долу до поща с писмо и върнала се.

— Знаеш ли в колко часа се върна?

Джеронимо се намръщи.

— Тя се върнала, докато казвали новини.

— Значи след шест?

— Да, сър.

— Коя част на новините беше?

— Аз не си спомня, сър. Но било преди спорт, защото, кога спорт, ние гасим.

Шарп се усмихна мрачно. Не можеше да се залови за никого конкретно. Само Найджъл Чапмън, Валъри Хобхауз и мисис Хабърд можеха да се изключат. Това означаваше дълго и уморително разпитване. Кой е бил във всекидневната, кой я е напускал? И кога? Кой за кого ще свидетелства? А освен това една част от студентите, най-вече азиатците и африканците, по природа не бяха наясно с времето и задачата не беше за завиждане. Само че трябваше да се свърши.

III.

В стаята на мисис Хабърд цареше тъжна атмосфера. Самата мисис Хабърд, все още с дрехите си от улицата, седеше на дивана, а приятното ѝ кръгло лице беше изопнато и притеснено. Шарп и сержант Коб седяха край малка маса.

— Мисля, че се обади оттук — каза Шарп. — Към шест няколко души са влезли или излезли от всекидневната, или поне така казват, а никой не е видял, забелязал или чул да се използва телефонът в салона. Разбира се, на твърденията им за времето не може да се разчита напълно, половината от тези хора явно никога не поглеждат към часовника. Но ми се струва, че тя при всяко положение би влязла тук, за да се обади в полицията. Вие бяхте навън, мисис Хабърд, но предполагам, че не заключвате вратата.

Мисис Хабърд поклати глава.

— Мисис Николетис винаги го правеше, но аз никога.

— Добре, тогава Патриша Лейн идва да се обади оттук, развълнувана от това, което си е спомнила. После, докато тя говори, вратата се отваря и някой надниква или влиза. Патриша млъква и затваря. Може би във влезлия разпознава човека, чието име се кани да произнесе? Или е само предпазливост? Възможни са и двете. Лично аз съм склонен да приема първото.

Мисис Хабърд кимна убедено.

— Който и да е бил, той я е проследил дотук, може би е слушал пред вратата. Влязъл е, за да спре Пат.

— И тогава...

Лицето на Шарп потъмня.

— Този човек се е върнал в стаята на Патриша заедно с нея, говорейки спокойно и непринудено. Може би Патриша я е обвинила, че е взела содата и може би е получила правдоподобно обяснение.

Мисис Хабърд попита рязко:

— Защо казвате „я“?

— Смешна работа... едно местоимение! Когато намерихме тялото, Найджъл Чапмън каза: „Ще убия този, който го е направил. Ще

го убия.“ Може да има някакви подозрения спрямо мъж, към някой определен мъж. Ако е така, трябва да открием какви са причините да мисли така. Що се отнася до мен, то аз смятам, че е жена.

— Защо?

— Просто така. Някой влиза в стаята на Патриша заедно с нея... някой, с когото тя се чувства у дома. Това говори за друго момиче. Мъжете не посещават етажa със спалните на момичетата, освен ако нямат специална причина. Нали съм прав, мисис Хабърд?

— Да. Не е абсолютно твърдо и установено правило, но в общи линии е така.

— Другата страна на къщата е отрязана от тази, с изключение на приземния етаж. Ако се приеме, че разговорът между Найджъл и Пат по-рано е бил чул, най-вероятно го е чула жена.

— Да, разбирам какво имате предвид. Някои от момичетата прекарват половината от времето си в надничане по ключалките.

Тя пламна и добави с извинителен тон:

— Това е твърде строго обвинение. Всъщност въпреки че тези къщи са масивно построени, те са разделени впоследствие и новите стени са тънки като хартия. Не можете да не чувате. Джийн, трябва да призная, доста шпионира. Тя си е такава. И, разбира се, когато Женевиев е чула Найджъл да казва на Пат, че баща му е убил майка му, тя се е спряла и е чула всичко останало.

Инспекторът кимна. Беше чул показанията на Сали Финч, Джийн Томлинсън и Женевиев. Той рече:

— Кой живее от двете страни на Патриша?

— Оттатък е Женевиев... но нейната е с оригинална стена. Елизабет Джонстън е от тази страна, по-близо до стълбите. Нейната стена е тънка.

— Това, малко стеснява кръга — отбеляза инспекторът.

— Французойката е чула края на разговора. Сали Финч е била там по-рано, преди да отиде да пусне писмото си. Самият факт, че тези две момичета са били там, автоматично изключва възможността друг да шпионира, освен за много кратко време. Пак, с изключение на Елизабет Джонстън, която може да е чула всичко през междинната стена, ако е била в спалнята си, обаче изглежда доста сигурно, че тя вече е била във всекидневната, когато Сали Финч е излязла до пощата.

— Не е ли била във всекидневната през цялото време?

— Не, качила се е горе за малко, за да вземе някаква книга, която забравила. Както обикновено, никой не може да каже кога.

— Може да е всеки от тях — каза мисис Хабърд безпомощно.

— Според техните показания — да... но ние имаме още една малка улика.

Той извади от джоба си малък хартиен пакет.

— Какво е това? — попита мисис Хабърд.

Шарп се усмихна.

— Няколко косъма... взех ги от пръстите на Патриша Лейн.

— Искате да кажете...

На вратата се почука.

— Влез — каза инспекторът.

Вратата се отвори, за да пропусне мистър Акибомбо. Цялото му черно лице бе разтеглено в широка усмивка.

— Моля — рече той.

Инспектор Шарп нетърпеливо каза:

— Да, мистър... ъъ... хм, какво има?

— Мисля, моля, че има твърдение да направи. От първостепенна важност за осветляване на тъжно и трагично събитие.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

— А сега, мистър Акибомбо — рече инспектор Шарп примирено, — да чуем, ако обичате, за какво става дума.

На мистър Акибомбо бе осигурен стол. Той седна с лице към другите, които го гледаха с повишен интерес.

— Благодаря ви. Аз почва сега?

— Да, ако обичате.

— Ами, вижте, вие разбира, понякога аз има смущаващи усещания в мой стомах.

— О!

— Мой стомах не добре. Така мис Сали нарича. Но аз наистина не болен. Аз не повръща.

Инспектор Шарп се сдържаше с усилие, докато се уточняваха всички тези медицински подробности.

— Да, да — каза той. — Много съжаляваме за това. Само че вие искате да ни кажете...

— Това, защото аз непривикнал към храна. Аз чувства много пълен тук — мистър Акибомбо показва точно къде. — Аз мисля месо не достатъчно, а твърде много, както вие нарича въглехидрати.

— Въглехидрати — поправи го механично инспекторът. — Но не виждам...

— Понякога аз взима хапче, ментова сода, а понякога прах за стомах. Няма значение какво... чува се силно пуф и много въздух... ето така. — Мистър Акибомбо се оригна много силно и реалистично. — След това — усмихна се ангелски той, — аз чувства много по-добре, много по-добре.

Лицето на инспектора започна да придобива морав оттенък. Мисис Хабърд каза повелително:

— Разбираме всичко това. Мини към следващата част.

— Да, разбира се. Е, както вече казал, това случило се мене начало на минала седмица... не помни точно ден. Много хубави макарони и аз яде много и после чувства много лошо. Аз опитва върши

работа мой професор дал, но трудно мисли с тежест тука. (Акибомбо отново посочи мястото.) Било след вечеря във всекидневна и само Елизабет там и аз казва на нея „Ти имаш бикарбонат или прах за стомах, аз мои свършил.“ И тя казва „Не. Но — тя казва — видях в чекмедже на Пат, когато оставила там една кърпичка, дето взела назаем. Ще ти донеса — казва тя. — Пат няма да сърди“. И тя качва по стълби и идва с шише сода бикарбонат. Много малко останало, на дъно на шише, почти празно. Аз нея благодари и отива в баня и слага почти всичко, около една чаена лъжичка, във вода и разбърква и изпива.

— Една чаена лъжичка? Една чаена лъжичка! Боже мой!

Инспекторът го гледаше като хипнотизиран. Сержант Коб се наведе напред с удивено изражение. Мисис Хабърд мрачно произнесе:

— Распутин!

— Погълнали сте една чаена лъжичка морфин?

— Естествено, аз мисли, че това бикарбонат.

— Да, да, само че не мога да разбера как седите тук сега.

— И после, след това, аз бил болен, ама наистина болен. Не само тежест. Болка, лоша болка в мой стомах.

— Не мога да си обясня как не сте мъртъв!

— Распутин — повтори мисис Хабърд. — Давали му отрова непрекъснато, но тя не го убивала!

Мистър Акибомбо продължаваше.

— И после, на друг ден, кога аз по-добре, аз взима шише и малко прах дето останал и носи на химик, и казва моля, кажете на мен какво това, дето взел и чувства толкова лошо.

— Да?

— И той казва ела по-късно, и когато аз отива, той казва „Не се чуди! Това не бикарбонат. Това борена киселина. Киселина борена. Можеш слагаш нея в очи, но ако изпиеш една чаена лъжичка, тя прави тебе болен.“

— Борова киселина ли? — инспекторът го гледаше объркан. — Но как е попаднала боровата киселина в бутилката? Какво е станало с морфина? — той изпъшка. — Дяволски заплетена работа!

— И аз мислил, моля — продължи Акибомбо.

— Мислили сте — каза Шарп. — И какво измислихте?

— Аз мислил за мис Силия и как тя умряла, и някой, след като тя умряла, трябва влязъл в нейна стая и оставил там празно шише от

морфин и малко парче хартия, дето казали, че тя убила себе си.

Акибомбо млъкна и инспекторът кимна.

— И аз казва — кой може сторил това? И аз мисли, ако едно от момичета, това лесно, но ако мъж, не толкова лесно, защото той трябва слиза в наша къща и качва се после, и някой може се събуди, и види него или чуе него. И аз мислил пак, и казва, ако този от наша къща, но в стая до мис Силия... само тя в наша къща, разбирате? Пред негов прозорец балкон и пред неин прозорец пак балкон, тя спи с прозорец отворен, защото това хигиенен навик. Тогава, ако той голям и силен, и атлетичен, той може прескочи.

— Съседната на Силия стая в другата къща — каза мисис Хабърд. — Я да видя, това са Найджъл и... и...

— Лен Бейтсън — каза инспекторът. Пръстът му докосна сгънатата хартия в ръката му. — Лен Бейтсън.

— Той много добър, да — рече мистър Акибомбо тъжно. — И към мене много добър, но психологически човек не знае какво има под повърхност. Това така, нали? Това модерна теория. Мистър Чандра Лал много ядосан кога негова борова киселина за очи изчезва, и после, кога аз пита, той казва на него казали, че Лен Бейтсън взел.

— Морфинът е взет от чекмеджето на Найджъл и заменен с борова киселина, и когато Патриша Лейн е влязла и е сменила със сода бикарбонат това, което е мислела за морфин, а всъщност е било борова киселина. Да... разбирам.

— Аз помогнал, да? — попита учтиво мистър Акибомбо.

— Да, наистина много сме ви благодарни. Недейте... ъъ... да го правите отново.

— Не, сър. Аз бъда много внимателен.

Мистър Акибомбо се поклони учтиво на всички и излезе.

— Лен Бейтсън — рече мисис Хабърд разстроено. — О, не!

Шарп я погледна.

— Не искате ли да е Лен Бейтсън?

— Много обичам това момче. Буен е, знам, но винаги изглежда толкова мил.

— Това се говори за много престъпници — рече Шарп.

Той внимателно разгъна хартиеното пакетче. Мисис Хабърд се подчини на жеста му и се наведе напред да погледне. Върху бялата хартия лежаха два червени, къси, къдрави косъма.

— О, Боже мой — каза мисис Хабърд.

— Да — рече Шарп замислено. — От опит зная, че убиецът прави поне една грешка.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

— Но това е прекрасно, приятелю — каза Еркюл Поаро с възхищение. — Толкова ясно, толкова неимоверно бистро.

— Бистро — все едно говорите за супа — изръмжа инспекторът. — За вас може да е бульон, но за мен все още истинска попара.

— Вече не. Сега всичко си идва на определеното място.

— Дори това ли?

Както бе направил пред мисис Хабърд, инспектор Шарп демонстрира двата червени косъма. Отговорът на Поаро бе с почти същите думи, които използва и Шарп.

— А, да — рече той. — Как го казват по радиото? Човек греша нарочно.

Очите на двамата мъже се срещнаха.

— Никой — каза Еркюл Поаро, — не е толкова умен, за колкото се мисли.

Инспектор Шарп много се изкушаваше да каже: „Дори и Еркюл Поаро ли?“ — но се въздържа.

— А за другото, приятелю, всичко ли е уточнено?

— Да, балонът излита утре.

— Вие ще ходите ли?

— Не, аз трябва да бъда на Хикъри Роуд 26. Коб ще се занимава с това.

— Ще му пожелаем късмет.

Еркюл Поаро вдигна мрачно чашата си. Тя съдържаше ментов ликьор. Инспектор Шарп вдигна чашата си с уиски.

— Дай Боже — каза той.

— Какво ли не измислят по тия места — каза сержант Коб.

Той гледаше и пряко волята си се възхищаваше на витрината на САБРИНА ФЕЪР. Заобиколена и подредена в скъпоструваща изява на аранжорското изкуство „гладката, полупрозрачна, зелена вълна“, Сабрина бе изложена полулегнала, облечена в къси и изящни пликчета и съвсем уместно заобиколена с най-различни примамливо опаковани

козметични изделия. Освен пликчета, тя носеше и разнообразни модели варварски накити за дрехи. Детектив полицай МакКрей неодобрително изсумтя.

— Богохулство му викам на това. Сабрина Феър е Милтън и туйто.

— Е, Милтън не е Библията, мой човек.

— Няма да отречеш, че „Изгубеният рай“ е за Адам и Ева, райската градина и всички дяволи от ада, и ако това не е религия, какво е тогава?

Сержант Коб не навлезе в тази противоречива материя. Той храбро прекрачи в заведението, следван по петите от строгия полицай. В розовия интериор на Сабрина Феър сержантът и неговият спътник изглеждаха толкова неуместно, колкото и слон в стъкларски магазин.

Изящно същество, облечено в деликатно розово, доплува до тях, като краката ѝ едва докосваха земята.

Сержант Коб поздрави с „Добро утро, мадам“ и показа документите си. Красивото създание се отдръпна развълнувано. Появи се друго също толкова красиво, но малко по-възрастно същество. То на свой ред стори път на величествената и блестяща херцогиня, чиито сиво-сини коси и гладки бузи пращаха възрастта и бръчките по дяволите. Проницателни стоманеносиви очи кръстосаха шпаги с непоколебимия поглед на сержант Коб.

— Доста необичайно — каза херцогинята остро. — Оттук, моля.

Тя ги поведе през една квадратна зала с маса по средата, върху която небрежно бяха натрупани списания и журналы. Навсякъде по стените имаше покрити със завеси входове, където можеха да се зърнат полулегнали жени, лениво отпуснати под обслужващите ги ръце на жрици в розови роби.

Херцогинята въведе полицаите в малък апартамент, приличен на кабинет, с голямо бюро с извит плъзгащ се капак, столове с прави облегалки и неомекотена строга северна светлина.

— Аз съм мисис Лукас, собственичка на това заведение — рече тя. — Партньорката ми, мис Хобхауз, днес не е тук.

— Да, мадам — каза сержант Коб, за когото това не беше нещо ново.

— Тази ваша заповед за обиск ми се струва твърде своеволна — каза мисис Лукас. — Това е частният кабинет на мис Хобхауз. Искрено

се надявам, че няма да е необходимо да... въз... тревожите клиентките ни по какъвто и да било начин.

— Мисля, че няма нужда да се безпокоите толкова — рече Коб. — Това, което търсим, надали ще е в общите помещения.

Той любезно изчака тя да се отдръпне с неохота. Тогава той огледа кабинета на Валъри Хобхауз. Тесният прозорец гледаше към задните помещения на други подобни фирми в Мейфеър. Стените бяха боядисани в бледосиво, а на пода имаше два хубави персийски килима. Очите му се насочиха от малкия стенен сейф към голямото бюро.

— Няма да е в сейфа — каза Коб. — Прекалено очевидно е.

Четвърт час по-късно сейфът и чекмеджетата на бюрото бяха предали тайните си.

— Работата май ще излезе дебела — каза МакКрей, който по природа беше мрачен и критикарски настроен.

— Това е само началото — каза Коб.

След като изпразни чекмеджетата от съдържанието им и го подреди на спретнати купчинки, той започна да изважда самите чекмеджета и да ги обръща наопаки. Той нададе възглас на радост.

— Ето го, мой човек — рече.

Половин дузина малки сини книжки със златни букви бяха прикрепени със скок към долната страна на най-долното чекмедже.

— Паспорти — каза сержант Коб. — Издадени от държавния секретар по външните работи на Нейно Величество, Господ да благослови лековерната му душа.

МакКрей се наведе с интерес, докато Коб отваряше паспортите и сравняваше снимките.

— Трудно ще повярваш, че това е една и съща жена, нали? — каза МакКрей.

Паспортите бяха на мисис да Силва, мис Айрийн Френч, мисис Олга Кон, мис Нина Льо Мезюрие, мисис Гладис Томас и мис Мойра О'Нийл. Те представяха тъмнокоса млада жена, чиято възраст варираше между двадесет и пет и четиридесет.

— Прическата е различна всеки път — каза Коб. — Помпадур, къдрици, права, момчешка и така нататък. Направила е нещо на носа си за Олга Кон, подпльнки в бузите за мисис Томас. Ето още два чужди паспорта... мадам Махмуди, алжирка. Шийла Донован, република Ейре. Сигурно има банкови сметки на всички тези различни имена.

— Не е ли малко сложно?

— Трябва да е сложно, мой човек, финансовата полиция непрекъснато души наоколо и задава неудобни въпроси. Не е толкова трудно да направиш пари от контрабанда на стоки... ама е дяволски мъчно да отчетеш парите, след като вече ги имаш! Обзалагам се, че този малък игрален клуб в Мейфеър е бил основан от тази дама именно с такава цел. Печеленето на пари от хазарт е комай единственото нещо, което финансовият инспектор не може да провери с точност. Голяма част от пляката вероятно се укрива в банки в Алжир, Франция и Ейре. Цялата работа е премислена внимателно и поставена на бизнес основа. Ала един ден тя трябва да е оставила един от тези фалшиви паспорти да се търкаля на Хикъри Роуд и този малък дявол Силия го е видяла.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

— Идеята на мис Хобхауз не е била лоша — каза инспектор Шарп. Гласът му беше снизходителен, почти бащински.

Той разбъркваше паспортите в ръцете си като човек, който раздава карти.

— Сложно дело са финансите — каза той. — Доста време ни отне да тичаме от банка на банка. Добре си е покрила следите — имам предвид финансовите си следи. За две години, според мен, тя щеше да се измъкне, да замине в чужбина и да си живее щастливо с незаконните си доходи. Не е било голяма работа — нерегистрирани диаманти, сапфири и така нататък влизат, крадена стока излиза, и малко наркотици като добавка. Доста добре е организирано. Пътувала е в чужбина под чуждо и със собственото си име, но никога прекалено често и същинската контрабанда се е извършвала несъзнателно от някой друг. Имала е агенти в чужбина, които са се грижели за подмяната на раниците в подходящ момент. Да, идеята не е била лоша. И трябва да благодарим на мосю Поаро, който ни наведе на нея. Умно е от нейна страна да предложи и психологическия трик с кражбите на бедната малка мис Остин. Веднага разбрахте това, нали, мосю Поаро?

Поаро се усмихна скромно, а мисис Хабърд го погледна с възхищение. Намираха се в дневната на мисис Хабърд и разговаряха съвсем неофициално.

— Алчността я погуби — каза Поаро. — Изкушена бе от хубавия диамант върху пръстена на мис Патриша Лейн. Глупаво от нейна страна, защото така показва веднага, че е свикнала да борава със скъпоценни камъни... цялата тази работа с оценяването на диаманта и заменянето му с цирконий. Да, това определено ме насочи към Валъри Хобхауз. Въпреки това е умна: когато я обвиних, че е вдъхновила Силия, тя се съгласи и го обясни със съчувствието си.

— Но убийство! — каза мисис Хабърд. — Хладнокръвно убийство. Дори сега не мога да си го представя.

Инспектор Шарп изглеждаше мрачен.

— Все още не сме в състояние да я обвиним в убийството на Силия Остин — рече той. — Пипнахме я за контрабанда, разбира се. С това няма проблеми. Но обвинението в убийство е по-сериозна работа. Прокурорът просто не вижда начин. Мотив има, естествено, има и възможност. Тя може би е знаела всичко за баса и за това, че Найджъл притежава морфин, но нямаме истински улики, освен това трябва да се имат предвид и другите две убийства. Може да е отровила и мисис Николетис, но, от друга страна, определено не е убила Патриша Лейн. Всъщност тя е единственият човек, за когото всичко е ясно. Джеронимо казва със сигурност, че е излязла от къщата в шест часа. Той се придържа към това. Не знам дали го е подкупила.

— Не — каза Поаро, поклащайки глава. — Не го е подкупила.

— Имаме и показанията на аптекаря от ъгъла на улицата. Той я познава достатъчно добре и поддържа това, че тя е влязла в шест и пет, купила е пудра, аспирин и се е обадила по телефона. Напуснала е магазина в шест и четвърт и е взела такси от колонката отвън.

Поаро се изправи в стола си.

— Но това — рече той, — е великолепно! Точно това ни трябва!

— Какво, за Бога, имате предвид?

— Имам предвид, че тя всъщност се е обадила от телефона на аптеката.

Инспектор Шарп го погледна раздразнено.

— Вижте какво, мосю Поаро, дайте да видим известните факти. В шест и осем минути Патриша Лейн е жива и се обажда в полицейския участък от тази стая. Съгласен ли сте с това?

— Не мисля, че се е обаждала от тази стая.

— Добре тогава, долу от салона.

— Нито пък от салона.

Инспектор Шарп въздъхна.

— Предполагам няма да отречете, че е имало обаждане в полицейското управление? Не смятате, че аз, сержантът, полицай Най и Найджъл Чапмън сме станали жертви на масова халюцинация?

— Не, в никакъв случай. Обаждане е имало. Бих направил догадката, че то е извършено от телефона на аптеката.

Челюстта на инспектор Шарп увисна за миг.

— Искате да кажете, че се е обаждала Вальри Хобхауз? Че се е преструвала на Патриша Лейн, а Патриша Лейн е била вече мъртва?

— Да, точно това искам да кажа.

Инспекторът млъкна за момент, после стовари юмука си върху масата с трясък.

— Не вярвам. Гласът... чух го лично.

— Чули сте го, да. Момичешки глас, запъхтян, развълнуван. Само че не познавате гласа на Патриша Лейн достатъчно добре, за да кажете със сигурност, че е била тя.

— Може аз да не го познавам. Но всъщност Найджъл Чапмън вдигна слушалката. Не може да ме убедите, че Найджъл Чапмън може да бъде заблуден. Не е толкова лесно да се прикрие глас по телефона, нито да се подправи нечий друг. Найджъл Чапмън щеше да разбере, че не е бил гласът на Пат.

— Да — каза Поаро. — Найджъл Чапмън щеше да знае. Найджъл Чапмън е знаел много добре, че не е Патриша. Кой би могъл да знае по-добре от него, след като я е убил с удар отзад по главата малко преди това.

Минаха минута-две, преди инспекторът да си възвърне дар слово.

— Найджъл Чапмън? Найджъл Чапмън ли? Ама когато я намерихме убита... той плака... плака като дете.

— Осмелявам се да кажа — рече Поаро, — че според мен той обичаше това момиче не по-малко от когото и да било другиго, но това не я е спасило. Не и в случай че е представлявала заплаха за интересите му. През цялото време Найджъл Чапмън беше една очевидна възможност. Кой притежаваше морфин? Найджъл Чапмън. Кой има блестящия ум да планира и храбростта да извърши убийство? Найджъл Чапмън. За кого знаем, че е жесток и суетен? За Найджъл Чапмън. Има всички отличителни белези на убиец: арогантна суета, злоба, растяща дързост, която го кара да привлича вниманието към себе си по всеки възможен начин — използването на зеленото мастило в изумителния двоен блъф и, най-накрая, преиграването с глупавата умишлена грешка да сложи косми на Лен Бейтсън в пръстите на Патриша Лейн, забравяйки факта, че, след като е ударена отзад, Патриша не би могла да сграбчи нападателя си за косата. Такива са тези убийци, движени от собствения си егоизъм, от обожанието към собствения си ум, разчитащи на чара си — защото Найджъл имаше

чар, чара на разглежено дете, което не е пораснало, което никога няма да порасне и което вижда само едно — себе си и това, което иска!

— Но защо, мосю Поаро? Защо убийство? Силия Остин може би, но защо и Патриша Лейн?

— Това именно — каза Поаро — трябва да разберем.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

— Отдавна не съм ви виждал — каза старият мистър Ендикът на Еркюл Поаро. Той се взря внимателно в него: — Много мило, че се отбихте.

— Не идвам само така — рече Еркюл Поаро. — Дошъл съм за нещо.

— Е, както знаете, аз съм ви много задължен. Разкрихте онази мръсна история с Абърнети.

— Изненадан съм, че ви намирам тук. Мислех, че сте се оттеглили.

Старият адвокат се усмихна мрачно. Фирмата му беше основана отдавна и много уважавана.

— Дойдох днес специално, за да видя един много стар клиент. Все още се грижа за делата на един-двама стари приятели.

— Сър Артър Станли е стар приятел и клиент, нали?

— Да. Занимавам се с правните му дела от най-ранните му години. Блестящ човек, мосю Поаро, изключителен ум.

— Смъртта му беше обявена вчера, в новините в шест часа, струва ми се.

— Да, погребението е в петък. Боледува известно време. Злокачествен тумор, доколкото разбрах.

— Лейди Станли умря преди години, така ли?

— Преди около две години и половина.

Внимателните очи под гъстите вежди погледнаха остро Поаро.

— Как умря тя?

Адвокатът отговори с готовност.

— Свърхдоза приспивателно. Мединал, доколкото си спомням.

— Имаше ли следствие?

— Да. Заключението беше, че го е взела по случайност.

— Така ли беше наистина?

Мистър Ендикът помълча за миг.

— Не искам да ви засегна — рече той. — Не се съмнявам, че имате сериозна причина да ме питате. Доколкото разбирам, медуналът е много опасно лекарство, тъй като границата между ефективната и смъртоносната доза не е голяма. Ако на пациента се доспи и забрави, че веднъж е взел една доза и вземе още една — е, резултатът може да се окаже фатален.

Поаро кимна.

— Това ли е направила тя?

— Вероятно. Нямахте предположения за самоубийство, нито за самоубийствени наклонности.

— А предположения за... нещо друго?

Още веднъж го погледнаха внимателно.

— Съпругът ѝ даде показания.

— И какво каза той?

— Обясни, че понякога се обърквала, след като изпиела нощната си доза и искала още една.

— Лъжеше ли той?

— Но, моля ви, мося Поаро, що за въпрос? Нима допускате дори за миг, че мога да знам?

Поаро се усмихна. Опитът да бъде сплашен не го заблуди.

— Предполагам, приятелю, че знаете много добре. Засега обаче няма да ви притеснявам с въпроси за това, което знаете. Вместо това ще ви попитам за мнение. Мнението на един човек за друг. Беше ли Артър Станли човек, който да се саморазправи с жена си, ако иска да се ожени за друга?

Мистър Ендикът подскочи като ужилен.

— Абсурд — каза гневно той. — Пълен абсурд. Освен това нямаше друга жена. Станли беше предан на съпругата си.

— Да — каза Поаро. — Така и предполагам. А сега... стигам до целта на моето посещение. Вие сте адвокатът, който отвори завещанието на сър Артър Станли. Вие сте, може би, и неговият изпълнител.

— Точно така.

— Артър Станли има син. Синът се е скарал с баща си около смъртта на майката. Скарали са се и той е напуснал дома. Отишъл дори дотам, че да смени името си.

— Не знаех това. Как се нарича сега?

— Ще стигнем и до това. Преди това искам да направя едно предположение. Ако съм прав, може би ще приемете факта. Мисля, че Артър Станли ви е оставил запечатано писмо, писмо, което да бъде отворено при изключителни обстоятелства или след смъртта му.

— Наистина, Поаро! В Средните векове със сигурност щяха да ви изгорят на клада. Откъде знаете всички тези неща!

— Значи съм отгатнал правилно? Предполагам, че в писмото се предвижда и друга възможност — съдържанието му да се унищожи или да предприемете съответно други действия.

Поаро направи пауза.

— *Bon dieu!* — изведнъж извика Поаро. — Да не би вече да сте го унищожили?

Той въздъхна с облекчение, когато мистър Ендикът бавно поклати глава.

— Никога не вършим прибързани неща — поучително изрече той. — Необходимо е да направя пълно разследване, което да ме задоволи напълно... — Той замлъкна за миг, после продължи: — Този въпрос е строго поверителен. Дори и за вас, Поаро. — И отново поклати глава.

— Дори и ако ви изложи основателна причина, за да ми кажете?

— Ваша работа. Все пак не мога да допусна, че ще знаете нещо по въпроса, за който говорим.

— Наистина не зная, затова ще направя догадки. Ако позная...

— Твърде невероятно — каза мистър Ендикът, махвайки с ръка.

Поаро пое дълбоко дъх.

— Много добре, тогава. Мисля, че инструкциите до вас са следните. В случай че сър Артър Стаили умре, вие трябва да намерите сина му Найджъл, да разберете къде и как живее, и да се уверите, че той не е и не е бил замесен в каквато и да е престъпна дейност.

Този път невъзмутимото адвокатско спокойствие на мистър Ендикът наистина се разклати. Той нададе възклицание, каквото малцина бяха чували от устата му.

— След като явно сте напълно наясно с фактите — рече той, — ще ви кажа всичко, което искате да знаете. Допускам, че сте се срещали с Найджъл във връзка с вашата дейност. С какво се занимава младият дявол?

— Мисля, че историята е следната. След като напуска дома си, той си сменя името, като казва на всички, които се интересуват, че това било свързано със завещанието. След това попада на хора, които се занимават с контрабанда — на наркотици и скъпоценности. Мисля, че благодарение на него бизнесът приема окончателния си вид — изключително умно замислен, с въвличането на съвсем невинни студенти. Цялата работа се ръководи от двама души, Найджъл Чапмън, както той се нарича сега, и една млада дама на име Валъри Хобхауз, която, според мен, го въвежда за първи път в контрабандата. Било е малък частен концерн, работели са на комисионна, но е било невероятно печелившо. Стоката е трябвало да бъде малка по обем, но диаманти и наркотици на стойност хиляди лири заемат много малко място. Всичко е вървяло добре, докато не възникнала една от тези непредвидими случайности. Един ден в студентското общежитие идва полицаи във връзка с някакво убийство край Кеймбридж. Мисля, че разбирате причината, поради която този дребен факт хвърля Найджъл в паника. Той решава, че полицията идва за него. Маха няколко електрически крушки, за да може в сумрака и в паниката да изнесе една раница, нарязана на парчета, в задния двор и да я хвърли зад парното, тъй като се е страхувал, че следи от наркотиците могат да бъдат намерени по двойното дъно. Паниката му е съвсем излишна — полицията идва само за да зададе няколко въпроса за някакъв азиатски студент — но едно от момичетата, живеещи в пансиона, го вижда как унищожава раницата. Това обаче не подписва смъртната ѝ присъда веднага. Разработва се хитър план, който вместо това я кара да извърши определени глупави действия, които я поставят в много неудобно положение. Само че този план стига твърде далеч. Повикват мен. Аз ги съветвам да се обърнат към полицията. Момичето загубва ума и дума и си признава. Признава си за нещата, които е извършила. Допускам обаче, че тя е отишла при Найджъл и го е молила и той да си признае за раницата и за зеленото мастило, разлято върху бележките на друга студентка. Нито Найджъл, нито съучастничката му искат да се насочва вниманието към раницата — в този случай целият им план би рухнал. Още повече Силия, момичето, за което става дума, е разполагала с още една опасна информация, която получила случайно вечерта, когато бях поканен там. Тя е знаела кой е Найджъл.

— Но естествено... — мистър Ендикът се намръщи.

— Найджъл е преминал от един свят в друг. Всеки бивш приятел, който го срещне, е можел да знае, че той сега се казва Чапмън, но не са знаела нищо за това, с което се занимава. В общежитието никой не е знаел, че истинското му име е Станли — но Силия изведнъж открива, че го познава и в двата образа, знаела е също, че Валъри Хобхауз поне един път е пътувала в чужбина с фалшив паспорт. Знаела е прекалено много. На другата вечер тя излиза, за да се срещне с него на уговорено място. Той ѝ дава да пие кафе, в което има морфин. Тя умира в съня си и всичко е нагласено така, че да прилича на самоубийство.

Мистър Ендикът се размърда. По лицето му премина сянка на дълбоко объркване. Той промърмори нещо под носа си.

— Това обаче не е краят — продължи Поаро. — Жената, която притежава верига от общежития и студентски клубове, скоро след това умира при подозрителни обстоятелства и тогава, най-накрая, се стига до последното най-жестоко и безсърдечно убийство. Патриша Лейн, момичето, което е предано на Найджъл и което самият той обича, неволно се забърква в неговите дела и, освен това, настоява той да се съобрази с баща си преди последният да умре. Той ѝ наговаря куп лъжи, но разбира, че упорството ѝ може да я накара да напише второ писмо, след като първото е унищожено. Мисля, че сега можете да ми кажете, приятелю, защо това е щяло да бъде толкова фатално от негова гледна точка.

Мистър Ендикът стана. Той прекоси стаята и отиде до един сейф, отключи го и се върна с дълъг плик в ръката си. На гърба на плика имаше счупен червен печат. Той извади отвътре два листа и ги положи пред Поаро.

Драги Ендикът,

Ще отвориш това, след като умра. Искам да откриеш сина ми Найджъл и да разбереш дали е виновен за каквито и да било престъпления.

Фактите, които ще ти съобщя, са известни само на мен. Найджъл винаги е бил крайно неудовлетворителен по характер. Два пъти е подправял името ми върху чекове. И двата пъти признах подписа, но го предупредих, че повече няма да допусна това. Третия път той фалшифицирал

подписа на майка си. Тя го обвинила в това. Той я умолявал да не казва. Тя отказала. Дватамата с нея бяхме говорили за това и тя бе заявила, че ще го издаде. Тогава той сипа свръхдоза във вечерното ѝ лекарство. Преди да подейства обаче тя дойде в стаята ми и ми разказа случая. Когато на следващата сутрин я намериха мъртва, аз знаех кой го е направил.

Обвиних Найджъл и му казах, че възнамерявам да разкажа всичко на полицията. Той ме умоляваше отчаяно. Как бихте постъпили вие, Ендикът? Не си правех илюзии за сина си, знаех какво представлява той — един от онези опасни саможиви хора, които нямат нито съвест, нито милост. Нямах причина да го спасявам, но мисълта за любимата ми жена ме разколеба. Щеше ли тя да извика на помощ правосъдието? Мислех, че зная отговора — щеше да пожелае синът ѝ да бъде спасен от ешафода. Щеше да се отдръпне, както аз се отдръпнах, за да не се опетни името ни. Имаше още едно нещо обаче. Твърдо вярвам, че който е убил веднъж, пак ще убие. Може да има още жертви в бъдеще. Сключих сделка със сина си и не зная дали съм прав или не. Той трябваше да напише самопризнание за убийството, което аз щях да запазя. Трябваше да напусне дома ми и никога повече да не се връща, а да си изгради нов живот. Щях да му дам още една възможност. Парите, принадлежали на майка му, щяха автоматично да отидат при него. Имаше добро образование. Имаше всички възможности да прави добро.

Но ако бъде обвинен в каквото и да е престъпление, признанието, което ми бе оставил, щеше да отиде в полицията. Предпазих себе си, като му обясних, че моята смърт няма да реши проблема.

Вие сте най-старият ми приятел. Стоварвам това бреме на плещите ви, но ви моля в името на мъртвата жена, която беше и ваш приятел. Намерете Найджъл. Ако миналото му е чисто, унищожете това писмо и приложеното самопризнание. Ако не — нека справедливостта възтържествува.

Ваш предан приятел,

АРТЪР СТАНЛИ

— Ах! — Поаро изпусна дълга въздишка.
Той разгърна приложението.

С настоящото признавам, че убих майка си, давайки
й свръхдоза лидинал на 18 ноември, 19...

НАЙДЖЪЛ СТАНЛИ

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

— Прекрасно разбирате положението си, мис Хобхауз. Вече ви предупредих.

Валъри Хобхауз го прекъсна.

— Знам какво правя. Предупредихте ме, че това, което кажа, може да се използва срещу мен. Подготвена съм за това. Обвинявате ме в контрабанда. Нямам надежда. Това означава дълги години в затвора. А другото пък означава, че ще бъда обвинена и в съучастничество в убийство.

— Ако направите самопризнания, може да ви помогне, но нищо не мога да ви обещаю или пък да ви накарам да го направите, обещавайки ви изгода.

— Не знам дали ме интересува. По-добре всичко да приключи веднага, отколкото да гния в затвора. Искам да направя признания. Може да съм това, което наричате съучастник, но не съм убиец. Никога не съм възнамерявала да убивам, нито пък съм искала убийство. Не съм толкова глупава. Това, което искам, е ясно формулирано обвинение срещу Найджъл. Силия знаеше твърде много, но можех някак си да се справя с това. Найджъл не ми остави време. Той я накара да излязат и да се срещнат, каза ѝ, че ще си признае за раницата и за мастилото, след което ѝ сипал морфин в чашата с кафе. Той е попаднал на писмото ѝ до мисис Хабърд по-рано и извадил оттам полезна „самоубийствена“ реплика. Той го сложи заедно с празната стъкленица от морфин (която прибрал, след като се престорил, че я изхвърля) до леглото ѝ. Сега разбирам, че е замислял убийството доста отдавна. След това дойде и ми каза какво е направил. Заради мен самата трябваше да остана на негова страна. Същото нещо трябва да се е случило и с мисис Ник. Разбрал е, че тя пие и че на нея не може да се разчита... успял е да я пресрещне някъде по пътя ѝ за вкъщи и е отровил питието ѝ. Пред мен отрече да го е правил, но аз знам, че е така. После се случи това с Пат. Той дойде при мен в стаята ми и ми каза какво е станало. Каза ми какво трябва да направя, така че и

двамата да имаме непоклатимо алиби. Вече бях оплетена в мрежата и нямах изход. Предполагам, че ако не ме бяхте хванали, щях да отида някъде в чужбина и да си изградя нов живот. Само че ме пипнахте. Сега се интересувам само от едно — да се уверя, че този жесток усмихнат дявол ще увисне на бесилката.

Инспектор Шарп пое дълбоко дъх. Всичко това беше напълно задоволително, просто невероятен късмет, но той беше объркан.

Полицаят наплюнчи молива си.

— Не съм сигурен, че разбирам — започна Шарп.

Тя го прекъсна.

— Няма нужда да разбирате. Имам си причини.

Еркул Поаро се обади много внимателно:

— Мисис Николетис ли?

Той чу рязкото ѝ вдишване.

— Тя ви беше... майка, нали?

— Да — каза Вальри Хобхауз. — Тя ми беше майка.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

I.

— Аз не разбира — тъжно каза мистър Акибомбо.

Той гледаше нетърпеливо ту червенокосия младеж, ту червенокосото момиче.

Сали Финч и Лен Бейтсън провеждаха разговор, който мистър Акибомбо не успяваше да проследи.

— Как мислиш — попита Сали, — дали Найджъл е искал да хвърли подозрението върху мен или върху теб?

— Върху двама ни, според мен — отвърна Лен. — Струва ми се, че е взел космите от моята четка за коса.

— Аз не разбира, моля — намеси се Акибомбо. — Значи мистър Найджъл скочил на балкон?

— Найджъл скача като котка. Аз не бих могъл да прескоча такова разстояние — прекалено тежък съм.

— Искрено и смирено се извинява за напълно несправедливо подозрение.

— Няма нищо — каза Лен.

— Ти наистина помогна много — рече Сали, — с всичките си разсъждения за боровата киселина.

Мистър Акибомбо засия.

— Отдавна трябваше да сме разбрали — заяви Лен, — че Найджъл е престъпен тип и...

— О, за Бога, имам чувството, че слушам Колин. Найджъл винаги ме е отвращавал, но едва сега разбирам защо. Разбираш ли, Лен, че ако бедният сър Артър Станли направо бе предал Найджъл на полицията, вместо да проявява сантименталност, днес щяха да са спасени още три живота? Тежко е да се мисли за това.

— Все пак разбираемо е как се е почувствал.

— Моля, мис Сали.

— Кажу, Акибомбо!

— Ако срещне мой професор на парти довечера в университет, ще му каже ли, моля, че аз направил добро мислене? Мой професор често казва, че аз има объркан процес на мислене.

— Ще му кажа.

Лен Бейтсън бе олицетворение на мрачния образ.

— След една седмица ти ще бъдеш в Америка — произнесе той. За миг се възцари тишина.

— Ще се върна — каза Сали, — или ти ще дойдеш там на специализация.

— Какъв е смисълът?

— Акибомбо — запита Сали, — имаш ли нещо против един ден да ни станеш кум?

— Какво е кум, моля?

— Ами младоженецът, например Лен, ще ти даде да пазиш един пръстен, после двамата, облечени хубаво, ще отидете в църквата и в нужния момент той ще те помоли за пръстена, ти ще му го дадеш, той ще го сложи на ръката ми, органът ще свири сватбения марш, а всички ще плачат и това е.

— Искаш да кажеш, — че ти и Лен ще се жените?

— Това е идеята.

— Сали!

— Освен, разбира се, ако Лен има нещо против идеята ми.

— Сали! Но ти не знаеш... за баща ми.

— И какво от това? Разбира се, че знам. Баща ти е луд. Е, и други хора имат такива бащи.

— Това не е наследствена мания, можеш да бъдеш сигурна, Сали. Ако знаеш само колко отчаяно нещастен се чувствах заради теб.

— Имах известни подозрения.

— В Африка — каза мистър Акибомбо, — едно време, преди атомен век и научна мисъл дошли, сватбени обичаи много интересни и любопитни. Ще ви разкажа.

— По-добре недей — прекъсна го Сали. — Струва ми се, че това ще ни накара с Лен да се изчервим, а когато си риж, червенината ужасно си личи.

II.

Еркюл Поаро подписа и последното от писмата, които мис Лемън бе поставила пред него.

— *Tres bien* — важно каза той. — Нито една грешка.

Мис Лемън изглеждаше леко оскърбена.

— Струва ми се, че не греша толкова често — каза тя.

— Не толкова често, но се е случвало. Как е сестра ви, между другото?

— Мисли да замине на пътешествие, мосю Поаро. Из северните столици.

— А — отбеляза Еркюл Поаро.

Той се запита дали евентуално едно пътешествие?...

Разбира се, той не би тръгнал на морско пътешествие... по никакъв начин. Часовникът зад гърба му удари един.

— *Един удари вече,
мишокът се завтече.
Хикъри, Дикъри, Док.*

— обяви той.

— Не ви разбрах, мосю Поаро?

— Няма нищо — отвърна Еркюл Поаро.

Издание:

Автор: Агата Кристи

Заглавие: Хикъри Дикъри Док

Преводач: Павел Антонов, Герасим Славов

Година на превод: 1993

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Селекта“

Град на издателя: Бургас

Година на издаване: 1993

Тип: роман

Националност: английска

Излязла от печат: 1993

ISBN: 954-8371-06-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/11225>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.